

Crna Gora

Zavod za socijalnu i dječju zaštitu

**IZVJEŠTAJ O OSTVARIVANJU OSNOVNIH PRAVA IZ
MATERIJALNIH DAVANJA U 2019. GODINI**

Podgorica
April 2020. godine

SADRŽAJ

UVOD	1
OSNOVNA PRAVA IZ MATERIJALNIH DAVANJA	3
OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	4
Materijalno obezbjeđenje	9
Lična invalidnina	29
Dodatak za njegu i pomoć	36
Zdravstvena zaštita	43
Troškovi sahrane	45
Jednokratna novčana pomoć	45
Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu	47
OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA IZ DJEČJE ZAŠTITE	51
Naknada za novorođeno dijete	56
Dodatak za djecu	58
Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama	67
Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama	67
Refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo	70
Naknada po osnovu rođenja djeteta	71
Mjesečna naknada po osnovu Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore	74
Odmor i rekreacija učenika	75
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	79
Prilog broj 1	82
Prilog broj 2	82
Prilog broj 3	83
Prilog broj 4	83
Prilog broj 5	84
Prilog broj 6	84
Prilog broj 7:	85

Prilog broj 8:.....	86
Prilog broj 9:.....	87
Prilog broj 10.....	88
Prilog broj 11.....	89
Prilog broj 12.....	89
Prilog broj 13.....	90
Prilog broj 14.....	91
Prilog broj 15.....	92
Prilog broj 16.....	92

UVOD

Izveštaj o ostvarivanju osnovnih prava iz materijalnih davanja jedan je od izvještaja koje priprema i publikuje Zavod za socijalnu i dječju zaštitu u okviru svojih redovnih aktivnosti, definisanih članom 121 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i članom 47 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave.

Izveštaj o ostvarivanju osnovnih prava iz materijalnih davanja predstavlja jedan od značajnih segmenata izvještavanja o radu centara za socijalni rad, s obzirom da centri za socijalni rad imaju ključnu ulogu u ostvarivanju ovih prava, te da korisnici obuhvaćeni osnovnim pravima iz materijalnih davanja čine najbrojniju korisničku grupu u sistemu socijalne i dječje zaštite prema pokazateljima iz dosadašnjih izvještaja, istraživanja i analiza. Širok spektar prava iz materijalnih davanja i širok obuhvat korisnika ovim pravima utiču na znatno usmjeravanje stručnih resursa u centrima za socijalni rad na stručne postupke i procedure u vezi sa ostvarivanjem prava iz materijalnih davanja.

Izveštaj se prvenstveno odnosi na period od 01. januara do 31. decembra 2019. godine, ali sadrži i podatke iz prethodnih godina kako bi se pratili trendovi u ostvarivanju osnovnih prava iz materijalnih davanja tokom vremena.

Osnov za sačinjavanje izvještaja su: podaci iz rekapitulara Direktorata za informatiku i analitičko-statističke poslove Ministarstva rada i socijalnog staranja o kretanju broja korisnika relevantnih prava iz materijalnih davanja po mjesecima u 2019. godini za sve opštine; podaci prikupljeni od centara za socijalni rad u formatu za statističko izvještavanje, posebno kreiranom od strane zaposlenih u Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu; podaci iz godišnjih izvještaja o radu pojedinačnih centara za socijalni rad; podaci iz publikacija MONSTAT-a o broju domaćinstava i broju stanovnika prema popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine.

Izveštaj sadrži sistematski prikaz osnovnih prava iz materijalnih davanja, pri čemu je posebna pažnja posvećena onim materijalnim davanjima u socijalnoj i dječjoj zaštiti kojima je obuhvaćen najveći broj korisnika i za čije ostvarivanje je neophodan stručni postupak.

Ovaj izvještaj, pored značajnih podataka o kretanju broja korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti tokom izvještajnog perioda i dugoročnije, kao i demografskim karakteristikama korisnika određenih prava iz materijalnih davanja (pol, starost, radni status), otvara mogućnosti sagledavanja šire uloge i značaja poslova na materijalnim davanjima u centrima za socijalni rad kao dragocjenog resursa za detektovanje brojnih drugih potreba korisnika, a ne samo onih koje su u neposrednoj vezi sa konkretnim pravom. Možda nije pretjerano reći da se kroz stručni socijalni rad prilikom priznavanja prava na materijalna davanja postavljaju dobri temelji za blagovremeno reagovanje na rizike pojedinaca i porodica, odnosno

prevenciju ili ranu intervenciju dok su problemi još u začetku. Da bi se ovi potencijali iskoristili u punoj mjeri važno je uložiti dodatne napore u pružanje podrške stručnim radnicima angažovanim na materijalnim davanjima kroz odgovarajuće obuke i obezbjeđivanje supervizije. To je još važnije kada imamo u vidu da je prijemna kancelarija u većini centara za socijalni rad organizovana u sklopu službe za materijalna davanja i pravne poslove, a s obzirom na ulogu i značaj prijema u cjelokupnoj organizacionoj strukturi odvijanja radnih procesa u reformisanim centrima za socijalni rad.

Može se konstatovati da je dobro organizovan i osmišljen prijem jedna od ključnih karika za efikasno odvijanje svih radnih procesa u centrima za socijalni rad i za stvaranje pozitivne slike centra iz perspektive potencijalnih korisnika i cjelokupne zajednice u kojoj centar djeluje. Kako bi adekvatno odgovorili na složene zadatke prijema nužno je da stručni radnici angažovani na ovim poslovima posjeduju dobro poznavanje i razumijevanje resursa u zajednici; mandata i zakona po kojima funkcionišu druge službe u zajednici; pravnog sistema, zakonskih i podzakonskih akata koji regulišu rad centra za socijalni rad; teorija porodičnog sistema; teorija razvoja djeteta; teorija potreba; koncepta krize; faktora ranjivosti kod odraslih i starih; procjene rizika; siromaštva, diskriminacije i marginalizacije; programa, modela i teorija tretmana; prava, usluga i programa koji postoje u centru i u lokalnoj zajednici; funkcionisanja sistema socijalne i dječje zaštite.

OSNOVNA PRAVA IZ MATERIJALNIH DAVANJA

Osnovna prava iz materijalnih davanja dijele se na dvije grupe i to na:

- osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti;
- osnovna materijalna davanja u dječjoj zaštiti.

U vezi sa pravima iz materijalnih davanja, centri za socijalni rad sprovode upravni postupak, donose rješenje o priznavanju prava, vode evidenciju i dokumentaciju, učestvuju u organizaciji isplate sredstava, kao i u postupku preispitivanja prava. Ovi poslovi su pretežno administrativno-pravni, s obzirom da se ostvarivanje prava primarno temelji na materijalnim dokazima (javnim ispravama), oslanjajući se na primjenu pravila upravnog postupka. Pored toga, Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano je da se prava na osnovna materijalna davanja (materijalno obezbjeđenje, ličnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć i jednokratnu novčanu pomoć) ostvaruju na osnovu dokaza i neposrednog uvida, te da je centar za socijalni rad u postupku ostvarivanja ovih prava dužan da sačini nalaz i mišljenje kojim se utvrđuju činjenice o kojima se ne vodi službena evidencija i koji služi kao dokazno sredstvo (član 78 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Imajući u vidu širok spektar prava iz materijalnih davanja i nadležnosti centara za socijalni rad u njihovom ostvarivanju, rad na materijalnim davanjima zahtjeva značajna ulaganja stručnih resursa.

Informacioni sistem socijalnog staranja je donio značajne benefite stručnim radnicima na materijalnim davanjima zbog povezivanja sa bazama drugih sistema u cilju pribavljanja dokaza. Tako je ubrzan proces ostvarivanja prava na materijalna davanja, a korisnici su rasterećeni procedura prikupljanja brojnih dokaza.

Ukupan broj korisnika obuhvaćenih osnovnim pravima iz materijalnih davanja u 2019. godini je 94,291, od čega su 61,335 ili 65% korisnici osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti, a 32,956 ili 35% su korisnici osnovnih materijalnih davanja u dječjoj zaštiti.

U daljem izlaganju posvetićemo pažnju ostvarivanju osnovnih prava iz materijalnih davanja u 2019. godini, pri čemu će nakon prikaza podataka o zastupljenosti korisnika po kategorijama svih prava u 2019. godini i uporednog prikaza podataka za 2017. godinu, 2018. godinu i 2019. godinu, fokus primarno biti na onim materijalnim davanjima kojima je obuhvaćen najveći broj korisnika i za čije ostvarivanje je neophodan stručni postupak.

OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti su:

1. materijalno obezbjeđenje;
2. lična invalidnina;
3. dodatak za njegu i pomoć;
4. zdravstvena zaštita;
5. troškovi sahrane;
6. jednokratna novčana pomoć;
7. naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu.

Država može obezbjediti i druga materijalna davanja u socijalnoj zaštiti, u skladu sa materijalnim mogućnostima (prema članu 20 stav 2 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

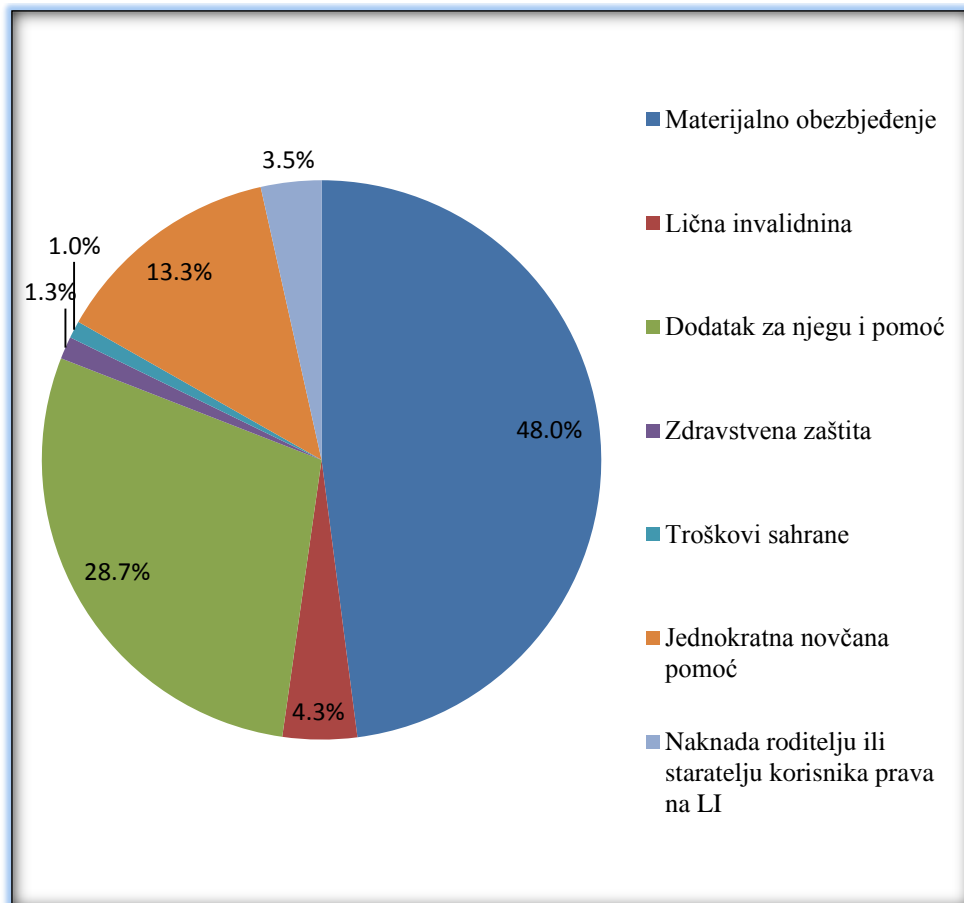
U tabeli broj 1 prikazana je distribucija korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 2019. godini, prema kategorijama prava.

Tabela br. 1: Obuhvat korisnika osnovnim materijalnim davanjima u socijalnoj zaštiti u 2019. godini

<i>Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti</i>	Broj korisnika	Procenat
Materijalno obezbjeđenje	29,469	48.0%
Lična invalidnina	2,617	4.3%
Dodatak za njegu i pomoć	17,574	28.7%
Zdravstvena zaštita	770	1.3%
Troškovi sahrane	608	1.0%
Jednokratna novčana pomoć	8,127	13.3%
Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na LI	2,170	3.5%
Ukupno	61,335	100.0%

Podatke iz tabele broj 1 ćemo radi bolje preglednosti prikazati i grafički.

Grafikon br. 1: Struktura korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 2019. godini, prema kategorijama prava

Iz tabele broj 1 i grafikona broj 1 vidimo da su u strukturi korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti, razvrstanih prema kategorijama prava, **najbrojniji korisnici obuhvaćeni pravom na materijalno obezbjeđenje koji čine blizu 1/2 posmatranog uzorka.** Slijedeći po zastupljenosti su korisnici dodatka za njegu i pomoć, koji obuhvataju preko 1/4 korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti. Korisnici ostalih pet prava posmatrani zajedno čine manje od 1/4 cjelokupnog uzorka, a unutar njih primjetno najveći udio imaju korisnici jednokratnih novčanih pomoći.

Detaljniji podaci o korisnicima osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti sadržani su u tabeli broj 2, gdje je prikazana distribucija korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 2019. godini po opštinama za sve kategorije prava. Izuzetno, podaci za jednokratne novčane pomoći navedeni su samo po sjedištima centara za socijalni rad, s obzirom da su određeni centri integrisali podatke iz područnih jedinica i dostavili sumirane podatke o korisnicima.

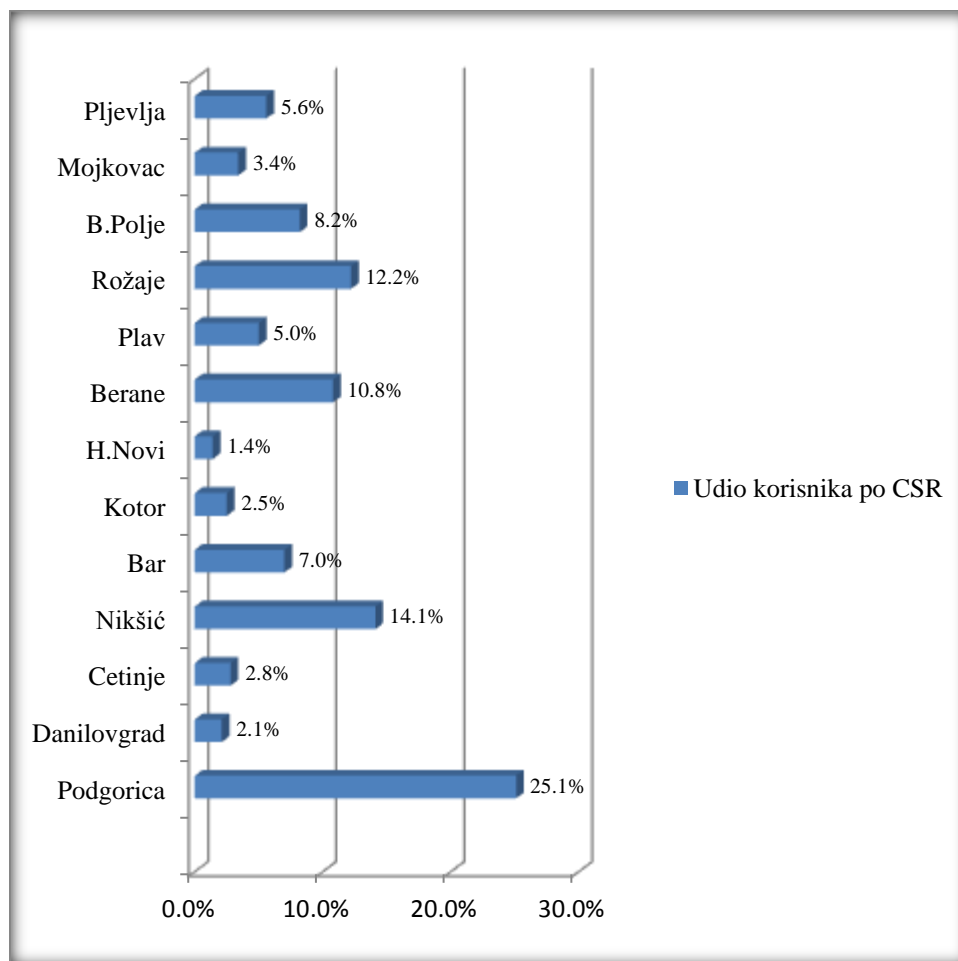
Tabela br. 2: Distribucija korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 2019. godini po opštinama za sve kategorije prava

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	OPŠTINA	Materijalno obezbjeđenje		Lična invalidnina	Dodatak za njegu i pomoć	Zdravstvena zaštita	Troškovi sahrane	Jednokratna novčana pomoć	Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu	Ukupno
		Broj porodica	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika
Podgorica	1.Podgorica	1,588	5,328	610	3,919	147	87	2,482	502	13,075
	2.Golubovci	88	250	54	576	12	13		43	948
	3.Tuzi	208	716	90	456	18	20		52	1,352
Danilovgrad	1.Danilovgrad	141	422	73	490	39	8	201	65	1,298
	1.Cetinje	176	500	112	730	21	9	238	80	1,690
Nikšić	1.Nikšić	1,339	4,233	289	1,991	92	59	1,372	252	8,288
	2.Pluzine	28	54	12	96	8	7		7	184
	3.Šavnik	33	78	9	55	3	5		8	158
Bar	1.Bar	419	1,398	152	845	9	29	459	136	3,028
	2.Ulcinj	173	532	88	510	20	25		69	1,244
Kotor	1.Kotor	41	92	63	280	28	4	325	52	844
	2.Tivat	46	127	26	149	7	5		25	339
	3.Budva	38	88	62	133	7	8		54	352
H.Novi	1.H.Novi	33	73	118	406	18	12	122	103	852
Berane	1.Berane	703	2,365	113	1,254	20	35	863	87	4,737
	2.Andrij.	101	343	24	214	18	9		16	624
	3.Petnjica	267	1,010	26	188	1	9		20	1,254
Plav	1.Plav	326	1,253	55	482	44	29	521	49	2,433
	2.Gusinje	153	471	20	112	16	8		18	645
Rožaje	1.Rožaje	1,378	5,404	141	923	100	40	747	116	7,471
B.Polje	1.Bijelo Polje	777	2,754	260	1,362	80	71	278	222	5,027
Mojkovac	1.Mojkovac	135	399	45	473	9	13	239	45	1,223
	2.Kolašin	176	461	39	277	22	18		31	848
Pljevlja	1.Pljevlja	372	1,068	123	1,437	29	71	280	106	3,114
	2.Žabljak	39	50	13	216	2	14		12	307
Ukupno		8,778	29,469	2,617	17,574	770	608	8,127	2,170	61,335

Iz tabele se može uočiti da su u određenom broju opština korisnici dodatka za njegu i pomoć više zastupljeni od korisnika materijalnog obezbjeđenja, iako na nivou cjelokupnog uzorka korisnici materijalnog obezbjeđenja imaju jasnu prevalenciju, odnosno brojniji su za oko 1/5 od korisnika dodatka za njegu i pomoć. Evidentno je da su u svim opštinama najobimnije korišćena prava na materijalno obezbjeđenje i dodatak za njegu i pomoć, kojim pravima je obuhvaćena većina korisnika materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti.

U grafikonu broj 3 prikazana je distribucija korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima u socijalnoj zaštiti po sjedištima centara za socijalni rad, prema udijelu korisnika iz nadležnosti svakog od centara za socijalni rad u ukupnom broju korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 2019. godini (61,335).

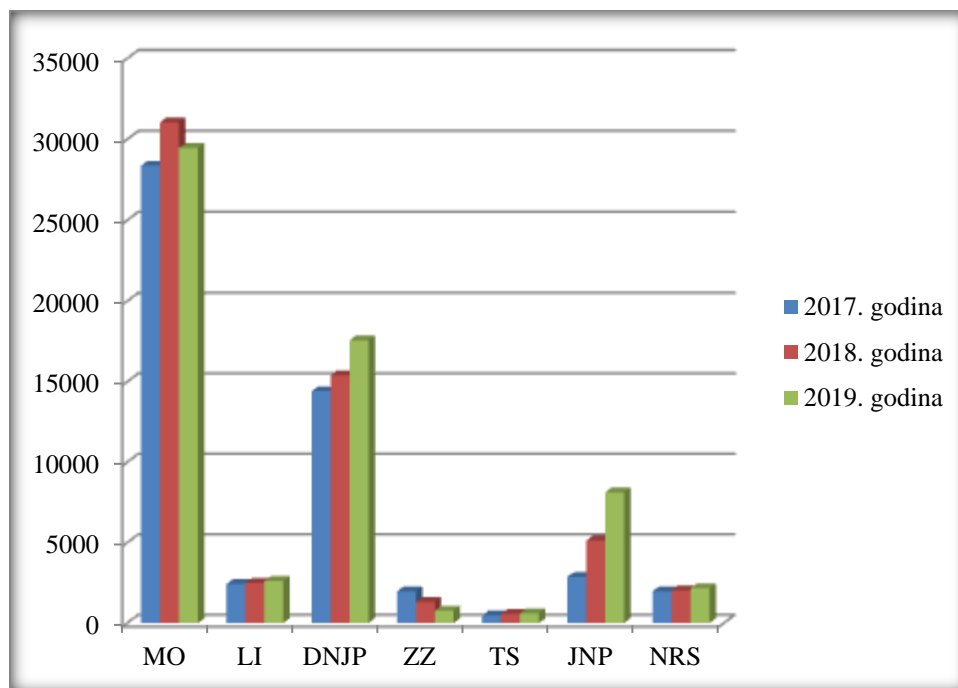
Grafikon br. 3: Distribucija korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima u socijalnoj zaštiti u 2019. godini po sjedištima centara za socijalni rad

Iz grafikona se uočava da u strukturi korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 2019. godini najveći udio imaju korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica, gradsku opštinu Golubovci i opštinu Tuzi, koji čine 1/4 od ukupnog broja korisnika ovih prava. Slijedeći po zastupljenosti su korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik. Takođe, zapaža se i visok udio korisnika iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštinu Rožaje, kao i Centra za socijalni rad za opštine Berane. U nadležnosti ova 4 centra za socijalni rad nalazi se skoro 2/3 korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima u socijalnoj zaštiti. Najmanji udio imaju korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštinu Herceg Novi.

U grafikonu broj 4 dajemo uporedni prikaz broja korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti, prema kategorijama prava, za 2017, 2018 i 2019. godinu.

Grafikon br. 4: Odnos broja korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti, prema kategorijama prava, za 2017, 2018 i 2019. godinu

Iz grafičkog prikaza vidljivo je da je u posmatranom vremenskom intervalu prisutan jasan trend rasta broja korisnika prava na dodatak na njegu i pomoć (DNJP), kao i broja korisnika jednokratnih novčanih pomoći (JNP). Diskretno povećanje zapaža se i u kretanju broja korisnika prava na ličnu invalidninu (LI) i korisnika prava na naknadu roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu (NRS). Takođe, bilježi se i diskretni porast korišćenja prava na troškove sahrane (TS). Jasan trend smanjenja vidljiv je jedino u korišćenju prava na zdravstvenu zaštitu (ZZ). Broj korisnika obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje (MO) je u 2019. godini umanjeno u odnosu na 2018. godinu, pri čemu ostaje viši od broja korisnika u 2017. godini. Može se konstatovati da je u 2019. godini evidentirano povećanje broja korisnika osnovnih materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti u 5 od 7 kategorija prava u poređenju sa brojem korisnika u 2018. godini, što se reflektovalo i na kretanje ukupnog broja korisnika materijalnih davanja u socijalnoj zaštiti, koji se procentualno izraženo uvećao za 5,7%. **Najveći porast u 2019. godini evidentira se u broju korisnika prava na jednokratnu novčanu pomoć** (uvećanje za 58,1%). Prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje je u 2019. godini za 5% manji u odnosu na prethodnu godinu, dok se izrazitije smanjenje bilježi u kategoriji prava na zdravstvenu zaštitu, koje je u 2019. godini koristilo 41,5% manje korisnika u poređenju sa brojem korisnika u 2018. godini.

U daljem izlaganju detaljnije ćemo prikazati podatke za pojedinačna **materijalna davanja u socijalnoj zaštiti**, prvenstveno ona kojima je obuhvaćen najveći broj korisnika, što je svakako **jedan od pokazatelja težišta investiranja ljudskih resursa u centrima za socijalni rad i opterećenja zaposlenih stručnim postupcima vezanim za ostvarivanje prava na materijalna davanja.**

Materijalno obezbjeđenje

Pravo na materijalno obezbjeđenje može ostvariti pojedinac, odnosno porodica, ako je pojedinac, odnosno član porodice:

- 1) nesposoban za rad i privređivanje;
- 2) sposoban za rad, pod uslovom da je:

- trudnica;
- samohrani roditelj;
- roditelj koji izdržava dijete, odnosno roditelj koji vrši produženo roditeljsko pravo, u skladu sa zakonom;
- lice koje je završilo školovanje po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći ili posebnom obrazovnom programu;
- lice poslije navršene 18. godine života, ako je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje;
- dijete bez roditeljskog staranja, odnosno lice koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja, do zasnivanja radnog odnosa na vrijeme duže od šest mjeseci.

Pravo na materijalno obezbjeđenje utvrđuje se po osnovu prihoda i imovine svih članova porodičnog domaćinstva.

Ključna restriktivna odredba u korišćenju prava na materijalno obezbjeđenje odnosi se na porodice u kojima su oba roditelja nezaposlena i radno sposobna – pravo im je ograničeno na devet mjeseci u dvanaestomjesečnom intervalu, s tim da nakon tri mjeseca mogu ponovo, ukoliko nije došlo do poboljšanja njihovih socijalno-ekonomskih prilika, da ostvare pravo na materijalno obezbjeđenje. Prema članu 27 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti pojedinac koji je sposoban za rad, u skladu sa propisima kojima se uređuju radni odnosi i penzijsko i invalidsko osiguranje, odnosno profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje lica sa invaliditetom, **ima pravo i dužnost da učestvuje u aktivnostima koje omogućavaju prevazilaženje njegove nepovoljne socijalne situacije**, odnosno u sprovođenju mjera kojima se obezbjeđuje njegova socijalna uključenost. **Centar za socijalni rad je dužan da u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje i radno sposobnim korisnikom materijalnog obezbjeđenja sačini individualni plan aktivacije**. Individualni plan aktivacije je plan o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije radno sposobnog korisnika materijalnog obezbjeđenja, koji sadrži aktivnosti i obaveze korisnika.

Visina osnova za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje i visina materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite usklađuje se polugodišnje (početkom januara i početkom jula tekuće godine) sa kretanjem troškova života i prosječne zarade zaposlenih na teritoriji Crne Gore na osnovu statističkih podataka za prethodno polugodište u procentu koji predstavlja zbir polovine procenta rasta, odnosno pada troškova života i polovine procenta rasta, odnosno pada zarada. Akt o usklađivanju mjesečnih novčanih primanja donosi nadležni organ državne uprave (član 38 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Odlukom Ministarstva rada i socijalnog staranja o usklađivanju visine osnova za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje i visine materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Crne Gore", br. 046/19 od 07.08.2019. godine), utvrđeno je da **visina osnova za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje** iznosi za:

- pojedinca 68,03 eura;
- porodicu sa jednim članom 68,03;
- porodicu sa dva člana 81,68 eura;
- porodicu sa tri člana 98,05 eura;
- porodicu sa četiri člana 115,75 eura;
- porodicu sa pet i više članova 129,32 eura.

Visina materijalnog obezbjeđenja za pojedinca odnosno porodicu koji nemaju prihode iznosi mjesečno, za:

- pojedinca 68,03 eura;
- porodicu sa jednim članom 68,03 eura;
- porodicu sa dva člana 81,68 eura;
- porodicu sa tri člana 98,05 eura;
- porodicu sa četiri člana 115,75 eura;
- porodicu sa pet i više članova 129,32 eura.

Visina materijalnog obezbjeđenja za lice koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja iznosi mjesečno 129,32eura.

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019. godine donijeto je **4,248 rješenja** u postupcima ostvarivanja i preispitivanja prava na materijalno obezbjeđenje. Pozitivna rješenja donijeta su u 3,209 slučajeva, odnosno 75,5%; negativno je rješeno 1,019 ili 24% slučajeva, dok je u 20 ili 0,5% slučajeva postupak obustavljen. **U decembru 2019. godine pravo na materijalno obezbjeđenje koristile su 8,553 porodice sa 28,800 članova.**

U tabeli broj 3 prikazujemo kretanje ukupnog broja porodica i lica korisnika materijalnog obezbjeđenja tokom 2019. godine, a prema podacima iz mjesečnih rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Tabela br. 3: Mjesečni pregled broja porodica i broja lica korisnika materijalnog obezbjeđenja u 2019. godini

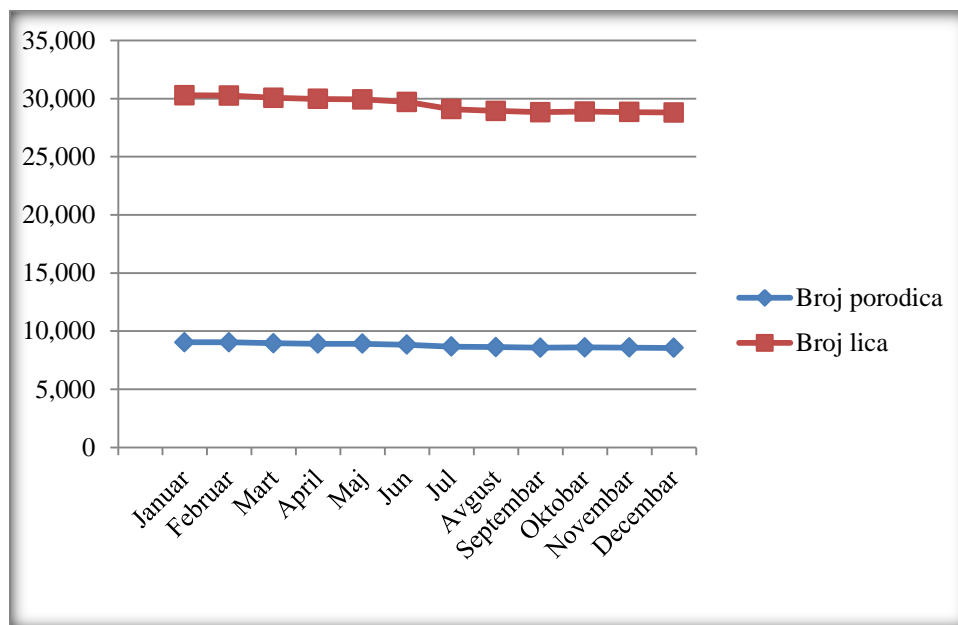
Korisnici prava na MO tokom 2019. godine	Broj porodica	Broj lica
Januar	9,043	30,286
Februar	9,039	30,260
Mart	8,963	30,072
April	8,923	29,974
Maj	8,913	29,937
Jun	8,834	29,710
Jul	8,673	29,093
Avgust	8,625	28,939
Septembar	8,578	28,831
Oktoibar	8,595	28,893
Novembar	8,588	28,843
Decembar	8,553	28,800
Promjena januar-decembar	-490	-1,486
Promjena %	5,4%	4,9%
Prosjek	8,777	29,470

Iz tabele vidimo da se broj porodica koje su koristile pravo na materijalno obezbjeđenje u izvještajnom periodu kretao u rasponu od 8,553 porodice u decembru 2019. godine (minimum) do 9,043 porodice u januaru 2019. godine (maksimum). Broj članova porodica koji su bili obuhvaćeni materijalnim obezbjeđenjem varirao je u rasponu od 28,800 u decembru 2019. godine (minimum) do 30,286 u januaru 2019. godine (maksimum). Broj porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja u decembru 2019.godine smanjen je za 5,4% u odnosu na januar 2019. godine, dok se u istom intervalu broj članova porodice obuhvaćenih materijalnim obezbjeđenjem smanjio za 4,9%.

Generalno, broj korisnika materijalnog obezbjeđenja varira zavisno od broja novih korisnika, prestanka prava postojećim korisnicima, te obnavljanja već korišćenog prava.

Radi veće preglednosti mjesečne promjene u broju porodica i broju lica korisnika materijalnog obezbjeđenja tokom 2019. godine, zbirno za sve opštine u Crnoj Gori, prikazujemo i grafički.

Grafikon br. 5: Kretanje broja porodica i broja lica korisnika materijalnog obezbjeđenja tokom 2019. godine

Iz grafičkog prikaza se uočava da je broj porodica i broj lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje diskretno varirao tokom godine, sa tendencijom laganog opadanja u drugoj polovini godine.

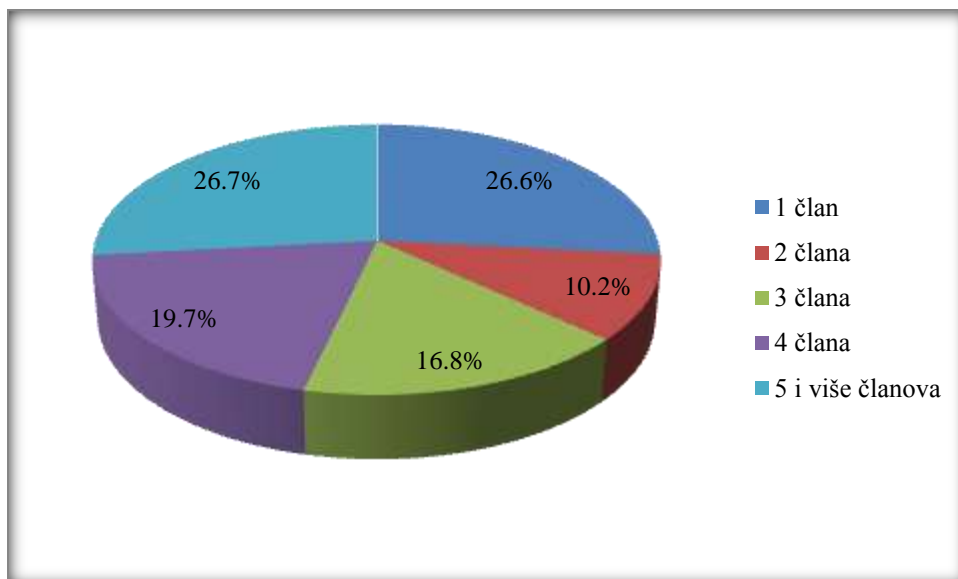
U tabeli broj 4 prikazana je raspodjela porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje na dan 31.12.2019. godine prema broju članova, a u skladu sa podacima koje su dostavili centri za socijalni rad u statističkim izvještajima. Napominjemo da je ukupan broj porodica koje su koristile pravo na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine prema izvještajima centara za socijalni rad manji za 1,5% od broja porodica prikazanih prema rekapitularu Ministarstva rada i socijalnog staranja u tabeli broj 3, koje neslaganje se može zanemariti s obzirom da je podacima centara obuhvaćeno preko 98% cjelokupnog uzorka porodica korisnika prava na materijalno obezbjeđenje.

Tabela br. 4: Distribucija porodica obuhvaćenih pravom na MO prema broju članova

Porodice obuhvaćene pravom na MO prema broju članova	Broj porodica	Procenat
1 član	2,243	26,63%
2 člana	856	10,16%
3 člana	1,419	16,85%
4 člana	1,659	19,70%
5 i više članova	2,245	26,66%
Ukupno	8,422	100,00%

Podatke iz tabele broj 4 ćemo radi veće ilustrativnosti prikazati i grafički.

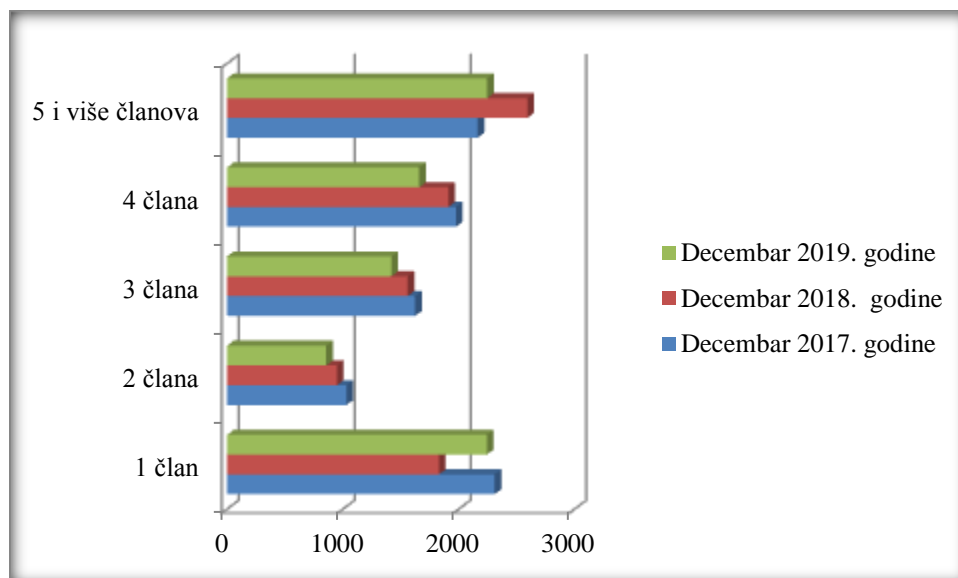
Grafikon br. 6: Distribucija porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine prema broju članova

Iz tabele broj 4 i grafikona broj 6 vidimo da su u strukturi porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje, prema podacima za decembar 2019. godine, **približno jednako zastupljene porodice sa 5 i više članova**, kojih je bilo 2,245 ili 26,7%, **i jednočlane porodice**, kojih je bilo 2,243 ili 26,6%. **Ove porodice zajedno obuhvataju preko 1/2 posmatranog uzorka**. Slijede četvoročlane porodice, kojih je bilo 1,659 ili 19,7% (približno 1/5 porodica), pa tročlane porodice kojih je bilo 1,419 ili 16,8%. U posmatranom uzorku **najmanje su zastupljene dvočlane porodice obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje**, kojih je bilo 856, odnosno 10,2% od ukupnog broja porodica.

Potpuniji uvid u strukturu porodica koje koriste pravo na materijalno obezbjeđenje, odnosno mogućnost sagledavanja eventualnih trendova u korišćenju ovog prava shodno broju članova u porodicama, pružiće uporedni prikaz porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje prema broju članova za period od 2017. do 2019. godine.

Grafikon br. 7: Uporedni prikaz porodica obuhvaćenih pravom na materijalnih obezbjeđenje, prema broju članova, za 2017-tu, 2018-tu i 2019-tu godinu

Iz grafikona se zapaža da u posmatranom vremenskom intervalu porodice sa 5 i više članova i jednočlane porodice uglavnom imaju najveći udio u strukturi porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje, pri čemu je zastupljenost jednočlanih porodica u 2018. godini bila nešto manja od zastupljenosti četvoročlanih porodica. Porodice sa dva člana su kontinuirano najmanje zastupljene tokom posmatranog perioda, sa blago opadajućim trendom. Opadajući trend uočava se i u kretanju broja tročlanih i četvoročlanih porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje. Ipak, sa izuzetkom jednočlanih porodica, može se konstatovati tendencija da se broj porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje povećava proporcionalno povećanju broja članova, te da porodice sa većim brojem članova kontinuirano imaju veći udio u strukturi korisnika ovog prava. Takođe, navedeni podaci potencijalno impliciraju da su rizicima za siromaštvo najizloženije i najviše pogođene jednočlane porodice, kao i porodice sa većim brojem članova.

Potpune podatke o broju porodica u kojima je nosilac prava na materijalno obezbjeđenje samohrani roditelj, diferencirano prema tome koji roditelj (otac ili majka) samostalno vrši roditeljsko pravo, dostavilo je 11 od 13 centara za socijalni rad, pri čemu je jedan od centara izostavio podatke za svoju područnu jedinicu. Ta područna jedinica izvjestila je samo o ukupnom broju samohranih roditelja korisnika prava na materijalno obezbjeđenje, a na isti način podatke je dostavio i još jedan od centara za socijalni rad. Prema dostavljenim podacima u strukturi korisnika materijalnog obezbjeđenja u decembru 2019. godine bila je ukupno **731 porodica samohranih roditelja. Učešće ovih porodica u ukupnom broju porodica korisnika materijalnog obezbjeđenja u decembru 2019. godine**, imajući u vidu broj porodica po centrima za socijalni rad koji su dostavili podatak o broju porodica samohranih roditelja (12 centara za socijalni rad), je **10,6%**. Za 677 porodica samohranih roditelja ili 92,6% od prethodno navedenog broja centri su dostavili diferencirane podatke koji od roditelja samostalno vrši roditeljsko pravo.

U strukturi samohranih roditelja, nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje, dominiraju samohrane majke, zastupljene sa 85,2%, dok su samohrani očevi zastupljeni sa 14,8%. Shodno Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti **samohrani roditelj** je roditelj koji je razveden ili je drugi roditelj umro ili je nepoznat, a izdržava dijete, odnosno vrši produženo roditeljsko pravo, u skladu sa zakonom, do zasnivanja bračne ili vanbračne zajednice. Potpune podatke o broju djece u porodicama samohranih roditelja, diferencirano prema tome koji roditelj samostalno vrši roditeljsko pravo dostavilo je 10 od 13 centara za socijalni rad, takođe bez podataka za jednu područnu jedinicu, dok je jedan centar za socijalni rad dostavio samo podatke o ukupnom broju djece u ovim porodicama. **Prema podacima dobijenim od 11 centara za socijalni rad ukupan broj djece u porodicama samohranih roditelja korisnika materijalnog obezbjeđenja je 1,336.** Za 1,062 djece ili 79,5% od prethodno navedenog broja dobijeni su diferencirani podaci sa kojim roditeljem žive. U skladu sa raspoloživim podacima, od 1,062 djece, 931 ili 87,7% živi sa samohranim majkama, a 131 ili 12,3% sa samohranim očevima.

Prema podacima koje je dostavilo svih 13 centara za socijalni rad sa područnim jedinicama u strukturi korisnika prava na materijalno obezbjeđenje na dan 31.12.2019. godine bilo je **1,281 staračkih domaćinstava, sa 1,590 članova.** Ova domaćinstva čine **15% od ukupnog broja porodica/domaćinstava korisnika prava na materijalno obezbjeđenje u Crnoj Gori u decembru 2019. godine** (8,553), dok broj lica u ovim porodicama čini 5,5% od ukupnog broja lica obuvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine (28,800).

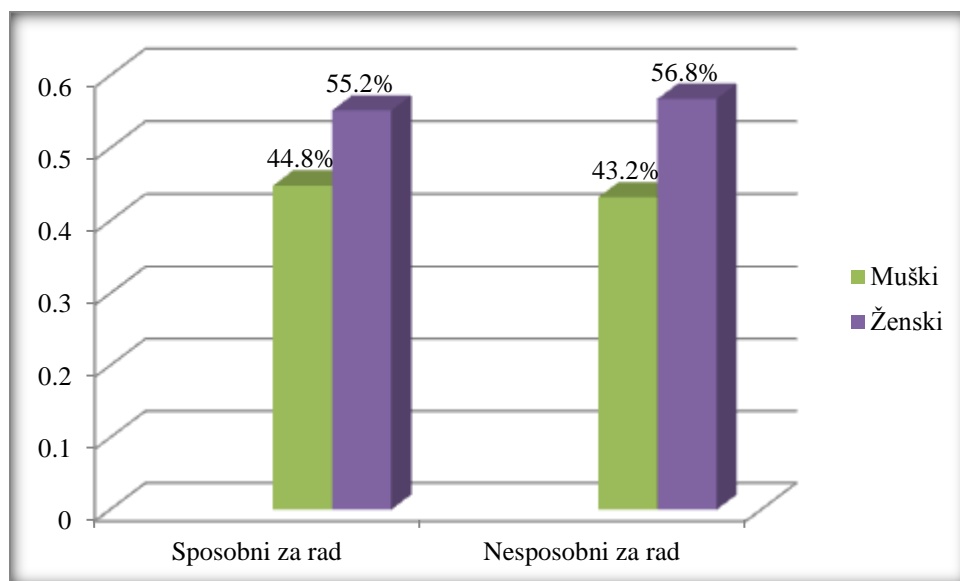
Potpune podatke o strukturi korisnika materijalnog obezbjeđenja prema polu i radnoj sposobnosti na dan 31.12.2019. godine, dostavilo je 10 od 13 centara za socijalni rad, dok je 12 od 13 centara za socijalni rad, sa izuzetkom jedne područne jedinice u nadležnosti jednog od tih centara, dostavilo podatke o korisnicima diferencirano prema radnoj sposobnosti, bez disagregacije po polu. Prema dostavljenim podacima, kojima je obuhvaćeno 89,5% od ukupnog broja nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine, u strukturi korisnika materijalnog obezbjeđenja bilo je 5,754 korisnika sposobnih za rad i 1,902 korisnika nesposobnih za rad. **Učešće korisnika nesposobnih za rad u ukupnom broju korisnika materijalnog obezbjeđenja u centrima za socijalni rad koji su dostavili podatke (7,656) je 24,8%, dok su radno sposobni korisnici zastupljeni sa 75,2%.** Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti definiše da je nesposobno za rad: dijete; dijete koje nije na redovnom školovanju, ako je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore; lice kod koga je utvrđena nesposobnost za rad, u skladu sa ovim zakonom i lice koje je navršilo 67. godina života (član 19 tačka 9 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti). Za 78,8% od prethodno navedenog broja korisnika, odnosno za 70,5% od ukupnog broja nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine, dobijeni su podaci disagregirani prema radnoj sposobnosti i polu, koji su prikazani u tabeli broj 5.

Tabela br. 5: Struktura nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine prema radnoj sposobnosti i polu

Broj nosilaca prava na MO prema radnoj sposobnosti i polu	Muški	Ženski	Ukupno
Sposobni za rad	2,002	2,465	4,467
Nesposobni za rad	677	889	1,566
Ukupno	2,679	3,354	6,033

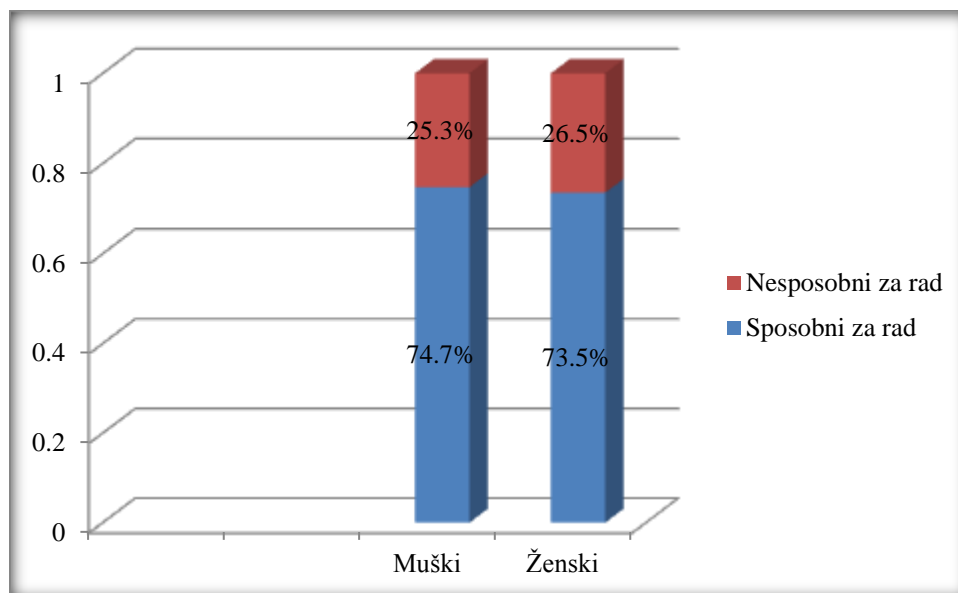
Iz podataka u tabeli proizilazi da u posmatranom uzorku nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje žene čine 55,6%, dok su muškarci zastupljeni sa 44,4%. Zastupljenost muškaraca i žena po podgrupama radno sposobnih korisnika i korisnika nesposobnih za rad u velikoj mjeri preslikava njihov udio na nivou cjelokupnog uzorka, što je prikazano u grafikonu broj 8.

Grafikon br. 8: Udio muškaraca i žena u strukturi nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje, diferencirano prema radnoj sposobnosti

Iz grafikona vidimo da je u okviru podgrupa nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje diferenciranim prema radnoj sposobnosti prisutna određena prevalencija žena, koja je nešto naglašenija u podgrupi korisnika nesposobnih za rad. Pri tome, odnos radno sposobnih korisnika i korisnika nesposobnih za rad je približno identičan unutar podgrupa muškaraca i žena, što je prikazano u grafikonu koji slijedi (grafikon broj 9).

Grafikon br. 9: Odnos radno sposobnih korisnika i korisnika nesposobnih za rad unutar podgrupa diferenciranih po polu

Iz grafikona vidimo da unutar podgrupa muškaraca i žena ubjedljivo dominiraju radno sposobni korisnici, kao i da korisnici nesposobni za rad obuhvataju po oko 1/4 korisnika u objema podgrupama.

Podatke o broju radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje prema osnovu za ostvarivanje prava dostavilo je 11 od 13 centara za socijalni rad, s tim što je jedan od centara koji nije dostavio ove podatke, izvjestio samo o broju samohranih roditelja. U tabeli koja slijedi prikazana je raspodjela radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja prema osnovu za ostvarivanje prava, a u skladu sa podacima dobijenim od centara za socijalni rad (tabela broj 6).

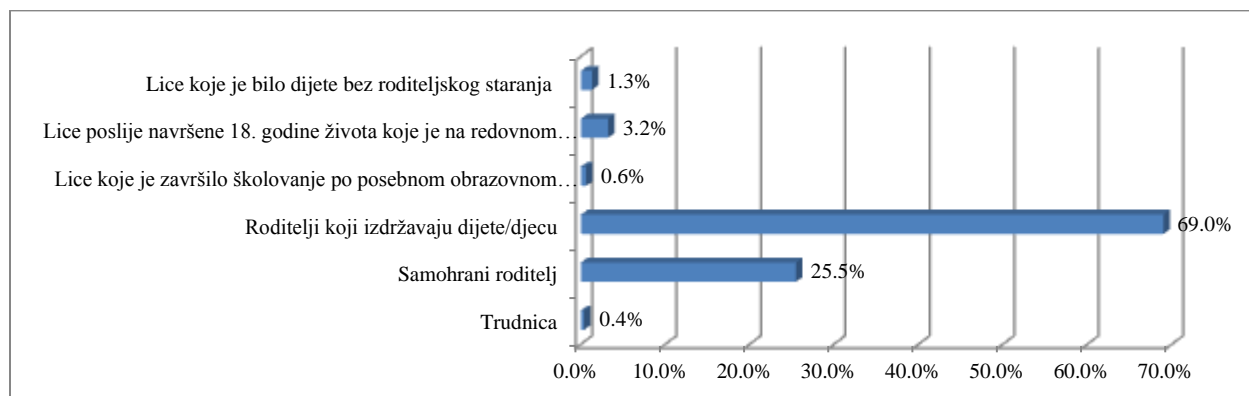
Tabela br. 6: Radno sposobni korisnici prava na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine diferencirano prema osnovu za ostvarivanje prava

Radno sposobni korisnici prema osnovu za ostvarivanje prava na MO	Broj korisnika na dan 31.12.2019. godine	Procenat
Trudnica	12	0,4%
Samohrani roditelj	731	25,5%
Roditelji koji izdržavaju dijete/djecu	1,974	69,0%
Lice koje je završilo školovanje po posebnom obrazovnom programu	17	0,6%
Lice poslije navršene 18. godine života koje je na redovnom školovanju u srednjoj školi	91	3,2%
Lice koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja	37	1,3%
Ukupno	2,862	100.0%

Iz tabele vidimo da je ukupan broj radno sposobnih korisnika za koje su centri za socijalni rad dostavili podatke disagregirane prema osnovu za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje 2,862. Ovaj broj je znatno manji od prethodno prikazanog broja radno sposobnih korisnika (strane br. 15 i br. 16), što upućuje na nepotpunost i nepouzdanost u izvještavanju centara za socijalni rad. Upoređivanjem podataka sadržanih u različitim segmentima statističkih izvještaja centara za socijalni rad, procjenjuje se da je **podacima u tabeli broj 6 obuhvaćena približno 1/2 korisnika sposobnih za rad**, tako da ih treba tretirati više kao ilustraciju.

Podatke iz tabele broj 6 ćemo radi bolje preglednosti prikazati i grafički (grafikon broj 10).

Grafikon br. 10: Distribucija radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine diferencirano prema osnovu za ostvarivanje prava

Iz grafikona vidimo da u strukturi radno sposobnih korisnika prava na materijalno obezbjeđenje, diferenciranih prema osnovu za ostvarivanje prava, preko 2/3 posmatranog uzorka čine roditelji koji izdržavaju djecu. Slijedeći po zastupljenosti su samohrani roditelji koji obuhvataju oko 1/4 radno sposobnih korisnika i zajedno sa prethodnom podgrupom pokrivaju 94,5% korisnika u ovom uzorku. Udio ostalih podgrupa radno sposobnih korisnika je svega 5,5%. Najmanji udio u posmatranom uzorku imaju trudnice i lica koja su završila školovanje po obrazovnom programu sa prilagođenim izvođenjem i dodatnom stručnom pomoći ili posebnom obrazovnom programom.

Prema izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019. godine bilo je **7,258 korisnika sposobnih za rad uključenih u program radne aktivacije**, što čini 82,7% u odnosu na prosječan broj nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini (8,777).

Potpune podatke o broju djece, disagregirano po polu i uzrastu u porodicama koje koriste pravo na materijalno obezbjeđenje na dan 31.12.2019. godine dostavilo je 8 od 13 centara za socijalni rad, kao i jedna od područnih jedinica jednog od centara koji nije kompletirao podatke. Pri tome, jedan centar za socijalni rad i jedna od područnih jedinica izostavili su sve podatke o djeci, jedan centar za socijalni rad izvjestio je samo o ukupnom broju djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje, jedan centar za socijalni rad je dostavio podatke o broju djece disagregirano po polu, a dva centra za socijalni rad su dostavila podatke o broju djece disagregirano po uzrasnim podgrupama, ali ne i po polu. **Na osnovu podataka dobijenih od 12 centara za socijalni rad (sa izuzetkom jedne područne jedinice) pravom na materijalno obezbjeđenje je u decembru 2019. godine bilo obuhvaćeno 10,291 dijete**, što čini 34,9% od prosječnog broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini (29,469), odnosno **djeca čine 38,8 % od prosječnog broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u centrima za socijalni rad koji su dostavili podatke o djeci (26,529)**. Za 5,778 djece ili 56,1% od prethodno navedenog broja djece centri su dostavili podatke diferencirane po polu (podaci od 9 centara za socijalni rad). Prema raspoloživim podacima u strukturi djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje dječaci čine 2,510 ili 43,4% posmatranog uzorka, dok su djevojčice zastupljene sa 3,268 ili 56,6%. Za 6,821 dijete ili 66,3% od ukupnog broja djece centri su dostavili podatke disagregirane po uzrastu (podaci od 10 centara za socijalni rad). U tabeli broj 7 prikazana je uzrasna struktura djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine unutar definisanog poduzorka.

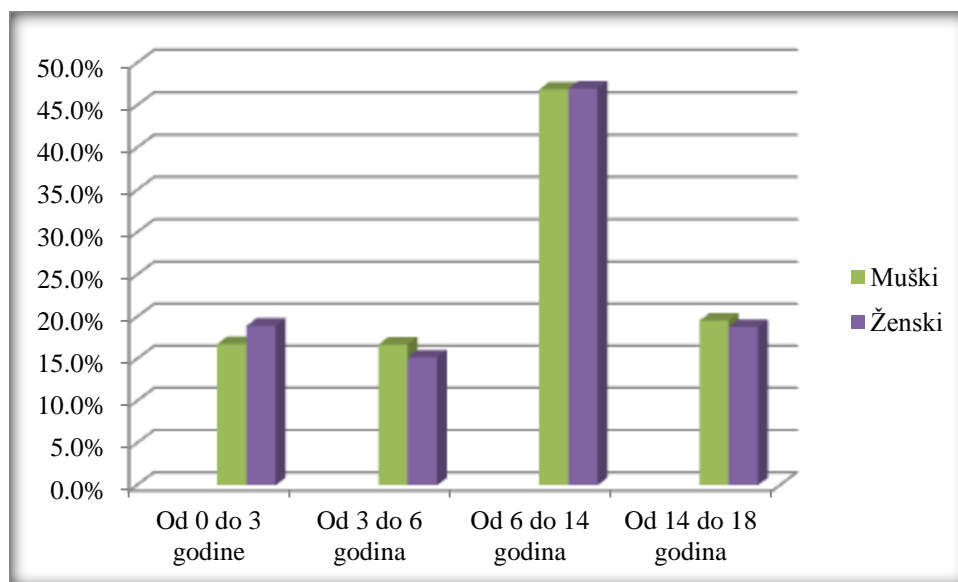
Tabela br. 7: Struktura djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine diferencirano prema uzrastu

Struktura djece obuhvaćene pravom na MO prema uzrastu	Broj	Procenat
Od 0 do 3 godine	1,088	15,9%
Od 3 do 6 godina	1,090	16,0%
Od 6 do 14 godina	3,376	49,5%
Od 14 do 18 godina	1,267	18,6%
Ukupno	6,821	100,0%

Iz tabele vidimo da su u strukturi djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje, diferencirano po uzrasnim podgrupama, najbrojnija djeca na uzrastu od 6 do 14 godina, koja čine približno 1/2 posmatranog uzorka. Djeca u ostale tri uzrasne podgrupe su, sa relativno diskretnim varijacijama, približno jednako zastupljena. Ako objedinimo podatke za podgrupe djece na uzrastu od 3 do 6 godina i djece mlađa od 3 godine, može se konstatovati da **djeca predškolskog uzrasta obuhvataju približno 1/3 djece u ovom uzorku.**

Za 3,953 djeteta, što čini 38,4% od ranije navedenog broja djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine (10,291), centri su dostavili podatke disagregirane po polu i uzrastu (podaci od 8 centara za socijalni rad). Struktura djece iz ovog poduzorka prikazana je u grafikonu koji slijedi.

Grafikon br. 11: Distribucija djece različitog uzrasta obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine po podgrupama diferenciranim prema polu

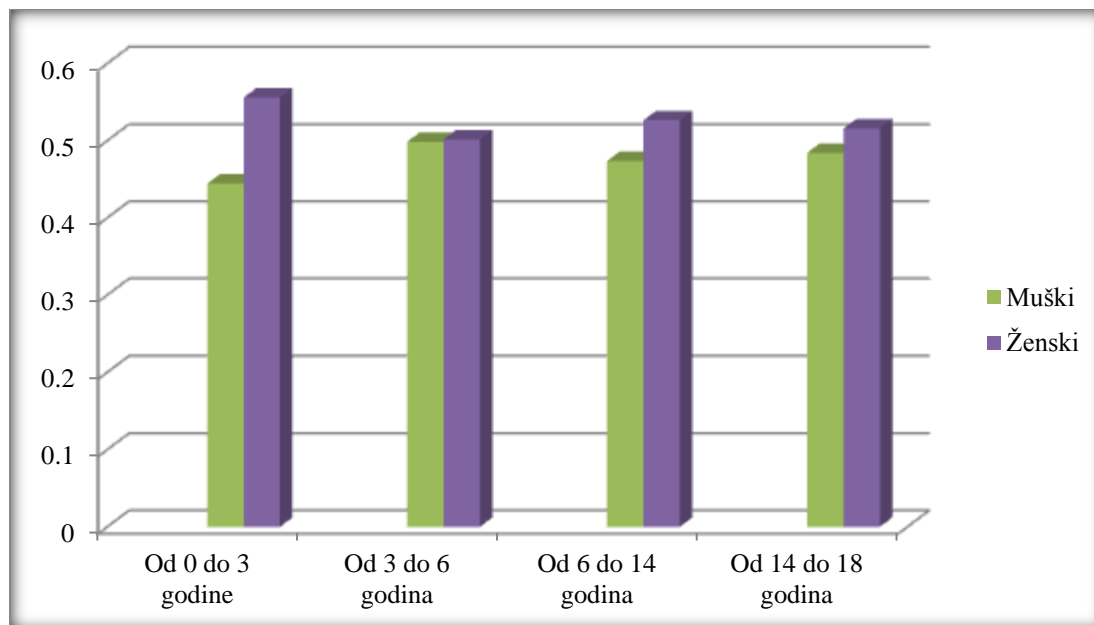

Iz grafikona se uočava da je unutar podgrupa dječaka i djevojčica u definisanom poduzorku djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine, prisutna

gotovo identična distribucija djece po uzrasnim podgrupama. Unutar obje polne podgrupe najbrojnija su djeca na uzrastu od 7 do 14 godina, sa jednakim udjelom, od približno 50% po podgrupama dječaka i djevojčica.

Unekoliko drugačiju i još potpuniju sliku dobijamo sagledavanjem udijela dječaka i djevojčica u svakoj od definisanih uzrasnih podgrupa, što je prikazano u grafikonu broj 12.

Grafikon br. 12: Polna struktura djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine po uzrasnim podgrupama

Iz grafikona vidimo da su unutar uzrasnih podgrupa, u definisanom uzorku djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine, djevojčice nešto zastupljenije od dječaka u svim uzrasnim podgrupama. Prevalencija djevojčica je najizraženija u podgrupi djece najmlađeg uzrasta, od 0 do 3 godine.

U cilju sagledavanja relativnog udjela poslova oko materijalnih davanja u radu centara za socijalni rad i područnih jedinica, a imajući u vidu da su korisnici materijalnog obezbjeđenja kao osnovne novčane naknade koja targetira siromašne porodice najbrojnija korisnička grupa na nivou cjelokupnog uzorka, u daljem izlaganju prikazaćemo **broj korisnika prava na materijalno obezbjeđenje po regionima Crne Gore i opštinama**, te udio korisnika materijalnog obezbjeđenja u stanovništvu regiona, odnosno opština.

U tabeli broj 8 prikazano je kretanje broja porodica i broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje po regionima Crne Gore u periodu od 2017. godine do 2019. godine.

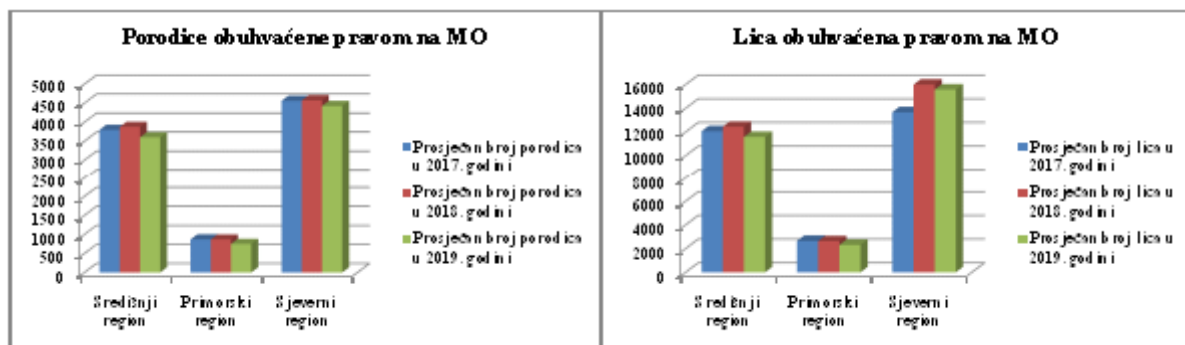
Tabela br. 8: Kretanje broja porodica i broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje po regionima Crne Gore u periodu od 2017. godine do 2019. godine

Kretanje broja porodica i lica obuhvaćenih pravom na MO po regionima Crne Gore	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	<i>Porodice</i>	<i>Lica</i>	<i>Porodice</i>	<i>Lica</i>	<i>Porodice</i>	<i>Lica</i>
Središnji region	3,800	12,061	3,878	12,440	3,602	11,582
Primorski region	869	2,647	868	2,631	750	2,310
Sjeverni region	4,561	13,672	4,574	15,995	4,426	15,578

Podaci iz tabele broj 8 su radi bolje preglednosti prikazani i grafički.

U grafikonu koji slijedi dat je uporedni prikaz obuhvata porodica i lica pravom na materijalno obezbjeđenje po regionima Crne Gore za 2017, 2018 i 2019. godinu (grafikon broj 13).

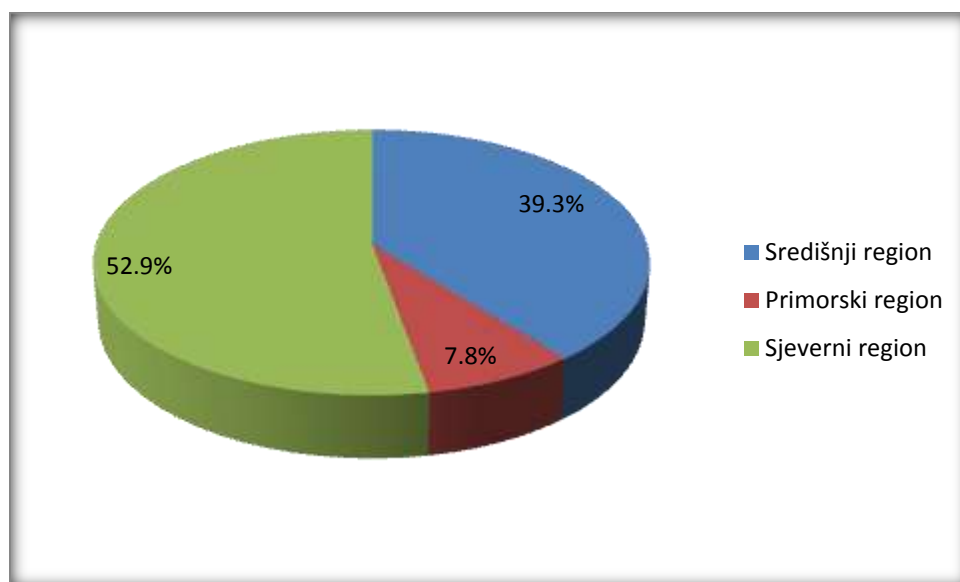
Grafikon br. 13: Uporedni prikaz obuhvata porodica i lica pravom na materijalno obezbjeđenje po regionima Crne Gore za 2017, 2018 i 2019. godinu

Iz tabele broj 8 i grafikona broj 13 vidimo da su kontinuirano izražene regionalne razlike u pogledu obuhvata porodica i lica pravom na materijalno obezbjeđenje, pri čemu broj porodica i broj lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u posmatranom vremenskom intervalu relativno diskretno variraju unutar regiona. Broj korisnika, porodica i lica, obuhvaćenih ovim pravom je, iz godine u godinu, najveći u sjevernom regionu, a potom u središnjem, dok je upadljivo manji u primorskom regionu.

U grafikonu broj 14 prikazan je udio lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini po regionima Crne Gore.

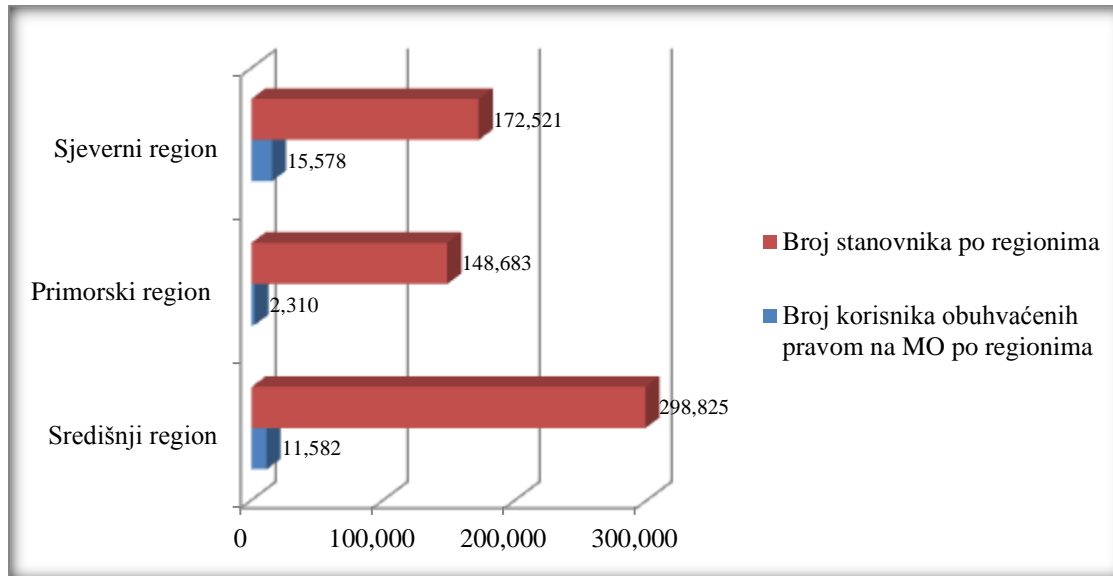
Grafikon br. 14: Udio lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini po regionima Crne Gore

Iz grafikona vidimo da najveći udio u strukturi lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje imaju stanovnici sjevernog regiona, koji čine blizu 53% od ukupnog broja korisnika ovog prava. Slijedeći po zastupljenosti su korisnici prava na materijalno obezbjeđenje nastanjeni u centralnom regionu, koji obuhvataju približno 40% korisnika i zajedno sa korisnicima iz sjevernog regiona čine ubjedljivu većinu korisnika u posmatranom uzorku. Najmanji udio imaju korisnici iz primorskog regiona, zastupljeni sa nepunih 8% u strukturi korisnika prava na materijalno obezbjeđenje. Uz neznatne varijacije, udio lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje po regionima bio je gotovo identičan i u prethodnim godinama.

U grafikonu broj 15 prikazan je odnos prosječnog broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini i broja stanovnika po regionima Crne Gore prema popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine.

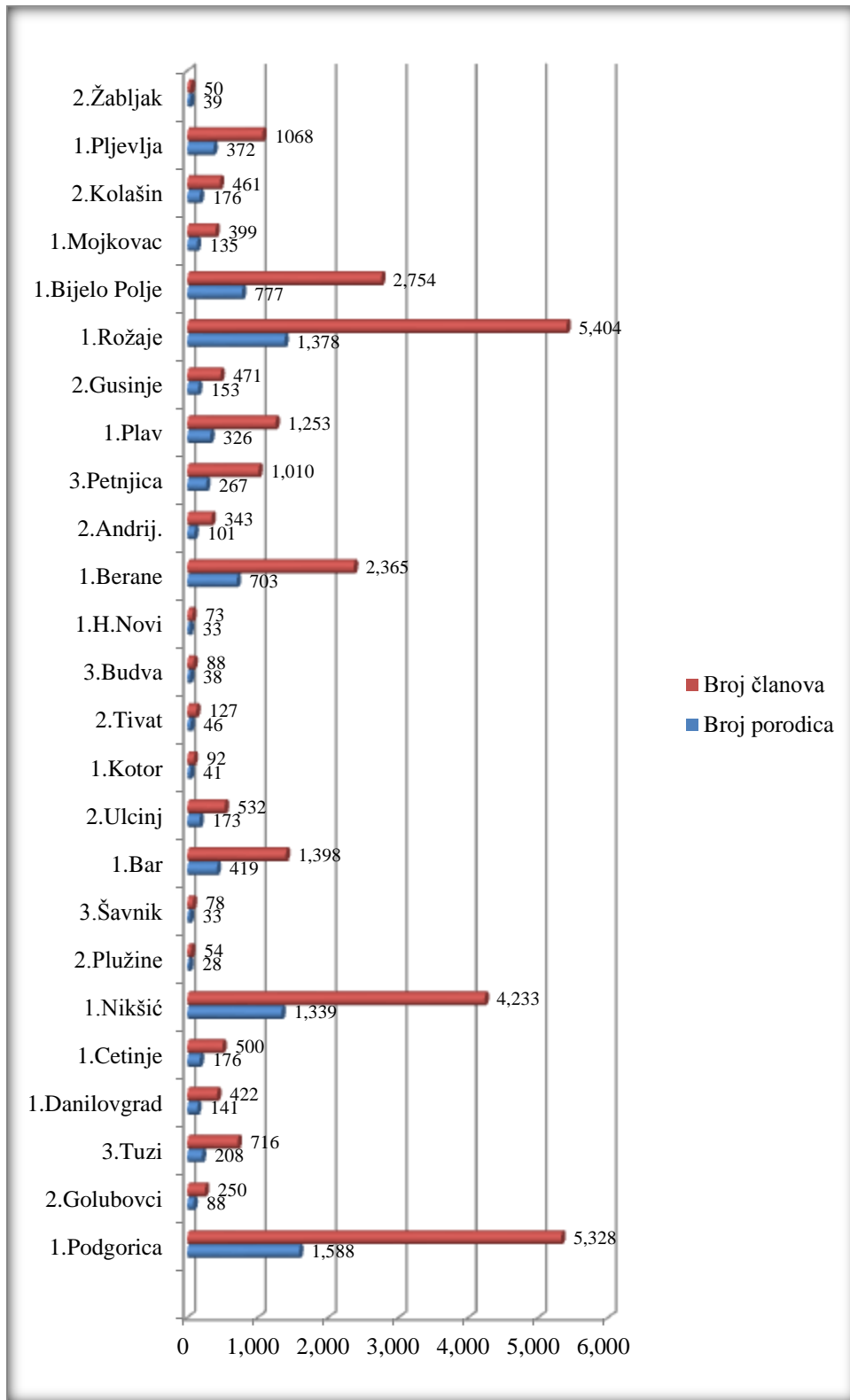
Grafikon br. 15: Uporedni prikaz broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019 godini i broja stanovnika po regionima (prema popisu stanovništva, domaćinstva i stanova u Crnoj Gori 2011. godine)

Iz podataka prikazanih u grafikonu broj 15, proizilazi da je u središnjem regionu pravom na materijalno obezbjeđenje obuhvaćeno 3,9% stanovnika regiona; u primorskom regionu korisnici prava na materijalno obezbjeđenje čine 1,5% stanovnika regiona, dok su u sjevernom regionu korisnici prava na materijalno obezbjeđenje zastupljeni sa oko 9% u stanovništvu regiona.

U cilju potpunijeg uvida slijedi prikaz prosječnog broja nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje i prosječnog broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini u svim crnogorskim opštinama, te prikaz udijela korisnika prava na materijalno obezbjeđenje u stanovništvu opština. Napominjemo da su detaljni podaci o kretanju broja nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje, kao i broja lica obuhvaćenih ovim pravom, u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini sadržani u prilogu ovog izvještaja (vidjeti tabele broj 1 i broj 2 u prilogu).

Grafikon br. 16: Upporedni prikaz prosječnog broja nosilaca prava i prosječnog broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona broj 16 vidljivo je da najveći broj porodica, odnosno nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje, ima opština Glavnog grada Podgorica (1,558 porodica). Porodice sa teritorije opštine Glavnog grada Podgorica čine oko 18% ili približno 1/5 porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u Crnoj Gori. Poslije opštine Glavni grad Podgorica, po brojnosti porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje izdvajaju se opština Rožaje (1,378 porodica) i opština Nikšić (1,339 porodica), a slijede ih opštine Bijelo Polje (777 porodica) i Berane (707 porodica). Porodice iz ovih 5 opština, posmatrane zajedno, čine 65,6% ili gotovo 2/3 od prosječnog broja porodica, odnosno nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje, u Crnoj Gori, u 2019. godini. Porodice iz ostalih 20 crnogorskih opština zbirno čine oko 1/3 porodica u strukturi porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje tokom 2019. godine. Najmanje porodica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje identifikuje se u opštinama Plužine (28), Herceg Novi (33), Šavnik (33), Budva (38) i Žabljak (39).

Kada posmatramo prosječan broj lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini redoslijed opština se unekoliko razlikuje od prethodno navedenog. Opština Rožaje zauzima prvo mjesto po brojnosti lica obuhvaćenih ovim pravom (5,404), a na drugom mjestu je opština Glavnog grada Podgorica (5,328), pri čemu je važno imati u vidu da opština Podgorica ima skoro 7 puta više stanovnika od opštine Rožaje. Poslije Rožaja i Podgorice, slijede opština Nikšić (4,233), pa opština Bijelo Polje (2,754) i opština Berane (2,365). U ovih 5 opština koncentrisano je oko 68%, odnosno preko 2/3 lica od prosječnog broja lica u Crnoj Gori obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini. Najmanji broj lica u strukturi korisnika materijalnog obezbjeđenja evidentira se u opštini Žabljak (50), a zatim u opštinama Plužine (54), Herceg Novi (73), Šavnik (78) i Budva (88).

Tokom 2019. godine u prosjeku je pravo na materijalno obezbjeđenje koristilo 8,778 porodica u Crnoj Gori, sa 29,469 članova. Porodice koje su koristile materijalno obezbjeđenje u 2019. godini čine **4,6% domaćinstava Crne Gore**, a ukupan broj članova/lica obuhvaćenih materijalnim obezbjeđenjem u 2019. godini čini oko **4,8% stanovnika Crne Gore** (korišćeni podaci o broju domaćinstava i broju stanovnika prema popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine).

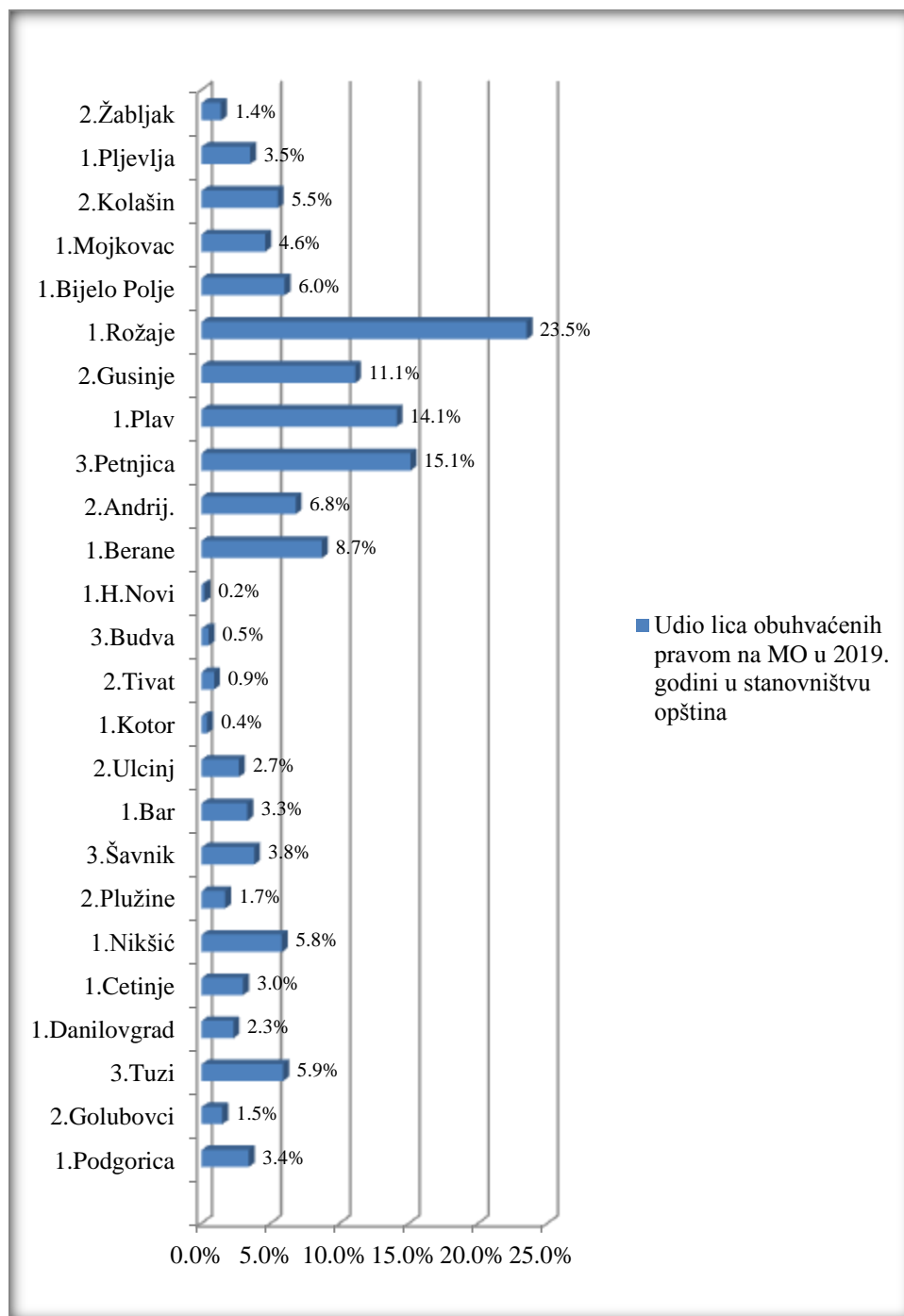
U tabeli broj 9 prikazan je udio lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u stanovništvu opština .

Tabela br. 9: Udio lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini u stanovništvu opština

CSR/OPŠTINA		Prosječan broj lica obuhvaćenih pravom na MO u 2019. godini	Broj stanovnika opštine	Udio korisnika MO u stanovništvu opštine
Podgorica	1. Podgorica	5,328	157,610	3,4%
	2. Golubovci	250	16,231	1,5%
	3. Tuzi	716	12,096	5,9%
Danilovgrad	1. Danilovgrad	422	18,472	2,3%
Cetinje	1. Cetinje	500	16,657	3,0%
Nikšić	1. Nikšić	4,233	72,443	5,8%
	2. Plužine	54	3,246	1,7%
	3. Šavnik	78	2,070	3,8%
Bar	1. Bar	1,398	42,048	3,3%
	2. Ulcinj	532	19,921	2,7%
Kotor	1. Kotor	92	22,601	0,4%
	2. Tivat	127	14,031	0,9%
	3. Budva	88	19,218	0,5%
Herceg Novi	1. Herceg Novi	73	30,864	0,2%
Berane	1. Berane	2,365	27,284	8,7%
	2. Andrijevića	343	5,071	6,8%
	3. Petnjica	1,010	6,686	15,1%
Plav	1. Plav	1,253	8,869	14,1%
	2. Gusinje	471	4,239	11,1%
Rožaje	1. Rožaje	5,404	22,964	23,5%
Bijelo Polje	1. Bijelo Polje	2,754	46,051	6,0%
Mojkovac	1. Mojkovac	399	8,622	4,6%
	2. Kolašin	461	8,380	5,5%
Pljevlja	1. Pljevlja	1,068	30,786	3,5%
	2. Žabljak	50	3,569	1,4%
UKUPNO/prosjek na nivou Crne Gore		29,469	620,029	4,8%

Podaci iz tabele broj 9 o udijelu lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u stanovništvu opština su radi bolje preglednosti prikazani i grafički (grafikon broj 17).

Grafikon br. 17: Udio lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u 2019. godini u stanovništvu opština

Iz tabele broj 9 i grafikona broj 17 uočava se da se udio korisnika obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u stanovništvu opština kreće u rasponu od 0,2% u opštini Herceg Novi do 23,5% u opštini Rožaje. Posmatrano po regionima, obuhvat stanovništva opština pravom na materijalno obezbjeđenje u primorskom regionu varira u rasponu od 0,2% stanovnika u Herceg

Novom do 3,3% stanovnika u Baru; u središnjem regionu raspon se kreće od 1,5% stanovnika u Golubovcima do 5,9% stanovnika u Tuzima; u sjevernom regionu raspon je najširi i kreće se od 1,4% stanovnika opštine obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje u Žabljaku do 23,5% stanovnika u Rožaju.

Generalno, može se konstatovati da je distribucija korisnika obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje po regionima i opštinama u skladu sa podacima o rasprostranjenosti i karakteristikama siromaštva. Postoji značajna razlika u obimu siromaštva, kao i u dubini i oštini siromaštva, između sjevernog regiona i drugih dijelova države. Rizik od siromaštva u sjevernom regionu je više nego dvostruko veći od rizika od siromaštva u središnjem i primorskom regionu. **Pretežno najmanji procenat korisnika prava na materijalno obezbjeđenje imaju opštine u kojima je razvijen turizam.**

Lična invalidnina

Članom 32 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano je da pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom. Pravo na ličnu invalidninu može ostvariti lice pod uslovom da nije korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa ovim i drugim zakonima.

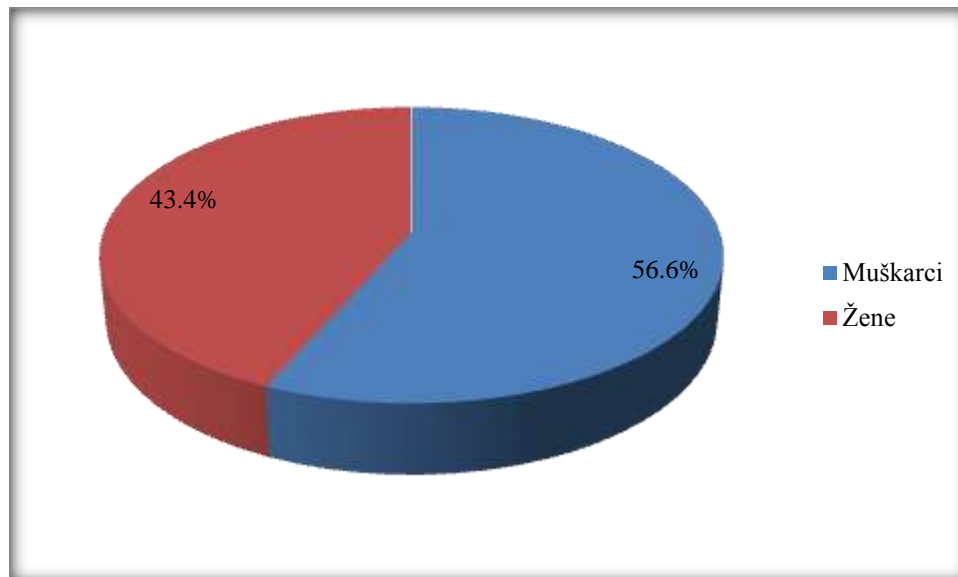
Visina lične invalidnine iznosi mjesečno 184,05 eura (“Službeni list Crne Gore”, br. 046/19 od 07.08.2019. godine).

Prema podacima koje su dostavili centri za socijalni rad, u izvještajnom periodu podnijeto je 880 zahtjeva za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, od kojih je pozitivno riješeno 161 ili 18,3%; 702 zahtjeva ili 79,8% riješeni su negativno, a za 17 zahtjeva ili 1,9% postupak je obustavljen. Tokom 2019.godine donijeto je i 29 rješenja o prestanku ovog prava.

Potpune podatke o strukturi korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu na dan 31.12.2019. godine, disagregirane prema polu i starosti (djeca, mladi, odrasli i stariji), dostavilo je 8 od 13 centara za socijalni rad, dok su 3 centra za socijalni rad dostavila podatke o korisnicima diferencirano po polu, ali ne i prema starosti. Prema podacima dobijenim od 11 centara za socijalni rad, koji uzorak obuhvata 2,229 korisnika lične invalidnine ili 83,4% od broja korisnika ovog prava u decembru 2019. godine prema rekapitularu Ministarstva rada i socijalnog staranja (2,673 korisnika), muškarci čine 1,262 ili 56,6%, dok su žene zastupljene sa 967 ili 43,4% u posmatranom uzorku.

U grafikonu broj 18 prikazana je struktura korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine diferencirano prema polu.

Grafikon br. 18: Polna struktura korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine

Iz grafikona vidimo da je u posmatranom uzorku korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine prisutna jasna prevalencija muškaraca.

Za 877 korisnika ili 32,8% od ukupnog broja korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine raspoložemo podacima disagregirano po polu i uzrastu, koje prikazujemo u tabeli koja slijedi.

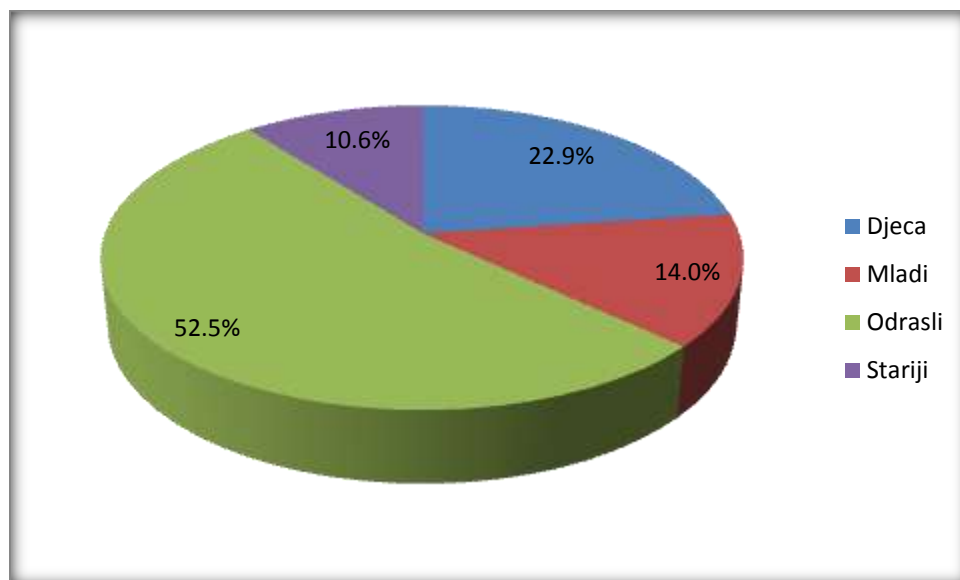
Tabela br. 10: Starosna i polna struktura korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine

STAROSNA I POLNA STRUKTURA KORISNIKA LI	Muški	Ženski	UKUPNO
Djeca (0-18)	133	68	201
Mladi (18-26)	62	61	123
Odrasli (26-67)	237	223	460
Stariji (67 i više)	37	56	93
UKUPNO	469	408	877

Iz podataka u tabeli broj 10 proizilazi da polna struktura korisnika prava na ličnu invalidninu u posmatranom poduzorku korisnika (prema podacima dobijenim od 8 centara za socijalni rad, kojima je obuhvaćena približno 1/3 korisnika ovog prava u decembru 2019. godine) relativno dobro odražava prethodno opisanu distribuciju korisnika prema polu na obimnijem uzorku, uz izvjesno ublažavanje uočenog disbalansa u korist muškaraca (razlika u udjelu muškaraca i žena smanjuje se sa približno 13% u većem uzorku na 7% u manjem uzorku).

U skladu sa podacima iz tabele broj 10, u grafikonu broj 19 prikazana je struktura korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine diferencirano prema starosnim podgrupama (djeca, mladi, odrasli i stariji), pri čemu treba imati u vidu navedena ograničenja pouzdanosti korišćenih podataka uslijed suženog uzorka.

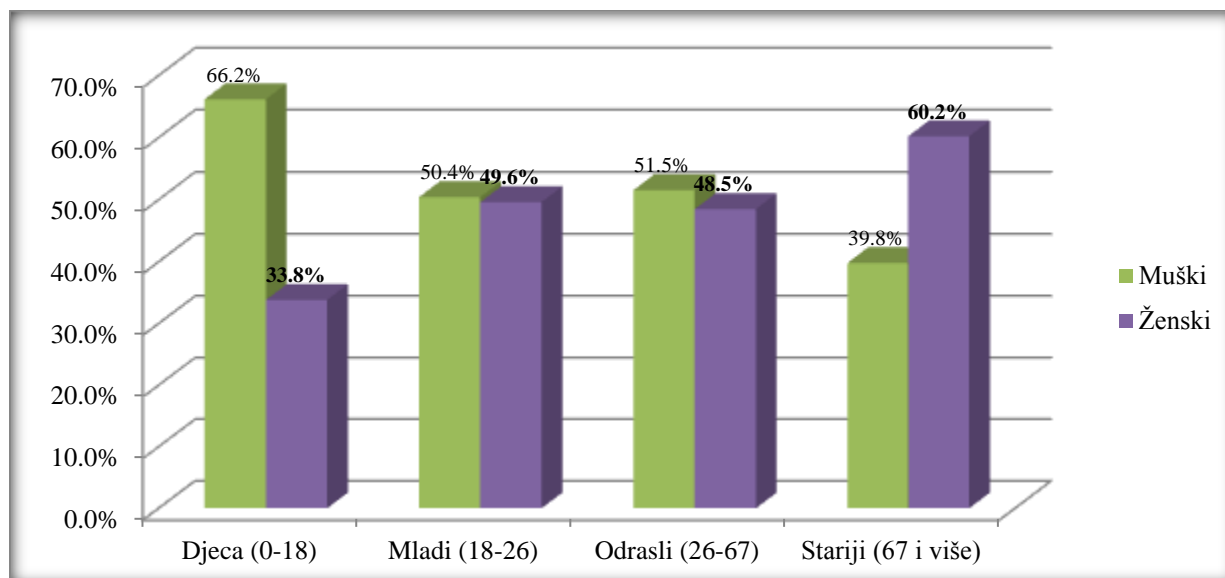
Grafikon br. 19: Starosna struktura korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine

Iz grafikona vidimo da su u strukturi korisnika prava na ličnu invalidninu diferenciranim po starosnim podgrupama, najbrojniji odrasli korisnici koji obuhvataju 52,5%, odnosno više od 1/2 posmatranog uzorka. Slijedeća po zastupljenosti su djeca, koja čine približno 1/4 korisnika lične invalidnine u posmatranom uzorku. Najmanji udio imaju stariji korisnici, zastupljeni sa oko 10%, dok je udio mladih obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu 14%. Mladi i stariji korisnici zajedno čine oko 1/4 korisnika prava na ličnu invalidninu na nivou posmatranog uzorka korisnika ovog prava u decembru 2019. godine.

Još detaljniji uvid u strukturu korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine, u okviru posmatranog uzorka prikazanog u tabeli broj 10, pruža grafikon broj 20, koji diferencirano prikazuje distribuciju korisnika po polu unutar starosnih podgrupa.

Grafikon br. 20: Polna struktura korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu u decembru 2019. godine po starosnim podgrupama

Iz grafikona vidimo da u posmatranom uzorku korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu odnos muškaraca i žena varira po uzrasnim podgrupama. U podgrupama mladih i odraslih korisnika muškarci i žene su gotovo podjednako zastupljeni, uz jedva primjetnu prevalenciju muškaraca. Naglašeniji disbalans u polnoj strukturi primjetan je u podgrupama djece i starijih korisnika. U podgrupi djece, dominiraju korisnici muškog pola koji čine oko 2/3 djece obuhvaćene pravom na ličnu invalidninu, dok u podgrupi starijih jasnu prevalenciju imaju žene, zastupljene sa oko 60%.

U tabeli broj 11 prikazano je kretanje ukupnog broja korisnika prava na ličnu invalidninu u Crnoj Gori po mjesecima u 2019. godini i kretanje prosječnog mjesečnog broja korisnika za sve opštine (ukupan broj korisnika podijeljen sa brojem opština), sa procentualno izraženim promjenama u broju korisnika ovog prava u periodu januar - decembar 2019. godine.

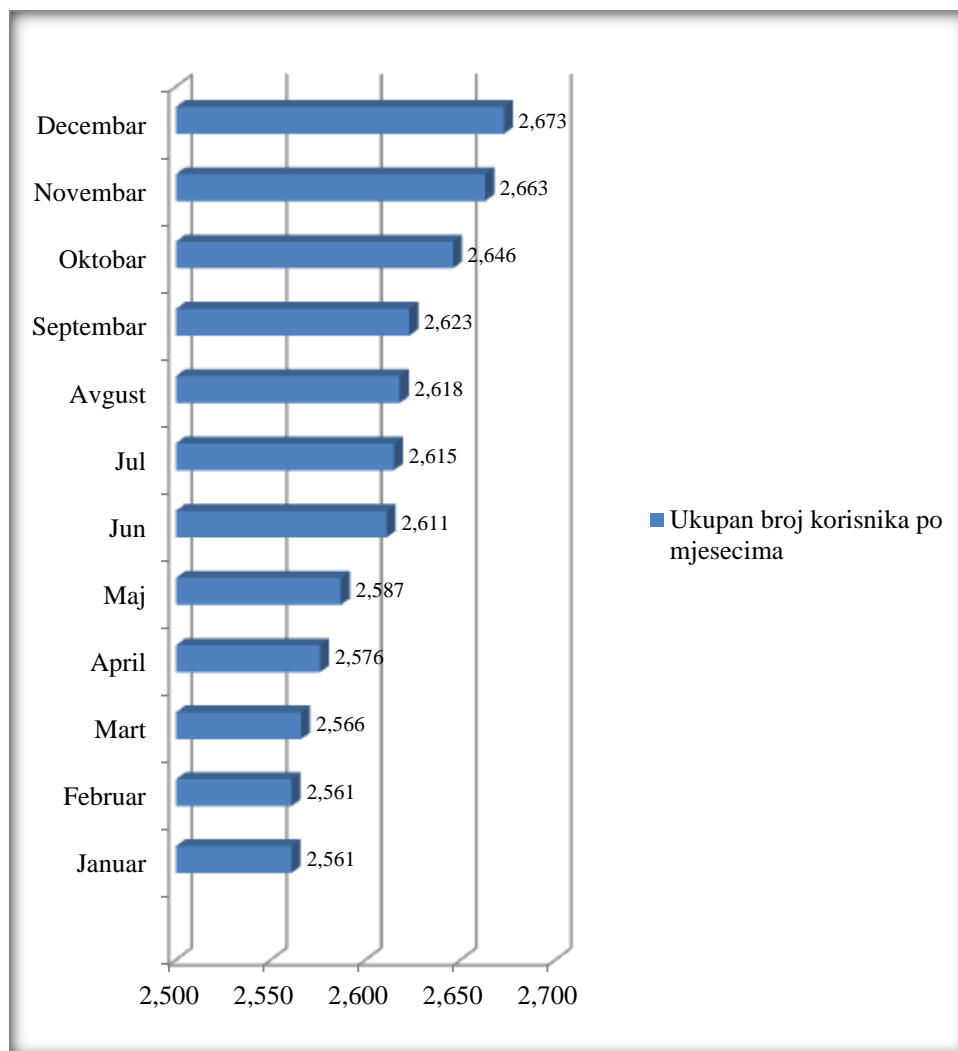
Tabela br. 11: Kretanje broja korisnika prava na ličnu invalidninu tokom 2019. godine

Korisnici prava na LI tokom 2019. godine	Ukupan broj korisnika po mjesecima	Prosječan broj korisnika u Crnoj Gori na mjesečnom nivou
Januar	2,561	102
Februar	2,561	102
Mart	2,566	103
April	2,576	103
Maj	2,587	103
Jun	2,611	104
Jul	2,615	105
Avgust	2,618	105
Septembar	2,623	105
Oktobar	2,646	106
Novembar	2,663	107
Decembar	2,673	107
Ukupno	31,300	1,252
Promjena januar-decembar	112	5
Promjena %	4.4%	4,9%

Iz tabele vidimo da se ukupan broj korisnika prava na ličnu invalidninu iz svih crnogorskih opština po mjesecima tokom 2019. godine kretao u opsegu od 2,561 korisnika u januaru do 2,673 korisnika u decembru. Generalno, može se konstatovati da broj korisnika ovog prava vrlo malo varira tokom godine, što je naročito vidljivo kada posmatramo prosječan broj korisnika iz svih opština na mjesečnom nivou, koji se kreće u rasponu od 102 korisnika u januaru (minimum) do 107 korisnika u decembru (maksimum). Ipak, u periodu januar - decembar 2019.godine bilježi se blagi porast korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu, čiji broj je u decembru 2019. godine uvećan za 4,4% u odnosu na januar iste godine, odnosno za 4,9% ako pratimo prosječan broj korisnika po mjesecima.

Podaci iz tabele broj 11 su radi bolje preglednosti prikazani i grafički (grafikon br. 21).

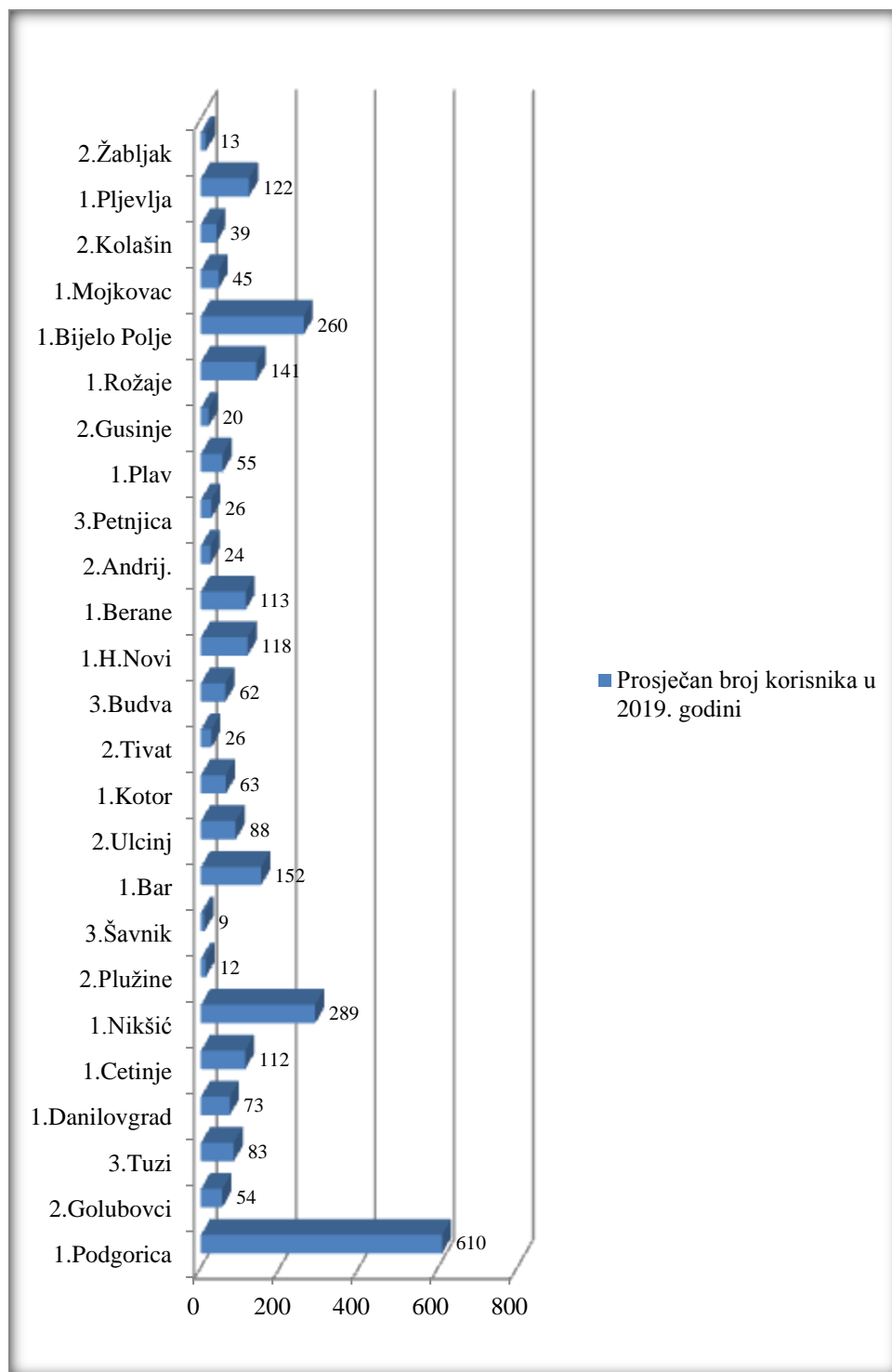
Grafikon br. 21: Kretanje ukupnog broja korisnika prava na ličnu invalidninu po mjesecima u 2019. godini

Iz grafikona se jasno uočava tendencija postepenog porasta broja korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu tokom 2019. godine, sa dostizanjem maksimuma u decembru 2019. godine.

U grafikonu broj 22 prikazan je prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu u 2019. godini po opštinama.

Grafikon br. 22: Prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravomna ličnu invalidninu u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona broj 22 vidimo da prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu u 2019. godini po opštinama varira u opsegu od 9 korisnika u opštini Šavnik (minimum) do 610 korisnika u opštini Glavni grad Podgorica (maksimum), što su istovremeno opštine sa najmanjim (Šavnik), odnosno najvećim brojem stanovnika (Podgorica), prema popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine. Generalno, može se konstatovati da distribucija korisnika prava na ličnu invalidninu po opštinama, uglavnom odražava broj stanovnika opštine, tako da su korisnici ovog prava brojniji u opštinama sa većim brojem stanovnika.

Pravo na ličnu invalidninu je u 2019. godini u prosjeku koristilo 2,609 lica u Crnoj Gori, što čini 0,4% stanovnika Crne Gore. Udio korisnika prava na ličnu invalidninu u stanovništvu opština kreće se od 0,2% u Tivtu do 0,7% u opštinama Danilovgrad i Tuzi.

Napominjemo da su detaljni podaci o kretanju broja korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini sadržani u prilogu ovog izvještaja (vidjeti tabelu broj 3 u prilogu).

Dodatak za njegu i pomoć

Članom 33 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano je da pravo na dodatak za njegu i pomoć ima lice kome je zbog tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili senzornih oštećenja ili promjena u zdravstvenom stanju neophodna njega i pomoć da bi imalo obezbijeđen pristup zadovoljavanju potreba. Pravo na dodatak za njegu i pomoć može ostvariti lice pod uslovom da ovo pravo nije ostvarilo u skladu sa drugim zakonima i da nije korisnik prava na ličnu invalidninu u skladu sa ovim zakonom.

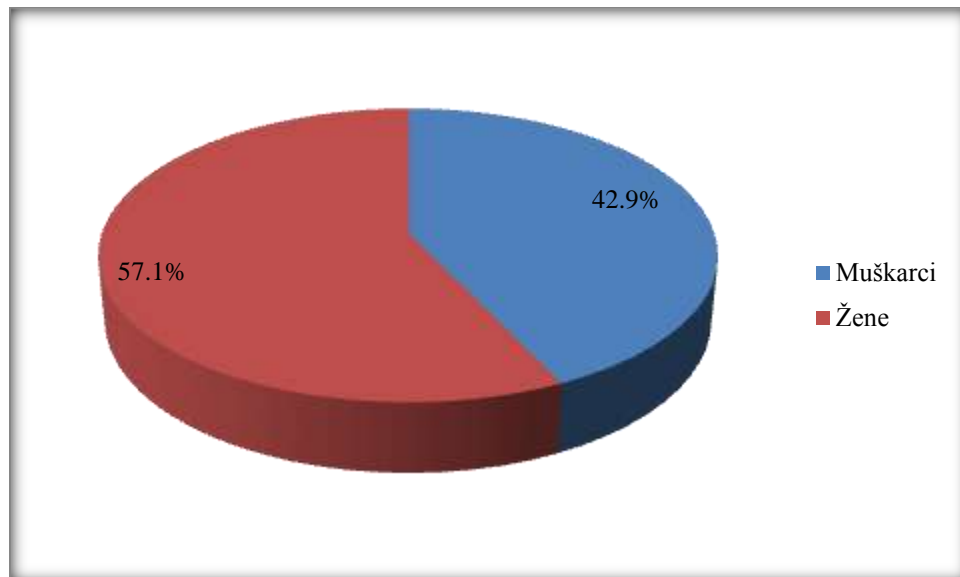
Visina dodatka za njegu i pomoć iznosi mjesečno 67,50 eura ("Službeni list Crne Gore", br. 046/19 od 07.08.2019. godine).

Prema podacima koje su dostavili centari za socijalni rad, u izvještajnom periodu podnijeto je 14,464 zahtjeva za ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć, od kojih je pozitivno riješeno 8,352 ili 57,7%; 5,883 zahtjeva ili 40,7% riješeni su negativno, a za 229 ili 1,6% zahtjeva postupak je obustavljen. Tokom 2019.godine donijeto je i 714 rješenja o prestanku ovog prava.

Potpune podatke o strukturi korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć na dan 31.12.2019. godine, disagregirane prema polu i starosti (djeca, mladi, odrasli i stariji) dostavilo je 8 od 13 centara za socijalni rad, dok su 3 centra za socijalni rad dostavila podatke o korisnicima diferencirano po polu, ali ne i prema starosti, a 1 centar je dostavio samo podatke o broju korisnika po starosnim podgrupama. Prema podacima dobijenim od 11 centara za socijalni rad, koji uzorak obuhvata 16,519 korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć ili 88,3% od broja korisnika ovog prava u decembru 2019. godine prema rekapitularu Ministarstva rada i socijalnog staranja (18,715 korisnika), muškarci čine 7,091 ili 42,9%, dok su žene zastupljene sa 9,428 ili 57,1% u posmatranom uzorku.

U grafikonu broj 23 prikazana je struktura korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine diferencirano prema polu.

Grafikon br. 23: Polna struktura korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine

Iz grafikona vidimo da je u posmatranom uzorku korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine prisutna jasna prevalencija žena.

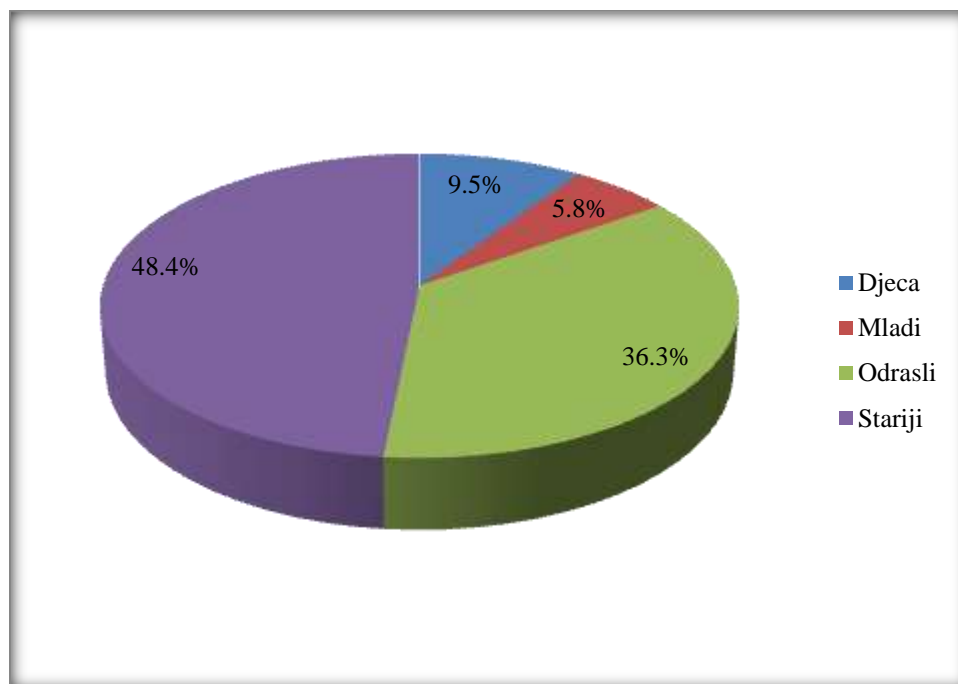
Za 9,304 korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, koji uzorak čini 49,7% korisnika obuhvaćenih ovim pravom u decembru 2019. godine prema rekapitularu Ministarstva rada i socijalnog staranja, centri za socijalni rad (9 od 13 centara za socijalni rad) su dostavili podatke disagregirane po starosnim podgrupama, koje prikazujemo u tabeli broj 12.

Tabela br. 12: Starosna struktura korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine

Starosna struktura korisnika DNJP	Broj	Procenat
Djeca	880	9,5%
Mladi	540	5,8%
Odrasli	3,379	36,3%
Stariji	4,505	48,4%
Ukupno	9,304	100,0%

Podatke iz tabele broj 12 ćemo radi veće ilustrativnosti prikazati i grafički (grafikon broj 24).

Grafikon broj 24: Starosna struktura korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine

Iz tabele broj 12 i grafikona broj 24 vidimo da su u strukturi korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, u opisanom poduzorku, najbrojniji stariji korisnici, zastupljeni sa 48,4%, a slijede ih odrasla lica koja obuhvataju 36,3% korisnika. Stariji i odrasli korisnici, posmatrani zajedno, čine ubjedljivu većinu korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć (84,7%) u posmatranom uzorku. Najmanji udio imaju mladi korisnici, koji čine nepunih 6%, dok su djeca nešto više zastupljena i obuhvataju 9,5% korisnika. Djeca i mladi korisnici, posmatrani zajedno, obuhvataju 15,3% korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u okviru posmatranog uzorka korisnika ovog prava u decembru 2019. godine.

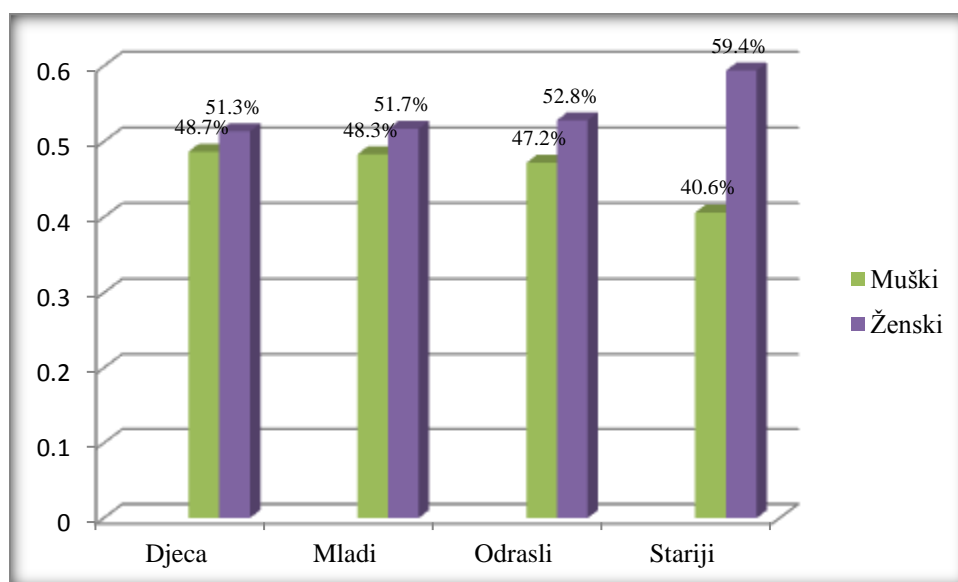
Za 7,495 korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, što čini 40% korisnika obuhvaćenih ovim pravom u decembru 2019. godine prema rekapitularu Ministarstva rada i socijalnog staranja, raspoložemo podacima disagregiranim po polu i uzrastu (podaci od 8 centara za socijalni rad), koje prikazujemo u tabeli koja slijedi (tabela broj 13).

Tabela br. 13: Polna struktura korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine po starosnim podgrupama

Starosna i polna struktura korisnika DNJP	Muški	Ženski	Ukupno
Djeca (0-18)	329	347	676
Mladi (18-26)	172	184	356
Odrasli (26-67)	1,249	1,398	2,647
Stariji (67 i više)	1,550	2,266	3,816
Ukupno	3,300	4,195	7,495

U skladu sa podacima iz tabele broj 13, u grafikonu broj 25 prikazana je struktura korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine diferencirano prema polu unutar svake od starosnih podgrupa (djeca, mladi, odrasli i stariji), pri čemu treba imati u vidu potencijalna ograničenja pouzdanosti korišćenih podataka uslijed suženog uzorka.

Grafikon br. 25: Polna struktura korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine po starosnim podgrupama

Iz grafikona je vidljivo da su u posmatranom uzorku korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u decembru 2019. godine, žene nešto više zastupljene od muškaraca unutar svih starosnih podgrupa. Pri tome, može se konstatovati da je odnos između muškaraca i žena u podgrupama djece, mladih i odraslih korisnika približno izbalansiran, sa tek neznatnom prevalencijom žena, koja prevalencija je jače izražena jedino u podgrupi starijih, gdje žena ima za gotovo 1/5 više od muškaraca.

U tabeli broj 14 prikazano je kretanje ukupnog broja korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u Crnoj Gori po mjesecima u 2019. godini i kretanje prosječnog mjesečnog broja korisnika za sve opštine (ukupan broj korisnika podijeljen sa brojem opština), sa procentualno izraženim promjenama u broju korisnika ovog prava u periodu januar - decembar 2019. godine.

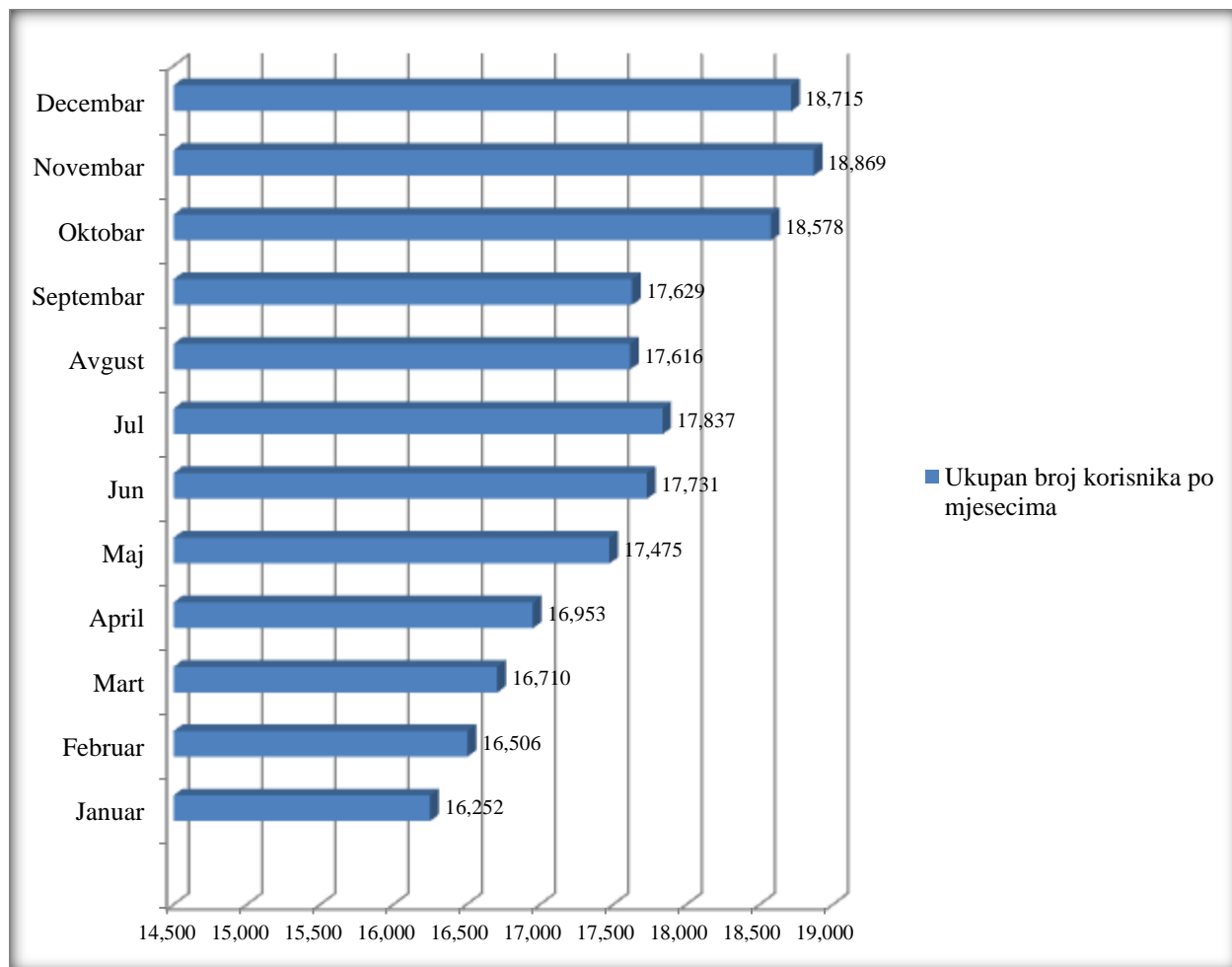
Tabela br. 14: Kretanje broja korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć tokom 2019. godine

Korisnici prava na DNJP tokom 2019. godine	Ukupan broj korisnika po mjesecima	Prosječan broj korisnika u Crnoj Gori na mjesečnom nivou
Januar	16,252	650
Februar	16,506	660
Mart	16,710	668
April	16,953	678
Maj	17,475	699
Jun	17,731	709
Jul	17,837	713
Avgust	17,616	705
Septembar	17,629	705
Oktobar	18,578	743
Novembar	18,869	755
Decembar	18,715	749
Ukupno	210,871	8,435
Promjena januar-decembar	2,463	99
Promjena %	15,2%	15,2%

Iz tabele vidimo da se ukupan broj korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć iz svih crnogorskih opština po mjesecima tokom 2019. godine kretao u opsegu od 16,252 korisnika u januaru (minimum) do 18,869 korisnika u novembru (maksimum), odnosno od 650 do 755 korisnika ako posmatramo prosječan broj korisnika ovog prava u Crnoj Gori po mjesecima. **U periodu januar - decembar 2019. godine bilježi se porast korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć čiji broj je u decembru 2019. godine uvećan za oko 15 % u odnosu na januar iste godine.**

Podaci iz tabele broj 14 su radi bolje preglednosti prikazani i grafički.

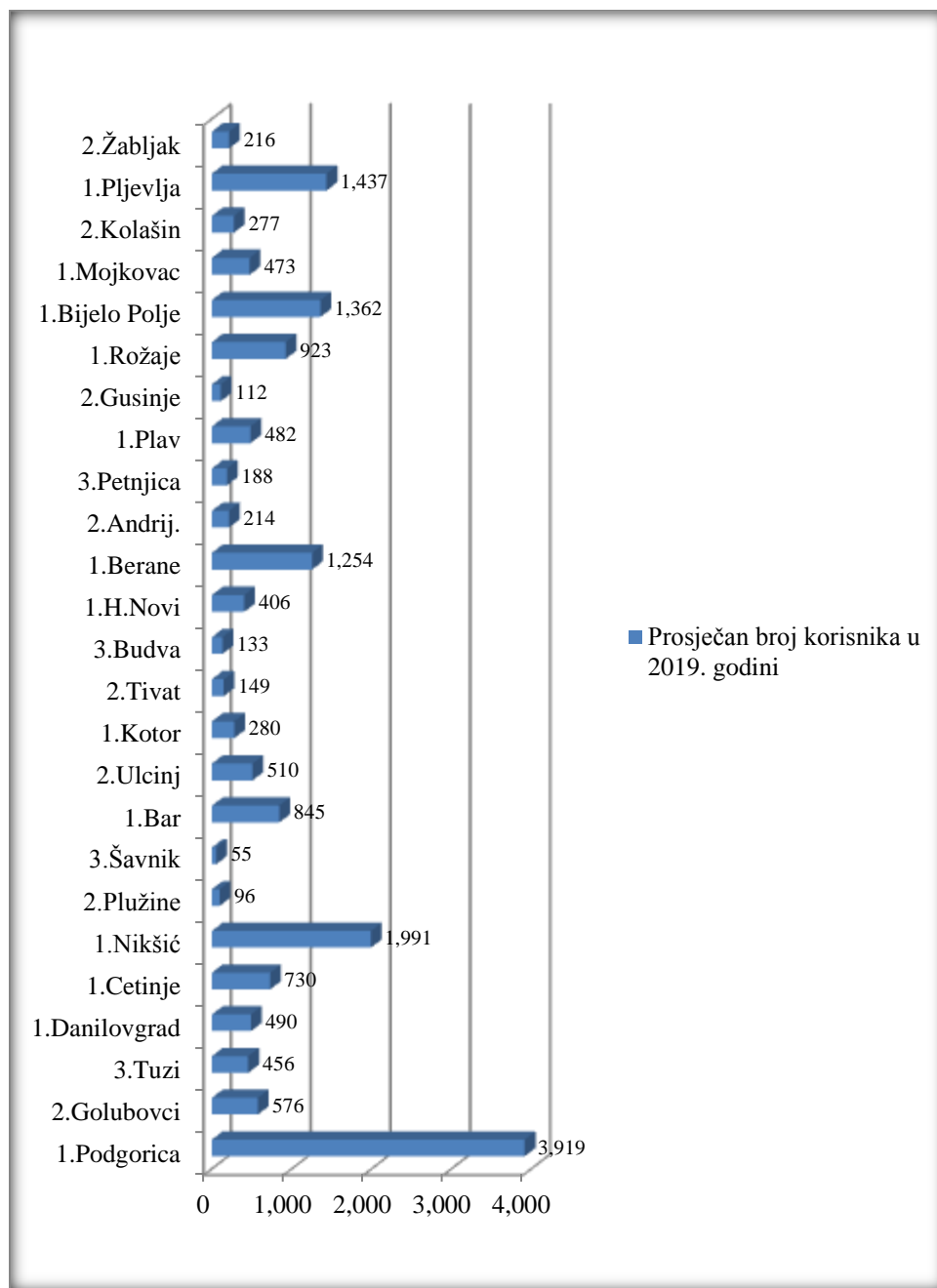
Grafikon br. 26: Kretanje ukupnog broja korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć po mjesecima u 2019. godini

Iz grafikona vidimo da je broj korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć kontinuirano rastao u intervalu od januara do jula 2019. godine, da bi u avgustu i septembru mjesecu 2019. godine došlo do blažeg opadanja, nakon čega je uslijedio ponovni, gotovo skokovit, porast broja korisnika u oktobru, sa dostizanjem godišnjeg maksimuma u novembru 2019. godine. U decembru 2019.godine broj korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć se relativno diskretno smanjuje u odnosu na novembar iste godine.

U grafikonu broj 27 prikazan je prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć u 2019. godini po opštinama.

Grafikon br. 27: Prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona vidimo da prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć u 2019. godini po opštinama varira u opsegu od 55 korisnika u opštini Šavnik (minimum) do 3,919 korisnika u opštini Glavni grad Podgorica (maksimum), što su istovremeno opštine sa najmanjim (Šavnik), odnosno najvećim brojem stanovnika (Podgorica), prema popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011. godine. Generalno, može se konstatovati da distribucija korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć po opštinama,

uglavnom odražava broj stanovnika opštine, tako da su korisnici ovog prava brojniji u opštinama sa većim brojem stanovnika.

Pravo na dodatak za njegu i pomoć u 2019. godini u prosjeku je koristilo 17,574 lica u Crnoj Gori, što čini 2,8% stanovnika Crne Gore. Udio korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć u stanovništvu opština kreće se u rasponu od 0,2% u opštini Tivat do 6,1% u opštini Žabljak.

Napominjemo da su detaljni podaci o kretanju broja korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za njegu i pomoć u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini sadržani u prilogu ovog izvještaja (vidjeti prilog broj 4).

Zdravstvena zaštita

Pravo na zdravstvenu zaštitu obezbjeđuje se korisniku: materijalnog obezbjeđenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć i usluge smještaja, ukoliko ovo pravo nije ostvario po drugom osnovu, a u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita (član 34 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019.godine pravo na zdravstvenu zaštitu obezbjeđeno je za 1,032 nova korisnika, dok su 352 korisnika prestala da koriste ovo pravo.

Tokom 2019.godine pravo na zdravstvenu zaštitu preko centra za socijalni rad u prosjeku je koristilo **768 korisnika**.

U tabeli broj 15. prikazan je ukupan broj korisnika po svim opštinama Crnoj Gori, kao i prosječan broj korisnika tokom 2019. godine po opštinama prema rekapitularima Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Tabela br. 15: Korisnici prava nazdravstvenu zaštitu po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Zdravstvena zaštita	
		Ukupno korisnika	Prosječan broj korisnika tokom 2019. godine
Podgorica	1.Podgorica	1,763	147
	2.Golubovci	149	12
	3.Tuzi	210	18
Danilovgrad	1.Danilovgrad	462	39
Cetinje	1.Cetinje	249	21
Nikšić	1.Nikšić	1,102	92
	2.Pluzine	95	8
	3.Šavnik	36	3
Bar	1.Bar	111	9
	2.Ulcinj	236	20
Kotor	1.Kotor	334	28
	2.Tivat	84	7
	3.Budva	81	7
H.Novi	1.H.Novi	221	18
Berane	1.Berane	235	20
	2.Andrij.	214	18
	3.Petnjica	12	1
Plav	1.Plav	533	44
	2.Gusinje	191	16
Rožaje	1.Rožaje	1,201	100
B.Polje	1.B.Polje	954	80
Mojkovac	1.Mojkovac	106	9
	2.Kolašin	262	22
Pljevlja	1.Pljevlja	346	29
	2.Žabljak	24	2
Ukupno		9,211	768

Troškovi sahrane

Pravo na troškove sahrane u slučaju smrti korisnika materijalnog obezbjeđenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć i usluge smještaja, obezbjeđuje se u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. Pravo na ove troškove ima lice koje je preuzelo plaćanje troškova sahrane, ukoliko to pravo nije ostvarilo po drugom osnovu. Pružalac usluge koji je platio troškove sahrane korisnika ima pravo na naknadu troškova od lica koje ima obavezu plaćanja. Troškovi sahrane za navedene korisnike ostvaruju se kod centra za socijalni rad (član 35 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Visina troškova sahrane za korisnike iznosi 337,57 eura (“Službeni list Crne Gore”, br. 046/19 od 07.08.2019. godine).

Visina troškova sahrane za lice nepoznatog prebivališta, koje je umrlo na teritoriji države, obezbjeđuje se kod centra za socijalni rad i utvrđuje u iznosu stvarnih troškova sahrane (član 36 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019. godine podnijeta su ukupno 503 zahtjeva za ostvarivanje prava na troškove sahrane, od čega su se 499 zahtjeva ili 99,2% odnosila na troškove sahrane korisnika, dok su svega 4 zahtjeva ili 0,8% bili vezani za troškove sahrane lica nepoznatog prebivališta.

Prema podacima iz rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja u 2019.godini isplaćeni su troškovi sahrane za 608 lica. U tabeli, koja se nalazi u prilogu ovog izvještaja prikazana je distribucija isplata troškova sahrane u izvještajnom periodu po opštinama (prilog broj 5).

Jednokratna novčana pomoć

Pojedinac, odnosno porodica koja se, zbog posebnih okolnosti koje utiču na stambeno, materijalno i zdravstveno stanje, nađe u stanju socijalne potrebe može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć. Ovo pravo se ostvaruje u skladu sa kriterijumima i po postupku koje propisuje nadležni organ državne uprave. Visinu jednokratne novčane pomoći određuje centar za socijalni rad zavisno od potreba pojedinca, odnosno porodice, i materijalnih mogućnosti države (član 37 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019. godine podnijeto je **6,648 zahtjeva za ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć**, od kojih je pozitivno riješeno 6,531 ili 98,2% zahtjeva; 114 zahtjeva ili 1,7% riješeni su negativno, a za 3 ili 0,1% zahtjeva postupak je obustavljen.

Osim centrima za socijalni rad, građani su zahtjeve za dobijanje jednokratnih novčanih pomoći upućivali i Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Vladi Crne Gore, pri čemu su centri za socijalni rad po zahtjevima ovih organa realizovali stručni postupak u cilju utvrđivanja ispunjenosti kriterijuma za ostvarivanje ovog prava i sačinjavali nalaz i mišljenje.

U tabeli broj 16 prikazan je broj jednokratnih novčanih pomoći isplaćenih od strane centara za socijalni rad i Ministarstva rada i socijalnog staranja tokom 2019. godine po sjedištima centara za socijalni rad.

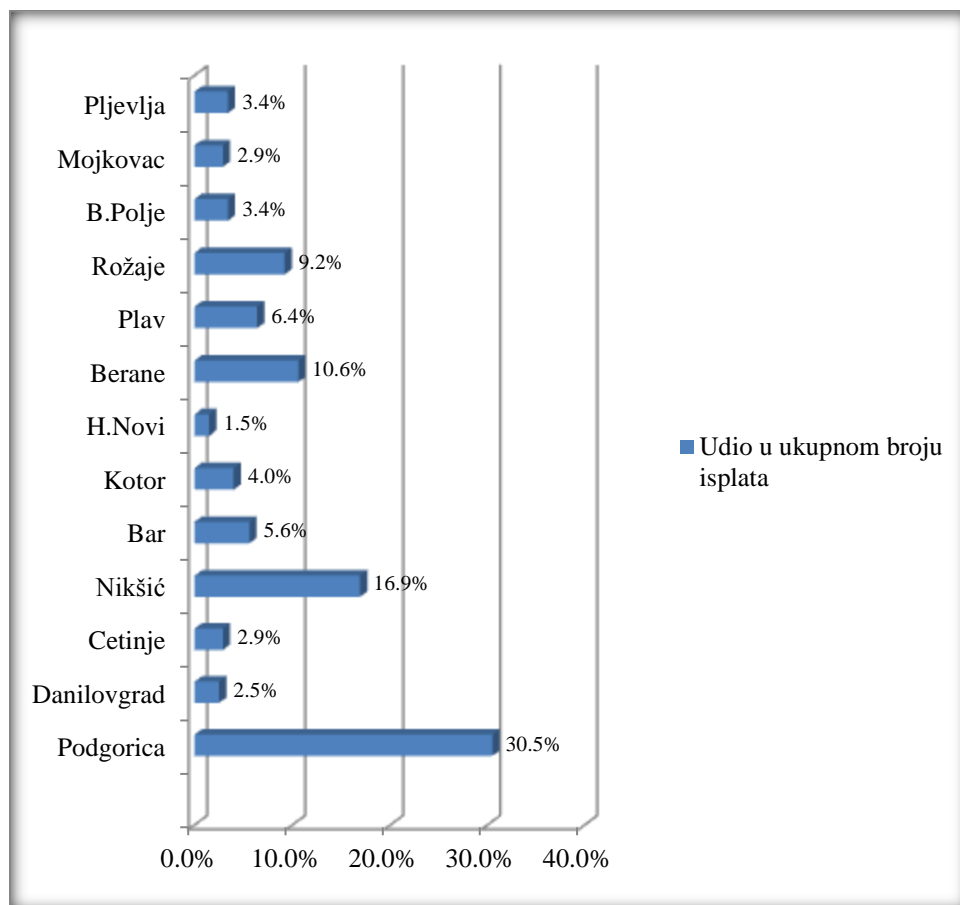
Tabela br. 16: Broj isplaćenih jednokratnih novčanih pomoći u 2019. godini po sjedištima centara za socijalni rad

Jednokratna novčana pomoć	Broj isplata preko CSR	Broj isplata preko MRSS	Ukupno
Podgorica	1,872	610	2,482
Danilovgrad	149	52	201
Cetinje	192	46	238
Nikšić	1,156	216	1,372
Bar	416	43	459
Kotor	231	94	325
H.Novi	83	39	122
Berane	741	122	863
Plav	370	151	521
Rožaje	632	115	747
B.Polje	222	56	278
Mojkovac	197	42	239
Pljevlja	270	10	280
Ukupno	6,531	1,596	8,127

Iz tabele vidimo da je tokom 2019. godine isplaćeno ukupno 8,127 jednokratnih novčanih pomoći, od čega je 6,531 ili 80,4% isplata realizovano po zahtjevima upućenim centrima za socijalni rad, a 1,596 ili 19,6% isplata su izvršene preko Ministarstva rada i socijalnog staranja. Najveći broj jednokratnih novčanih pomoći isplaćen je u Podgorici (ukupno 2,482 ili 30,5% od ukupnog broja isplata), a zatim u Nikšiću (1,372 ili 16,9%).

Radi bolje preglednosti u grafikonu broj 28 prikazana je struktura isplaćenih jednokratnih novčanih pomoći tokom izvještajnog perioda prema udijelu isplata distribuiranih po sjedištima centara za socijalni rad u ukupnom broju isplata.

Grafikon br. 28: Udio isplaćenih jednokratnih pomoći u 2019. godini po sjedištima centara za socijalni rad

U prilogu ovog izvještaja sadržana je tabela o kretanju broja korisnika koji su ostvarili pravo na jednokratnu novčanu pomoć preko Ministarstva rada i socijalnog staranja tokom 2019. godine po mjesecima i opštinama (prilog broj 6).

Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu

Članom 39 a Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano je da jedan od roditelja, odnosno staratelj korisnika prava na ličnu invalidninu ima pravo na naknadu, za svakog korisnika pojedinačno.

Pravo na naknadu ima jedan od roditelja, odnosno staratelj koji ima najmanje jednog korisnika prava na ličnu invalidninu i jednog ili više korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, za svakog korisnika pojedinačno.

Pravo na naknadu ima i jedan od roditelja, odnosno staratelj dvoje ili više korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, za svakog korisnika pojedinačno.

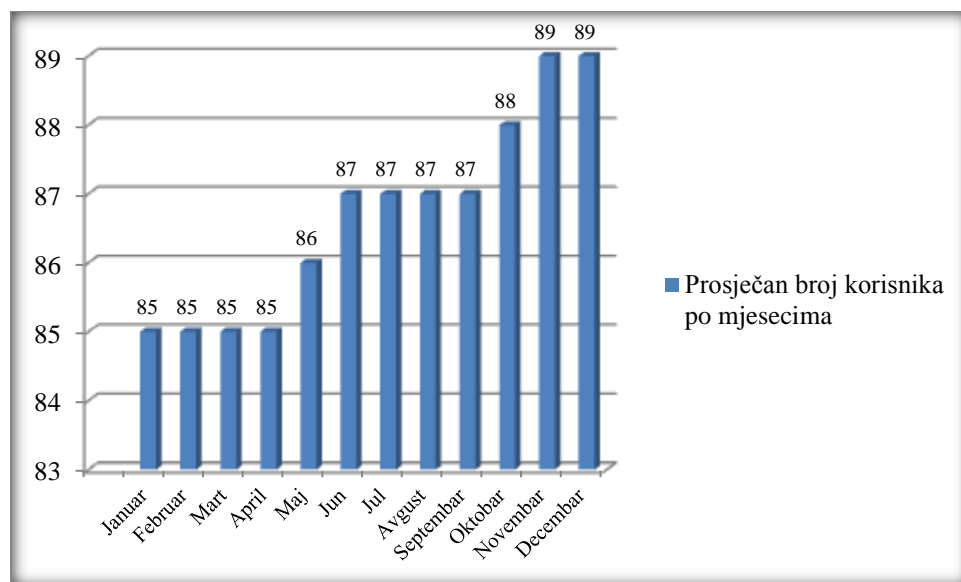
Ovo pravo je relativno novo i primjenjuje se od 01.01.2016. godine.

Visina naknade roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu u decembru mjesecu 2019. godine iznosila je 199,34 eura (“Službeni list Crne Gore”, br. 046/19 od 07.08.2019. godine).

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019. godine ovo pravo ostvarilo je 278 roditelja, odnosno staratelja, za 367 korisnika prava na ličnu invalidninu, odnosno prava na dodatak za njegu i pomoć. U izvještajnom periodu pravo je prestalo za 91 korisnika iz 61 porodice. **Ukupan broj korisnika za koje se isplaćuju naknade njihovim roditeljima, odnosno starateljima je u decembru mjesecu iznosio 2,222.** Ne raspoložemo diferenciranim podacima koliko je korisnika prava na ličnu invalidninu, a koliko prava na dodatak za njegu pomoć u strukturi korisnika čiji roditelji, odnosno staratelji, ostvaruju pravo na naknade.

U grafikonu broj 29 prikazan je prosječan broj korisnika čiji roditelji, odnosno staratelji su ostvarivali pravo na naknadu po mjesecima u 2019. godini, a prema podacima iz rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja.

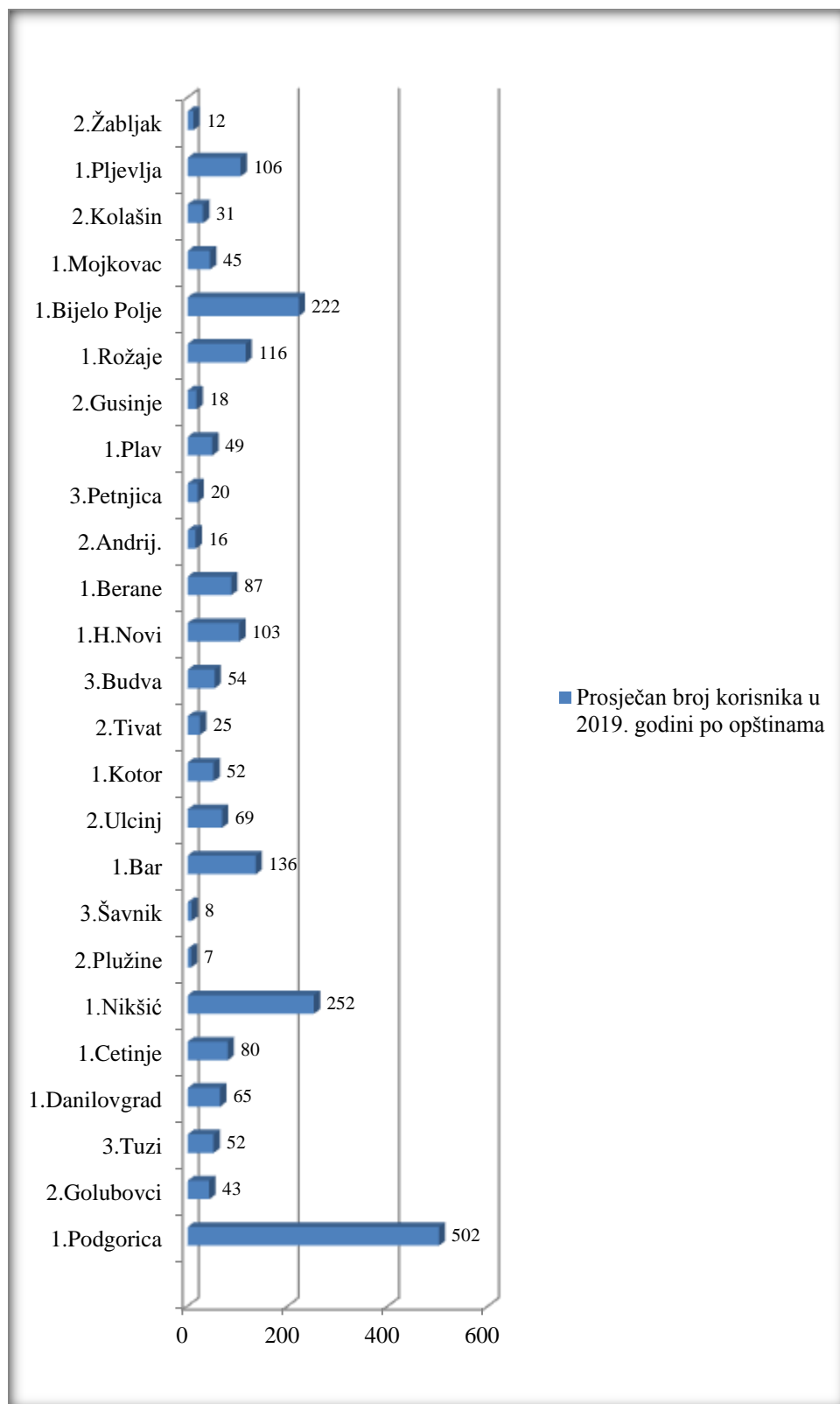
Grafikon br. 29: Kretanje prosječnog broja korisnika čiji roditelji, odnosno staratelji su ostvarivali pravo na naknadu tokom 2019. godine

Iz grafikona vidimo da je prosječan broj korisnika čiji roditelji, odnosno staratelji su koristili pravo na naknadu tokom 2019. godine varirao u rasponu od 85 korisnika u januaru do 89 korisnika u decembru 2019. godine, sa tendencijom postepenog rasta.

U grafikonu broj 30 prikazan je prosječan broj korisnika čiji roditelji, odnosno staratelji su koristili pravo na naknadu u 2019. godini po opštinama.

Grafikon br. 30: Prosječan broj korisnika čiji roditelji, odnosno staratelji su koristili pravo na naknadu u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona broj 30 se uočava da prosječan broj korisnika čiji roditelji su koristili pravo na naknadu u 2019. godini varira u rasponu od 7 korisnika u opštini Plužine do 502 korisnika u opštini Glavni grad Podgorica. Po brojnosti korisnika obuhvaćenih ovim pravom, opštinu Glavnog grada Podgorica slijede opština Nikšić (252 korisnika) i opština Bijelo Polje (222 korisnika). Može se konstatovati da raspodjela korisnika obuhvaćenih ovim pravom po opštinama praktično preslikava raspodjelu korisnika lične invalidnine po opštinama u izvještajnom periodu (vidjeti grafikon br. 22). Korisnici čiji roditelji, odnosno staratelji koriste pravo na naknadu u 2019. godini čine 83,1% u odnosu na prosječan broj korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu u 2019. godini, što upućuje na visok stepen ostvarenosti ovog oblika podrške roditeljima, odnosno starateljima korisnika prava na ličnu invalidninu.

Detaljni podaci o kretanju broja korisnika, čiji roditelji, odnosno staratelji su bili obuhvaćeni pravom na naknade za sve opštine po mjesecima u 2019. godini, sadržani su u tabeli u prilogu ovog izvještaja (prilog broj 7).

Napominjemo da se u prilogu izvještaja nalaze i podaci o korisnicima prava na povlasticu na putovanje lica sa invaliditetom i broju naknada novčanih sredstava po osnovu povlastica na putovanje u 2019. godini (prilozi broj 8, 9 i 10), koja prava se ostvaruju u skladu sa Zakonom o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom ("Službeni list Crne Gore", br. 80 od 26. decembra 2008, 40/11, 10/15, 50/17). Pravo na povlasticu na putovanje ima korisnik lične invalidnine, korisnik dodatka za njegu i pomoć i djeca i mladi koji su ostvarili pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama, u skladu sa propisima iz oblasti socijalne i dječje zaštite, i korisnik njege i pomoći drugog lica, koji je to pravo ostvario u skladu sa propisima iz penzijskog i invalidskog osiguranja (član 2 Zakona o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom). Pravo na povlasticu na putovanje ima i pratilac lica sa invaliditetom. Postupak za ostvarivanje prava na povlasticu na putovanje pokreće se na zahtjev lica sa invaliditetom ili njegovog pratioca. Centar je dužan da donese rješenje o pravu na povlasticu na putovanje najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva. **Naknada novčanih sredstava po osnovu povlastice na putovanje obezbjeđuje se po ostvarenom putovanju**, odnosno jednom mjesečno za prethodni mjesec za lica sa invaliditetom koje je u radnom odnosu. Zahtjev za naknadu novčanih sredstava podnosi se centru za socijalni rad u roku od 60 dana po ostvarenom putovanju i centar najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva donosi rješenje o naknadi novčanih sredstava. Centri za socijalni rad vode evidenciju korisnika prava na povlastice za putovanje.

OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA IZ DJEČJE ZAŠTITE

Osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite su:

1. naknada za novorođeno dijete;
2. dodatak za djecu;
3. troškovi ishrane u predškolskim ustanovama;
4. pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama;
5. refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo;
6. naknada po osnovu rođenja djeteta;
7. refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Država može obezbjediti i druga materijalna davanja iz dječje zaštite, u skladu sa materijalnim mogućnostima (prema članu 40 stav 2 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

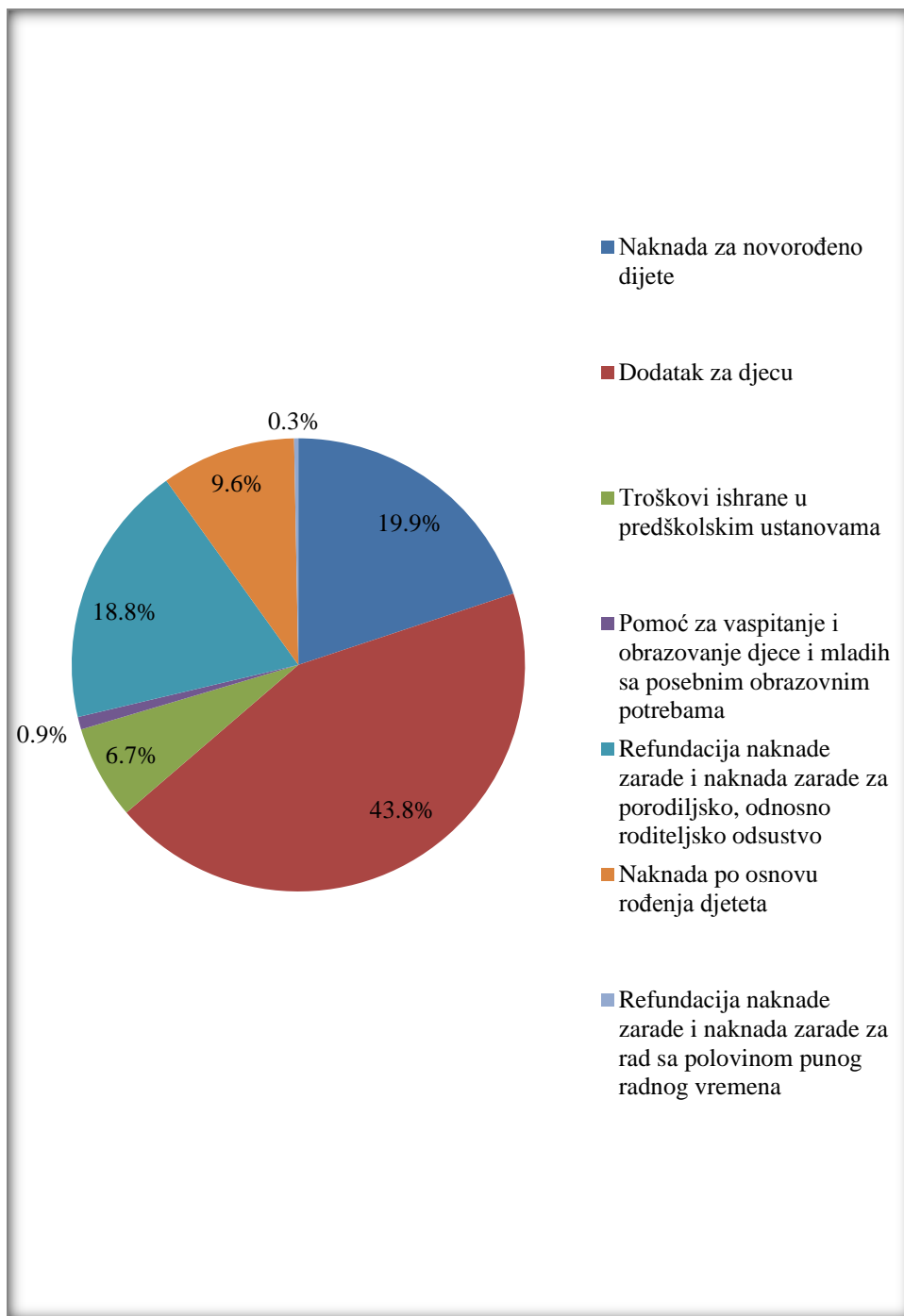
U tabeli broj 17 prikazana je distribucija korisnika osnovnih materijalnih davanja u dječjoj zaštiti u 2019.godini, prema kategorijama prava.

Tabela br. 17: Obuhvat korisnika osnovnim materijalnim davanjima iz dječje zaštite u 2019. godini

<i>Osnovna materijalna davanja iz dječje zaštite</i>	Broj korisnika	Procenat
Naknada za novorođeno dijete	6,551	19.9%
Dodatak za djecu	14,427	43.8%
Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama	2,215	6.7%
Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama	306	0.9%
Refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo	6,181	18.8%
Naknada po osnovu rođenja djeteta	3,168	9.6%
Refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena	108	0.3%
Ukupno	32,956	100.0%

Radi lakšeg uvida, zastupljenost korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite prema kategorijama prava prikazaćemo i grafički.

Grafikon br. 31: Zastupljenost korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite u 2019. godini prema kategorijama prava

Iz grafikona broj 31 vidimo da je najčešće korišćeno materijalno davanje iz dječje zaštite u 2019. godini **Dodatak za djecu**, kojim pravom je obuhvaćeno približno 44% korisnika od ukupnog broja korisnika svih materijalnih davanja u dječjoj zaštiti. Slijede naknada za novorođeno dijete i refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo, kojim pravima je zbirno obuhvaćeno približno 40%, odnosno 2/5 korisnika u posmatranom uzorku. Korisnici ostala četiri prava zajedno čine 17,5% ili manje od 1/5 korisnika u strukturi korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima iz dječje zaštite, pri čemu u okviru ovog poduzorka najveći udio imaju korisnici naknada po osnovu rođenja djeteta.

Detaljniji podaci o korisnicima osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite sadržani su u tabeli broj 18, koja omogućava brzi uvid u kretanje broja korisnika obuhvaćenih pojedinačnim pravima iz materijalnih davanja u dječjoj zaštiti u 2019. godini po sjedištima centara za socijalni rad, odnosno po opštinama, zavisno od stepena preciznosti raspoloživih podataka.

Tabela br. 18: Distribucija korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite u 2019. godini po sjedištima centara za socijalni rad, odnosno po opštinama, za sve kategorije prava

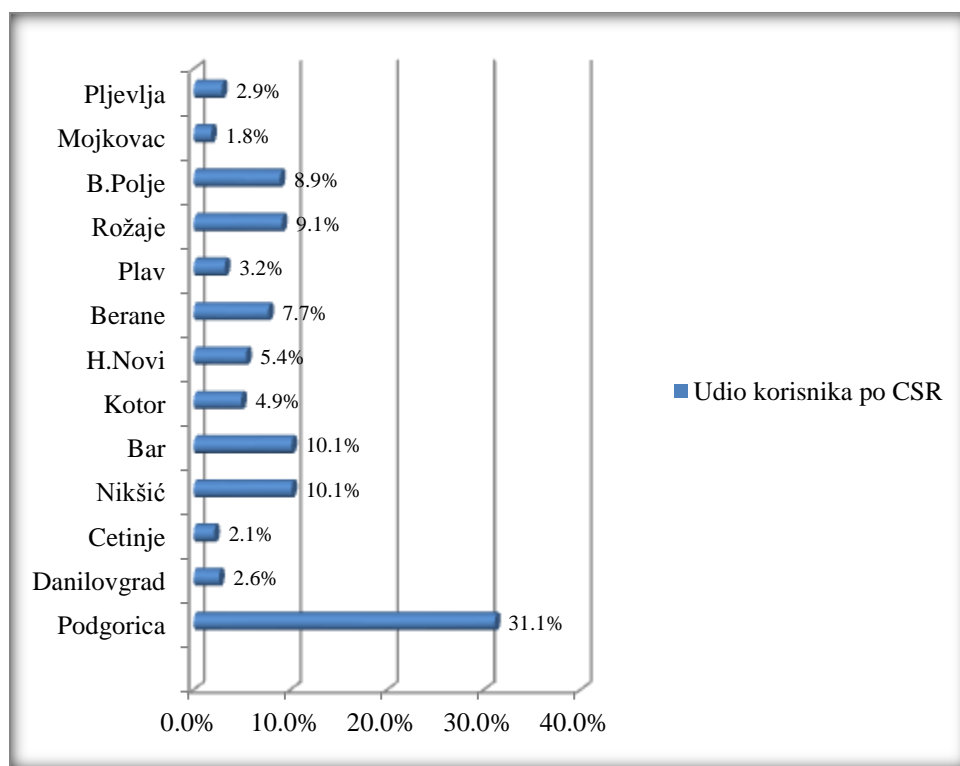
Centar za socijalni rad	Opština	Naknada za novorođeno dijete	Dodatak za djecu		Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama	Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa POP	Refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo	Naknada po osnovu rođenja djeteta	Refundacija naknade zarade i naknade za rad sa polovinom punog radnog vremena	Ukupno
			Broj korisnika	Broj porodica						
Podgorica	1. Podgorica	2.171	1.486	2.845	1.727	123	1.504	798	40	9.208
	2. Golubovci	175	86	150		10		83		418
	3. Tuzi	134	166	361		6		113		644
Danilovgrad	1. Danilovgrad	172	126	234	35	9	324	72	19	895
Cetinje	1. Cetinje	168	148	258	66	7	130	67	1	697
Nikšić	1. Nikšić	648	1.095	2.058	0	19	122	386	9	3.242
	2. Pružine	21	13	21		0		11		53
	3. Šavnik	9	15	31		0		6		46
Bar	1. Bar	432	359	712	0	17	1.162	241	2	2.566
	2. Ulcinj	196	134	258	102	0	105	118	0	779
Kotor	1. Kotor	238	50	82	18	1	423	82	9	873
	2. Tivat	162	44	72		6		70		310
	3. Budva	284	55	73		14		63		434
H.Novi	1. H.Novi	240	65	84	12	18	1.343	77	5	1.779
Berane	1. Berane	246	552	1.106	0	3	217	164	13	1.749
	2. Andrija	31	85	180	13	0	1	23	0	248
	3. Petnjica	37	216	478	0	1	1	22	0	539
Plav	1. Plav	92	274	602	28	2	2	85	0	811
	2. Gusinje	33	96	192		0		22		247
Rožaje	1. Rožaje	285	1.152	2.447	0	0	35	233	3	3.003
B.Polje	1. Bijelo Polje	428	637	1.284	158	35	771	238	5	2.989
Mojkovac	1. Mojkovac	47	96	188	11	0	4	38	1	289
	2. Kolašin	62	101	195	17	3	6	36	0	319
Pijevlja	1. Pijevlja	199	299	502	28	30	31	108	1	899
	2. Zabljak	21	11	14		2		12		49
Ukupno		6.551	7.361	14.427	2.225	304	6.181	3.168	188	32.956

Iz tabele se može uočiti da su u određenom broju opština korisnici naknade za novorođeno dijete brojniji od korisnika prava na dodatak za djecu, mada su na nivou cjelokupnog uzorka korisnika

korisnici obuhvaćeni pravom na dodatak za djecu oko 2 puta više zastupljeni od korisnika prava na naknadu za novorođeno dijete. Takođe, zapaža se i da su u pojedinim opštinama najbrojniji korisnici refundacija naknade zarade i naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

U grafikonu broj 32 prikazana je distribucija korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima u dječjoj zaštiti po sjedištima centara za socijalni rad, prema udjelu korisnika iz nadležnosti svakog od centara za socijalni rad u ukupnom broju korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite u 2019. godini (32,956).

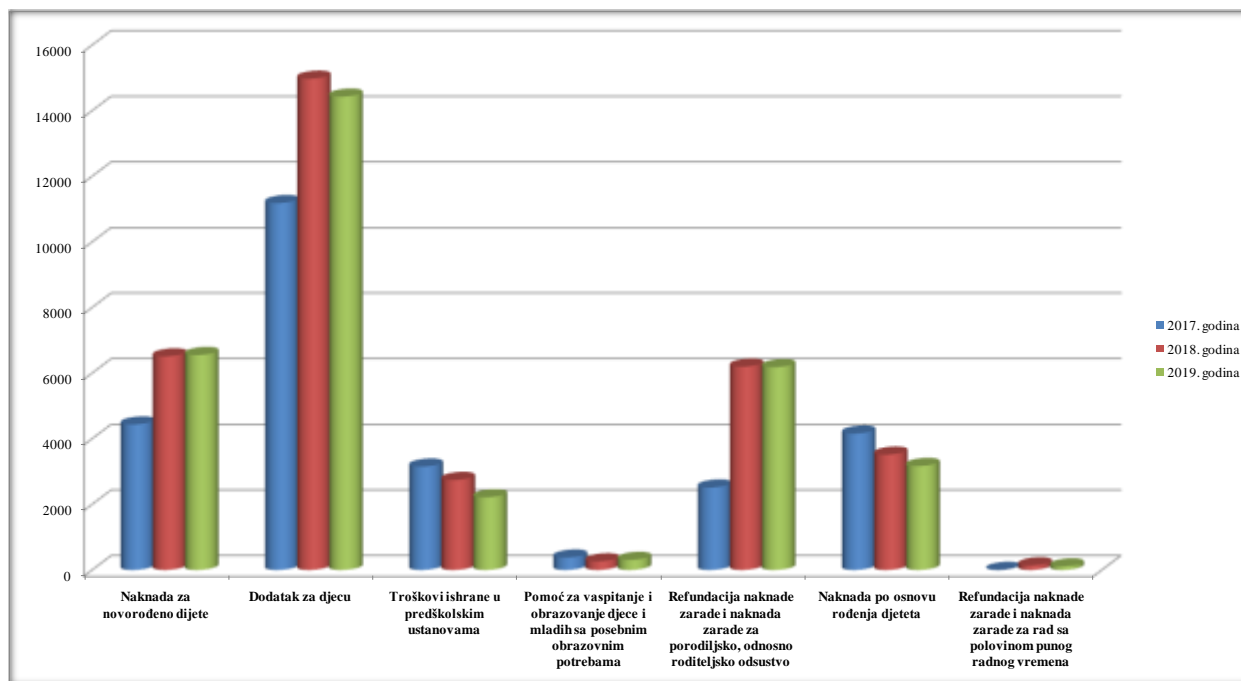
Grafikon br. 32: Distribucija korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima iz dječje zaštite u 2019. godini po sjedištima centara za socijalni rad

Iz grafikona se uočava da u strukturi korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite u 2019. godini najveći udio imaju korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica, gradsku opštinu Golubovci i opštinu Tuzi, koji čine približno 1/3 od ukupnog broja korisnika ovih prava. Slijedeći po zastupljenosti su korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik, kao i korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštine Bar i Ulcinj, sa udjelom od po 10,1%, koji zajedno obuhvataju oko 1/5 korisnika u posmatranom uzorku. U nadležnosti ova 3 centra za socijalni rad sa područnim jedinicama nalazi se više od 1/2 korisnika obuhvaćenih osnovnim materijalnim davanjima iz dječje zaštite. Ostalih 10 centara za socijalni rad nadležni su za 48,7% korisnika, a unutar njih ističe se udio korisnika iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštinu Rožaje, Centra za socijalni rad za opštinu Bijelo Polje i Centra za socijalni rad za opštine Berane, Andrijevića i Petnjica. Najmanji udio imaju korisnici iz nadležnosti Centra za socijalni rad za opštine Mojkovac i Kolašin.

U grafikonu broj 33 dat je uporedni prikaz broja korisnika osnovnih materijalnih iz dječje zaštite, prema kategorijama prava, za 2017. godinu, 2018. godinu i 2019. godinu.

Grafikon br. 33: Odnos broja korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite, prema kategorijama prava, u 2017, 2018 i 2019. godini

Iz grafikona je vidljivo da se, u poređenju sa 2018. godinom, u 2019. godini **ne registruju upadljivije promjene** u strukturi korisnika osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite po kategorijama prava. Ipak, u 5 od 7 kategorija prava prisutno je relativno **diskretno smanjenje broja korisnika u 2019. godini**, koje je procentualno izraženo nešto naglašenije u korišćenju prava na refundaciju naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena (22,9%), prava na troškove ishrane u predškolskim ustanovama (19,2%) i prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta (9,9%), dok je gotovo zanemarljivo u korišćenju prava na dodatak za djecu (3,6%) i prava na refundaciju naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo (0,2%). **Diskretno povećanje broja korisnika u 2019. godini** evidentira se u korišćenju prava na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama (16,3%) i prava na naknadu za novorođeno dijete (0,6%). **Na nivou cjelokupnog uzorka korisnika prava iz materijalnih davanja u dječjoj zaštiti, u 2019. godini broj korisnika obuhvaćenih ovim pravima se smanjio za 4%** u odnosu na broj korisnika u 2018. godini. Posmatrano u trogodišnjem intervalu uočava se trend postepenog smanjenja broja korisnika prava na troškove ishrane u predškolskoj ustanovi, kao i broja korisnika naknade po osnovu rođenja djeteta.

U daljem izlaganju detaljnije ćemo izložiti podatke o ostvarivanju pojedinih prava iz materijalnih davanja u dječjoj zaštiti u 2019. godini.

Naknada za novorođeno dijete

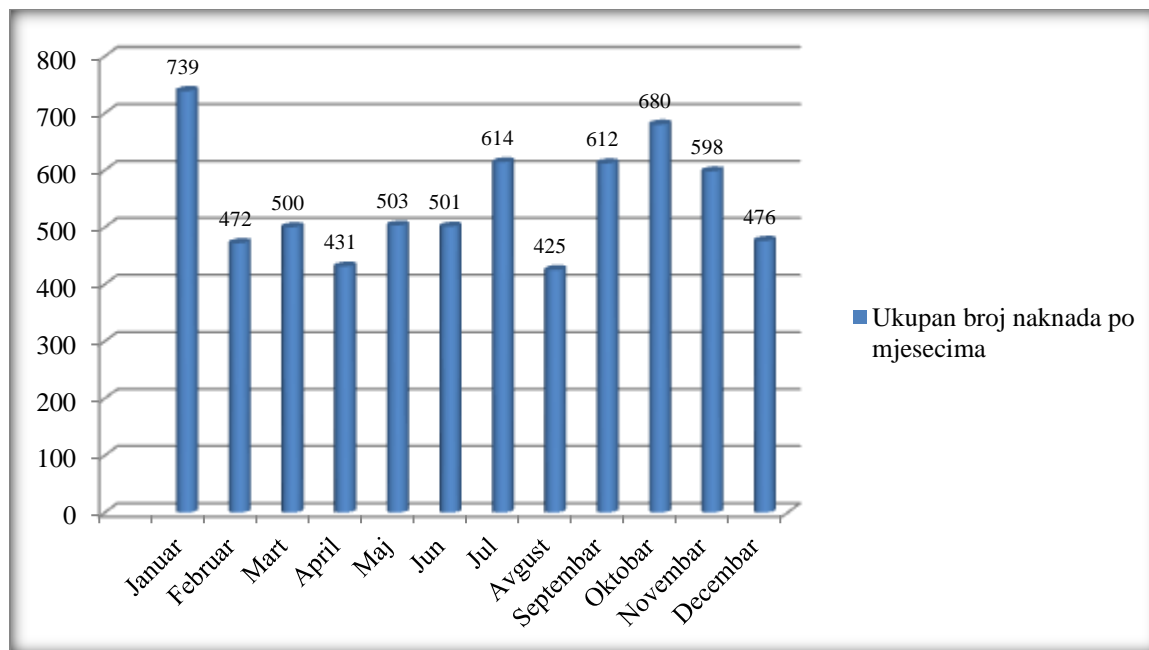
Pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete može ostvariti jedan od roditelja, usvojlac, staralac ili hranitelj do navršene jedne godine života djeteta (član 41 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Visina naknade za novorođeno dijete iznosila je 112,65 eura, odnosno 135,19 eura za novorođeno dijete korisnika materijalnog obezbjeđenja (“Službeni list Crne Gore”, br. 046/19 od 07.08.2019. godine).

U 2019. godini isplaćeno je ukupno 6,551 naknada za novorođeno dijete.

U grafikonu broj 34 prikazan je broj isplaćenih naknada za novorođeno dijete po mjesecima u 2019. godini.

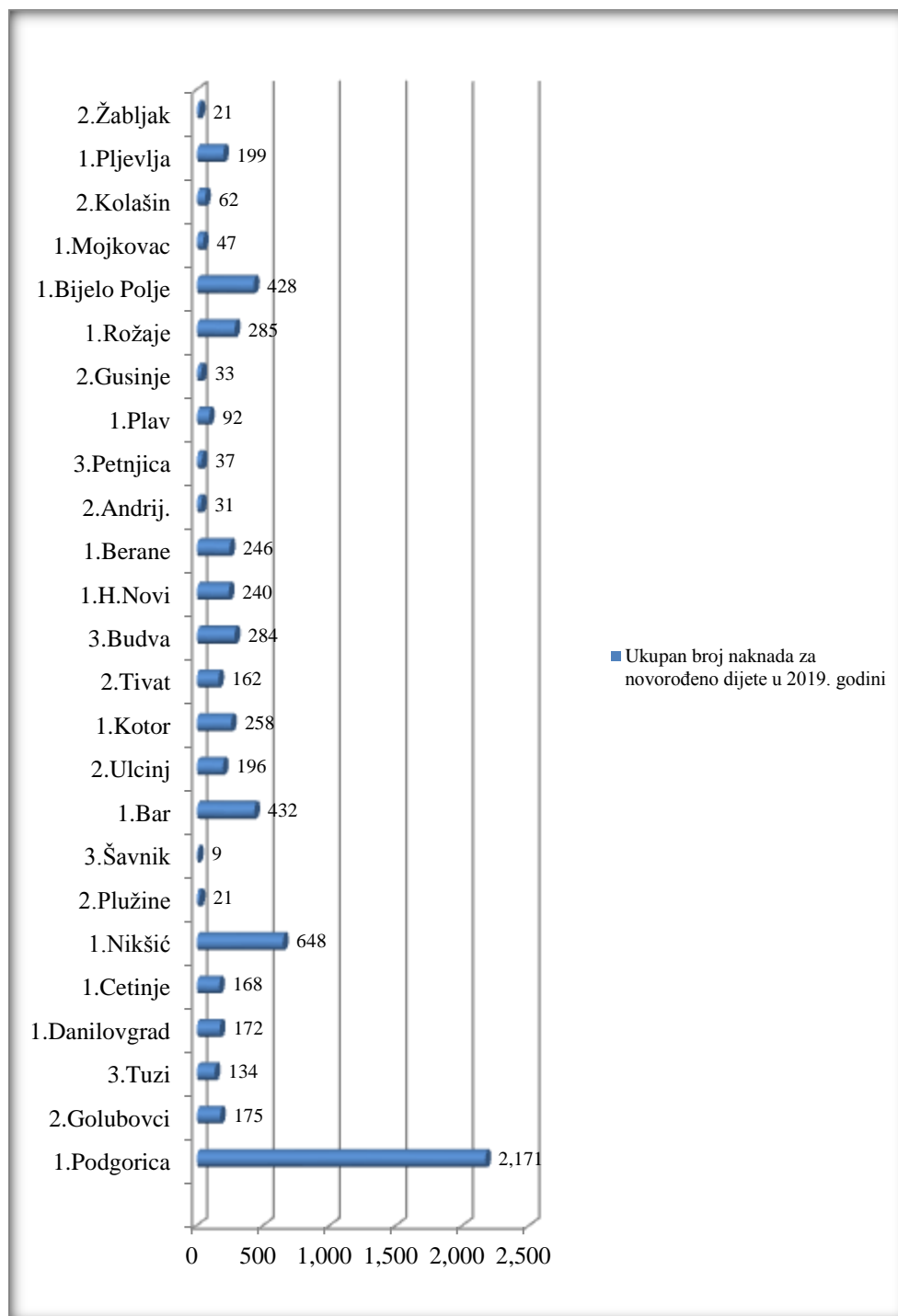
Grafikon broj 34: Broj naknada za novorođeno dijete po mjesecima u 2019. godini

Iz grafikona se uočava da je najveći broj naknada za novorođeno dijete realizovan u januaru 2019. godine, dok je najmanji broj isplata naknada za novorođeno dijete bio u avgustu 2019. godine. U prosjeku isplaćivano je 546 naknada za novorođeno dijete na mjesečnom nivou.

U grafikonu broj 35 prikazan je ukupan broj isplaćenih naknada za novorođeno dijete tokom 2019. godine po svim crnogorskim opštinama prema podacima iz rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Grafikon br. 35: Broj naknada za novorođeno dijete u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona broj 35 vidljivo je da je najveći broj naknada za novorođeno dijete isplaćen u opštini Glavni grad Podgorica, a zatim u opštinama Nikšić i Bar. Generalno, udio naknada za novorođeno dijete po opštinama proporcionalan je broju stanovnika u opštinama. Najmanji broj

isplata naknada za novorođeno dijete registruje se u opštinama sa najmanjim brojem stanovnika (Šavnik, Plužine i Žabljak).

Detaljniji podaci o kretanju broja naknada za novorođeno dijete u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini, sadržani su u prilogu ovog izvještaja (prilog broj 11).

Dodatak za djecu

Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano je da **pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete:** 1) korisnik materijalnog obezbjeđenja; 2) korisnik dodatka za njegu i pomoć; 3) korisnik lične invalidnine; 4) bez roditeljskog staranja; 5) čiji je roditelj, usvojlac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije. Pravo na dodatak za djecu imaju troje djece u porodici korisnika materijalnog obezbjeđenja, a izuzetno ovo pravo se obezbjeđuje i djeci koja su rođena kao dvojke, trojke i sl. nezavisno od broja djece. **Nosilac prava** na dodatak za djecu je roditelj, usvojioc, staralac ili hranitelj.

Pravo na dodatak za djecu ostvaruje se do navršene 18. godine života, ako je dijete na redovnom školovanju. **Izuzetno pravo može ostvariti i dijete poslije navršene 18. godine života ukoliko je na redovnom školovanju u srednjoj školi, do kraja roka propisanog za to školovanje.** Takođe, pravo na dodatak za djecu ostvaruje dijete korisnik materijalnog obezbjeđenja i dijete bez roditeljskog staranja, od navršene 15 do navršene 18 godine života, koje nije na redovnom školovanju ako je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje. Dijete čiji je roditelj ili staratelj kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije, ostvaruje pravo na dodatak za djecu najduže 9 mjeseci od dana zasnivanja radnog odnosa roditelja ili staratelja, ako ispunjava uslove propisane zakonom.

Visina dodatka za djecu iznosi mjesečno za dijete (“Službeni list Crne Gore”, br. 046/19 od 07.08.2019. godine):

- korisnika materijalnog obezbjeđenja 24,46 eura;
- čiji je roditelj, usvojlac, staralac, hranitelj, kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije 24,46 eura;
- korisnika dodatka za njegu i pomoć 32,93 eura;
- korisnika lične invalidnine 40,86 eura;
- bez roditeljskog staranja 40,86 eura.

Dijete koje ispunjava uslove na dodatak za djecu po više osnova ostvaruje to pravo po povoljnijem osnovu (član 44 stav 2 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad tokom 2019. godine pravo na dodatak za djecu ostvarilo je 1,040 novih porodica za 1,609 djece, dok je 1,110 djece iz 654 porodice prestalo da koristi ovo pravo. **U decembru 2019. godine pravo na dodatak za djecu koristilo je 7,260 porodica/nosilaca prava za 14,174 djece.**

U tabeli broj 19 prikazano je kretanje ukupnog broja nosilaca prava na dodatak za djecu i broja djece obuhvaćene ovim pravom po mjesecima u 2019. godini i kretanje prosječnog broja korisnika (nosilaca prava i djece) dodatka za djecu na mjesečnom nivou za sve opštine (ukupan broj korisnika podijeljen sa brojem opština), prema podacima iz rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja, sa procentualno izraženim promjenama u broju korisnika ovog prava u periodu januar - decembar 2019. godine.

Tabela br. 19: Kretanje broja nosilaca prava na dodatak za djecu i broja djece obuhvaćene ovim pravom po mjesecima u 2019. godini

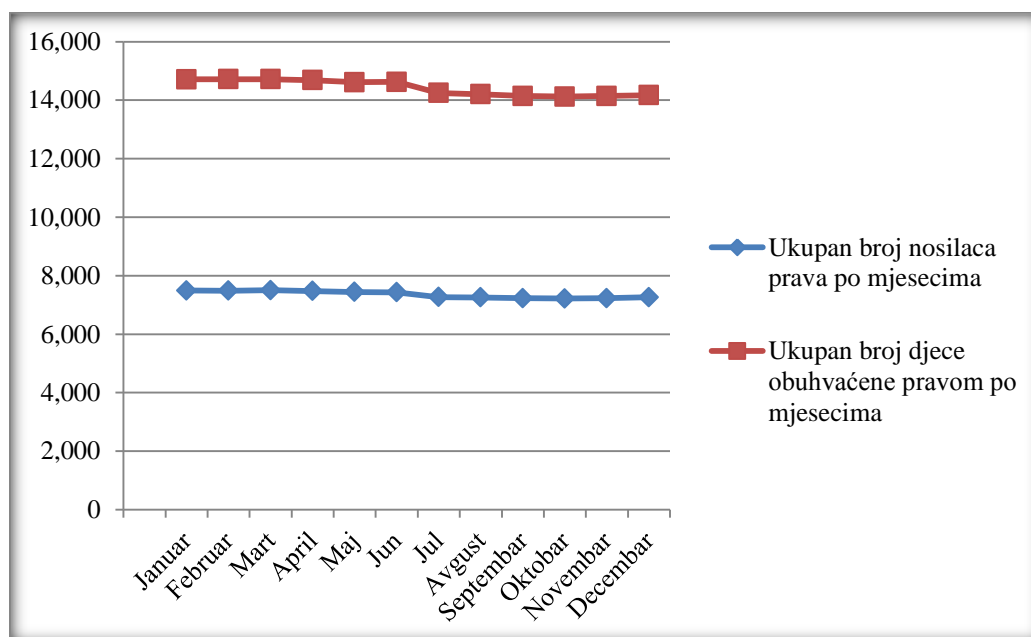
Korisnici prava na DD tokom 2019. godine	Ukupan broj nosilaca prava po mjesecima	Prosječan broj nosilaca prava u Crnoj Gori na mjesečnom nivou	Ukupan broj djece obuhvaćene pravom po mjesecima	Prosječan broj djece u Crnoj Gori obuhvaćene pravom na mjesečnom nivou
Januar	7,492	300	14,714	589
Februar	7,488	300	14,721	589
Mart	7,503	300	14,721	589
April	7,474	299	14,688	588
Maj	7,442	298	14,616	585
Jun	7,434	297	14,625	585
Jul	7,268	291	14,249	570
Avgust	7,257	290	14,207	568
Septembar	7,228	289	14,145	566
Oktobar	7,221	289	14,122	565
Novembar	7,229	289	14,142	566
Decembar	7,260	290	14,174	567
Ukupno	88,296	3,532	173,124	6,925
Promjena januar-decembar	-232	-10	-6,540	-22
Promjena %	3,1%	3,3%	3,7%	3,7%

Iz tabele broj 19 vidimo da se ukupan broj nosilaca prava na dodatak za djecu iz svih crnogorskih opština po mjesecima tokom 2019. godine kretao u opsegu od 7,221 u oktobru (minimum) do 7,492 u januaru (maksimum), odnosno od 289 do 300 korisnika ako posmatramo prosječan broj nosilaca ovog prava u Crnoj Gori po mjesecima. **U periodu januar - decembar 2019. godine bilježi se diskretno smanjenje broja nosilaca prava na dodatak za djecu, čiji broj je u decembru 2019. godine za oko 3 % manji u odnosu na januar iste godine.**

Varijacije broja djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu su nešto izraženije i kretale su se u rasponu od ukupno 14,122 u oktobru 2019. godine do 14,721 u februaru/martu iste godine, odnosno od 565 djece u oktobru do 589 djece u prva tri mjeseca 2019. godine ako posmatramo prosječan broj djece po mjesecima u 2019. godini. **Broj djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu je u decembru 2019. godine smanjen za približno 4% u poređenju sa januarom 2019. godine.**

Radi veće preglednosti mjesečne promjene u broju porodica/nosilaca prava na dodatak za djecu i broju djece obuhvaćene ovim pravom po mjesecima u 2019. godini prikazana je i grafički.

Grafikon br. 36: Kretanje broja nosilaca prava na dodatak za djecu i broja djece obuhvaćene pravom po mjesecima u 2019. godini

Iz grafikona se jasno uočava da je broj nosilaca prava na dodatak za djecu i broj djece obuhvaćene ovim pravom diskretno varirao tokom izvještajnog perioda, sa nešto izraženijim padom broja korisnika u julu 2019. godine. Broj djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu je kontinuirano skoro 2 puta veći od broja nosilaca prava.

U tabeli broj 20 prikazana je distribucija djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu na dan 31.12.2019. godine **prema osnovu za ostvarivanje prava**, pri čemu ove podatke treba shvatiti više kao ilustraciju nego kao egzaktno utvrđene činjenice zbog nedovoljne dosljednosti i pouzdanosti podataka koje su dostavili centri za socijalni rad u statističkim izvještajima.

Tabela br. 20: Distribucija djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu na dan 31.12.2019. godine prema osnovu za ostvarivanje prava

Pravo na DD po kategorijama (stanje na dan 31.12.2019. godine)	Broj djece	Procenat
Korisnici materijalnog obezbjeđenja	12,005	88.6%
Korisnici dodatka za njegu i pomoć	639	4.7%
Korisnici lične invalidnine	442	3.3%
Korisnici usluge smještaja u ustanovu	62	0.5%
Korisnici usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva	356	2.6%
Korisnici prema individualnom planu aktivacije	46	0.3%
Ukupno	13,550	100.0%

Iz tabele vidimo da u strukturi djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu na dan 31.12.2019. godine dominiraju djeca koja ovo pravo ostvaruju po osnovu korišćenja prava na materijalno obezbjeđenje, zastupljena sa približno 90% u posmatranom uzorku. Slijede djeca koja pravo na dječji dodatak ostvaruju po osnovu korišćenja prava na dodatak za njegu i pomoć sa udjelom od 4,7%, a prate ih djeca koja ovo pravo ostvaruju kao korisnici prava na ličnu invalidninu, čiji udio je 3,3%. Djeca na porodičnom smještaju-hraniteljstvu čine 2,6% djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u posmatranom uzorku korisnika ovog prava. **Najmanje su zastupljena djeca čiji roditelj, usvojlac, staralac, hranitelj, je kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije**, a neznatno viši udio imaju djeca koja su korisnici usluge smještaja u ustanovu.

Podatke o uzrastu djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu na dan 31.12.2019. godine dostavilo je 10 od 13 centara za socijalni rad. Djeca u ovom poduzorku čine 59,8% djece u odnosu na broj djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u decembru 2019. godine prema rekapitularu Ministarstva rada i socijalnog staranja (ukupno 14,174 djece).

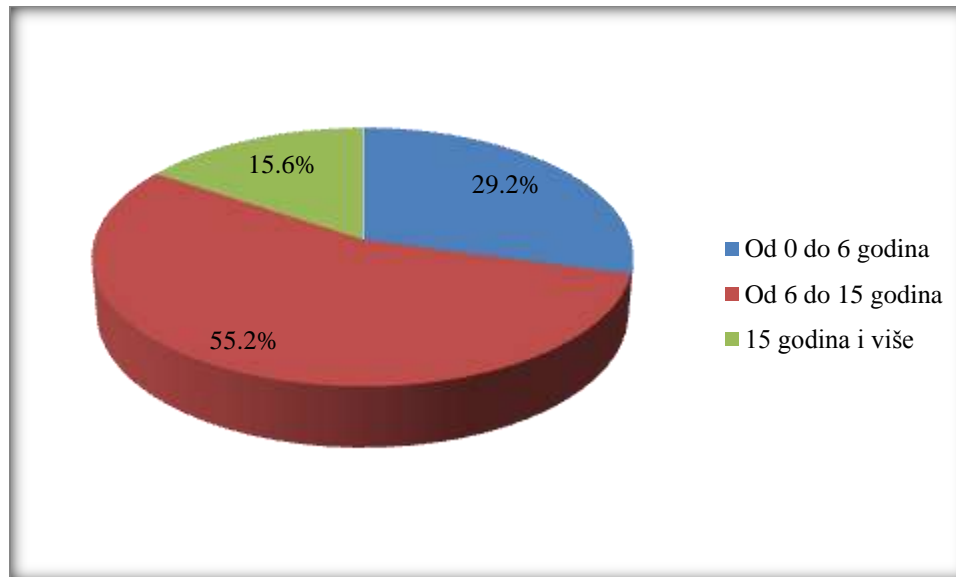
U tabeli broj 21 prikazana je distribucija djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u decembru 2019. godine po uzrasnim podgrupama.

Tabela br. 21: Distribucija djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u decembru 2019. godine po uzrasnim podgrupama

Djeca obuhvaćena pravom na DD u decembru 2019. godine prema uzrastu	Broj djece	Procenat
Od 0 do 6 godina	2,473	29.2%
Od 6 do 15 godina	4,683	55.2%
15 godina i više	1,327	15.6%
Ukupno	8,483	100.0%

Podaci iz tabele broj 21 su radi veće ilustrativnosti prikazani i grafički.

Grafikon br. 37: Distribucija djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u decembru 2019. godine po uzrasnim podgrupama

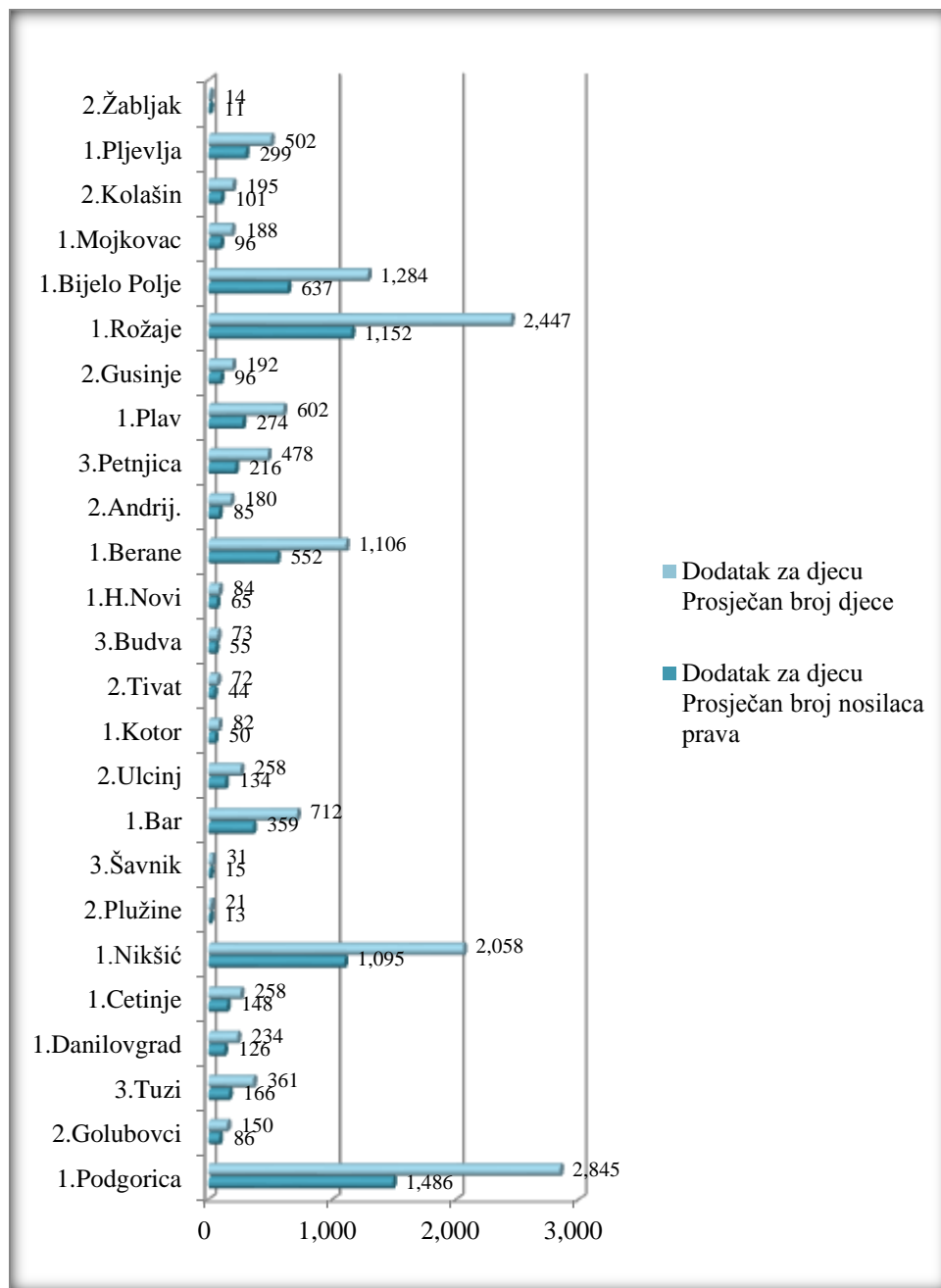

Iz podataka prikazanih u tabeli broj 21 i grafikonu broj 37 vidimo da u definisanom uzorku djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u decembru 2019. godine najveći udio imaju djeca na uzrastu od navršениh 6 do navršениh 15 godina života, koja čine 55,2%, odnosno preko 1/2 posmatranog uzorka. Slijedeća po zastupljenosti su djeca predškolskog uzrasta (od 0 do 6 godina), koja obuhvataju 29,2% ili približno 1/3 djece, dok najmanji udio imaju djeca sa navršениh 15 godina i starija, kojih je gotovo 2 puta manje od djece predškolskog uzrasta i ona okvirno čine oko 1/6 djece u posmatranom uzorku. Potencijalno bi bilo interesantno raspolagati i specifičnijim podatkom o broju djece od navršene 15 do navršene 18 godine života, koja kao korisnici materijalnog obezbjeđenja i/ili kao djeca bez roditeljskog staranja ostvaruju pravo na

dodatak za djecu iako nijesu na redovnom školovanju, ako su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje.

U grafikonu koji slijedi prikazan je prosječan broj nosilaca prava na dječji dodatak i prosječan broj djece obuhvaćene pravom u 2019. godini po opštinama, a prema podacima iz rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Grafikon br. 38: Prosječan broj nosilaca prava na dodatak za djecu i prosječan broj djece obuhvaćene pravom u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona vidimo da odnos broja nosilaca prava na dodatak za djecu i broja djece obuhvaćene ovim pravom u 2019. godini unekoliko varira po opštinama, pri čemu je u većini opština broj djece približno 2 puta veći od broja nosilaca prava na dodatak za djecu. Izuzetak su opštine Žabljak, Budva i Herceg Novi u kojima je broj djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu gotovo izjednačen sa brojem nosilaca ovog prava. Udio nosilaca prava na dodatak za djecu po opštinama, u cjelokupnom uzorku nosilaca prava (7,358), kreće se u rasponu od 0,1% u opštini Žabljak (minimum) do 20,2% u opštini Glavni grad Podgorica (maksimum). Udio djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu po opštinama, u cjelokupnom uzorku djece korisnika prava na dodatak za djecu (14,427), kreće se u rasponu od 0,1% u opštinama Žabljak i Plužine (minimum) do 19,7% u opštini Glavni grad Podgorica (maksimum).

Uočava se da se po brojnosti nosilaca prava na dodatak za djecu, kao i brojnosti djece obuhvaćene ovim pravom ističu opština Glavni grad Podgorica, opština Rožaje i opština Nikšić, a slijede ih opština Bijelo Polje i opština Berane. U strukturi nosilaca prava na dodatak za djecu i strukturi djece obuhvaćene ovim pravom po opštinama, **korisnici iz ovih 5 opština obuhvataju oko 2/3 nosilaca prava i oko 2/3 djece u cjelokupnom uzorku nosilaca prava, odnosno djece.** Korisnici iz ostalih 20 opština zajedno čine približno 1/3 nosilaca prava, odnosno približno 1/3 djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u 2019. godini. Veoma nizak udio nosilaca prava na dodatak za djecu i nizak udio djece obuhvaćene pravom, pored već pomenute opštine Žabljak, zapaža se i u opštinama Plužine, Šavnik, Kotor, Tivat, Budva i Herceg Novi (sve sa udjelom ispod 1%).

Detaljniji podaci o kretanju broja nosilaca prava na dodatak za djecu i broja djece obuhvaćene ovim pravom u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini, nalaze se u prilogu ovog izvještaja (prilozi broj 12 i broj 13).

Slijedi uporedni prikaz odnosa broja djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu po sjedištima centara za socijalni rad i broja djece, odnosno djece i mladih do navršениh 20 godina, nastanjene/ih na teritoriji opština za koje su centri nadležni, te udijela djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u broju djece i mladih nastanjenih na teritoriji opština, sistematizovano prema nadležnosti svakog od centara za socijalni rad (podaci o broju djece i mladih do navršene 20 godine života po opštinama generisani iz publikacije MONSTAT-a “Stanovništvo prema starosti po opštinama”, Popis 2011).

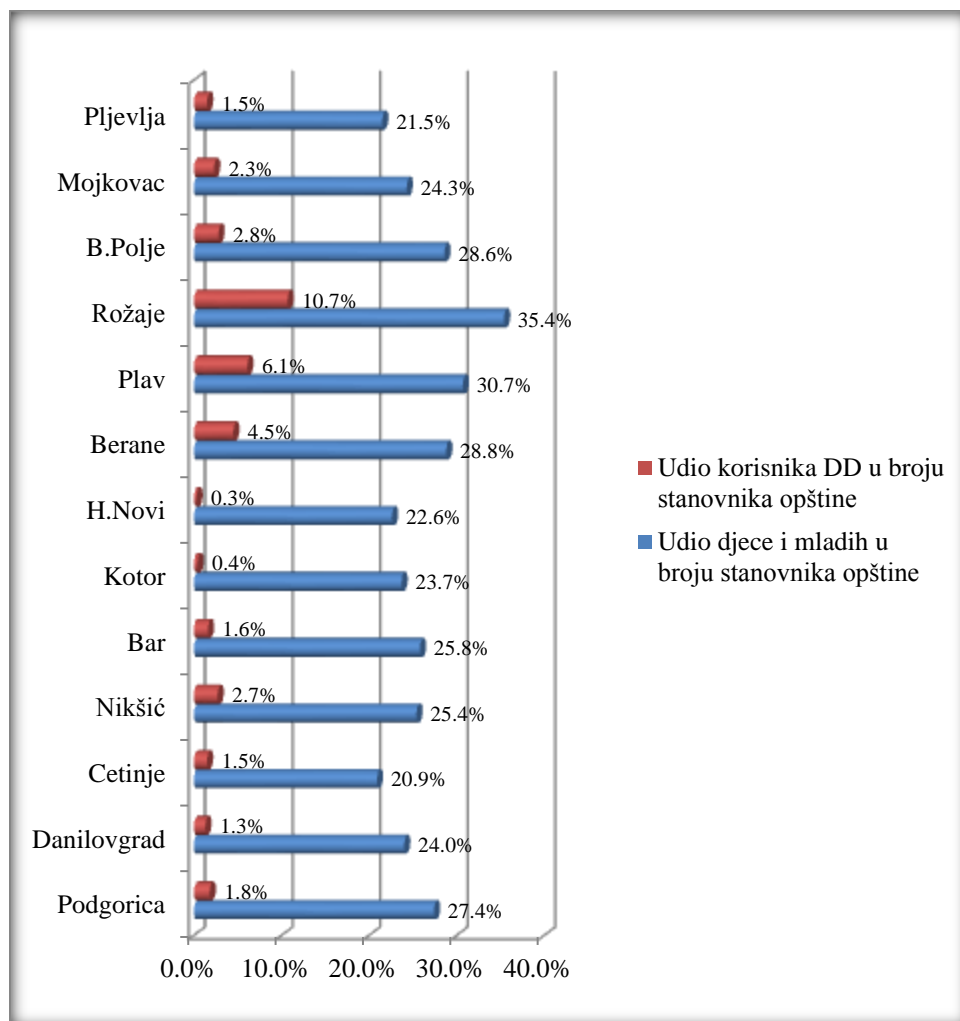
Tabela br. 22: Udio djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u broju djece i mladih do navršene 20 godine života nastanjenih na teritoriji opština sistematizovano prema sjedištima centara za socijalni rad

Centar za socijalni rad	Prosječan broj djece obuhvaćene pravom na DD u 2019. godini po sjedištima CSR	Broj djece i mladih nastanjenih na teritoriji opština iz nadležnosti CSR (Popis 2011. godine)	Udio djece obuhvaćene pravom na DD u broju djece i mladih u opštinama prema nadležnosti CSR
Podgorica	3,356	50,957	6.6%
Danilovgrad	234	4,441	5.3%
Cetinje	258	3,488	7.4%
Nikšić	2,110	19,741	10.7%
Bar	971	16,012	6.1%
Kotor	226	13,247	1.7%
H.Novi	84	6,983	1.2%
Berane	1,764	11,227	15.7%
Plav	795	4,026	19.7%
Rožaje	2,447	8,121	30.1%
B.Polje	1,284	13,189	9.7%
Mojkovac	383	4,135	9.3%
Pljevlja	516	7,377	7.0%
Ukupno	14,428	162,944	8.9%

Iz tabele vidimo da **djeca obuhvaćena pravom na dodatak za djecu čine približno 9% djece i mladih do navršene 20 godine života u Crnoj Gori** (Popis 2011), pri čemu udio djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u broju djece i mladih do navršene 20 godine života, sistematizovano prema sjedištima centara za socijalni rad, znatno varira po opštinama, krećući se u rasponu od 1,2% djece obuhvaćene ovim pravom u Herceg Novom (minimum) do 30,1% djece u Rožajama. Pored Centra za socijalni rad Rožaje, visok udio djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u odnosu na broj djece i mladih do 20 godina u opštinama za koje su nadležni zapaža se u Centru za socijalni rad za opštine Plav i Gusinje (19,7%); Centru za socijalni rad za opštine Berane, Andrijevića i Petnjica (15,7%) i Centru za socijalni rad za opštine Nikšić, Plužine i Šavnik (10,7%). Nizak udio djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u odnosu na broj djece i mladih do 20 godina u opštinama za koje su nadležni, osim Centra za socijalni rad za opštinu Herceg Novi, ima i Centar za socijalni rad za opštine Kotor, Tivat i Budva (1,7%).

Još potpuniju sliku pružiće uporedni prikaz udijela djece i mladih do navršene 20 godine života u stanovništvu opština i udijela djece, korisnika dodatka za djecu u stanovništvu opština, sistematizovano prema sjedištima centara za socijalni rad, što je predstavljeno u grafikonu koji slijedi.

Grafikon br. 39: Uporedni prikaz udijela djece i mladih do navršene 20 godine života u stanovništvu opština i udijela djece, korisnika dodatka za djecu u stanovništvu opština

Važno je napomenuti da su djeca i mladi do navršene 20 godine života zastupljeni sa 26,3% u stanovništvu Crne Gore, dok **djeca, korisnici dodatka za djecu, čine 2,3% stanovnika Crne Gore, a približno 9% djece i mladih do navršene 20 godine života u Crnoj Gori.** Posmatrano po opštinama, sistematizovano prema sjedištima centara za socijalni rad, udio djece i mladih do navršene 20 godine života u stanovništvu opština kreće se u rasponu od 20,9% u opštini Cetinje do 35,4% u opštini Rožaje, **dok se udio djece, korisnika dodatka za djecu u stanovništvu opština kreće u rasponu od 0,3% u opštini Herceg Novi do 10,7% u opštini Rožaje.**

Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama

Pravo na troškove ishrane u javnoj predškolskoj ustanovi ostvaruju djeca u skladu sa zakonom kojim se uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Prema Zakonu o predškolskom vaspitanju i obrazovanju ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/10 od 31.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 040/16 od 30.06.2016) troškove boravka i ishrane, odnosno boravka djeteta bez roditeljskog staranja, djeteta čiji su roditelji korisnici prava na materijalno obezbjeđenje i djeteta iz najosetljivijih grupa stanovništva, u javnoj predškolskoj ustanovi, plaća centar za socijalni rad na čijoj teritoriji je prebivište djeteta, odnosno roditelja (član 35 stav 4 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju).

Djeci koja su korisnici materijalnog obezbjeđenja, dodatka za njegu i pomoć, lične invalidnine, porodičnog smještaja, djeci sa rješenjem o usmjeravanju, kao i djeci pripadnicima RAE populacije, a koja pohađaju javne predškolske ustanove, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je finansiralo troškove boravka u tim ustanovama. **Od septembra 2019. godine refundaciju boravka djece u predškolskim ustanovama preuzelo je Ministarstvo prosvjete Crne Gore.**

Prema podacima koje je dostavilo 9 od 13 centara za socijalni rad, **ovo pravo je u 2019. godini koristilo 2,215 djece**, koji podatak zbog nepotpunosti izvora i identifikovane nedosljednosti u izvještavanju pojedinih centara treba posmatrati više kao ilustraciju.

Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama

Pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama imaju djeca i mladi koji su ostvarili pravo na vaspitanje i obrazovanje, u skladu sa posebnim zakonom. **Ovo pravo obuhvata: troškove smještaja u ustanovu i troškove prevoza** (član 47 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama koji se upućuju na vaspitanje i obrazovanje van mjesta prebivališta, odnosno boravišta, imaju pravo na troškove smještaja u ustanovu za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, a pravo na obezbjeđenje troškova smještaja ima i pratilac djeteta, odnosno mlade osobe (član 48 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad pravo na troškove smještaja u ustanovu tokom 2019. godine koristilo je 49 djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama i 21 pratilac. U izvještajnom periodu 6 korisnika je prestalo sa korišćenjem ovog prava. **Na dan 31.12.2019. godine pravo na troškove smještaja u ustanovu djece za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja koristila su 43 korisnika**, smještena u 3 resursna centra (Resursni centar "Podgorica", Podgorica; Resursni centar "1 jun", Podgorica i Resursni centar za sluh i govor "Dr Peruta Ivanović", Kotor). S obzirom da se ovi korisnici tretiraju i kao korisnici usluga smještaja u ustanovu, o njima će biti više riječi u dijelu izvještavanja o korisnicima usluga smještaja.

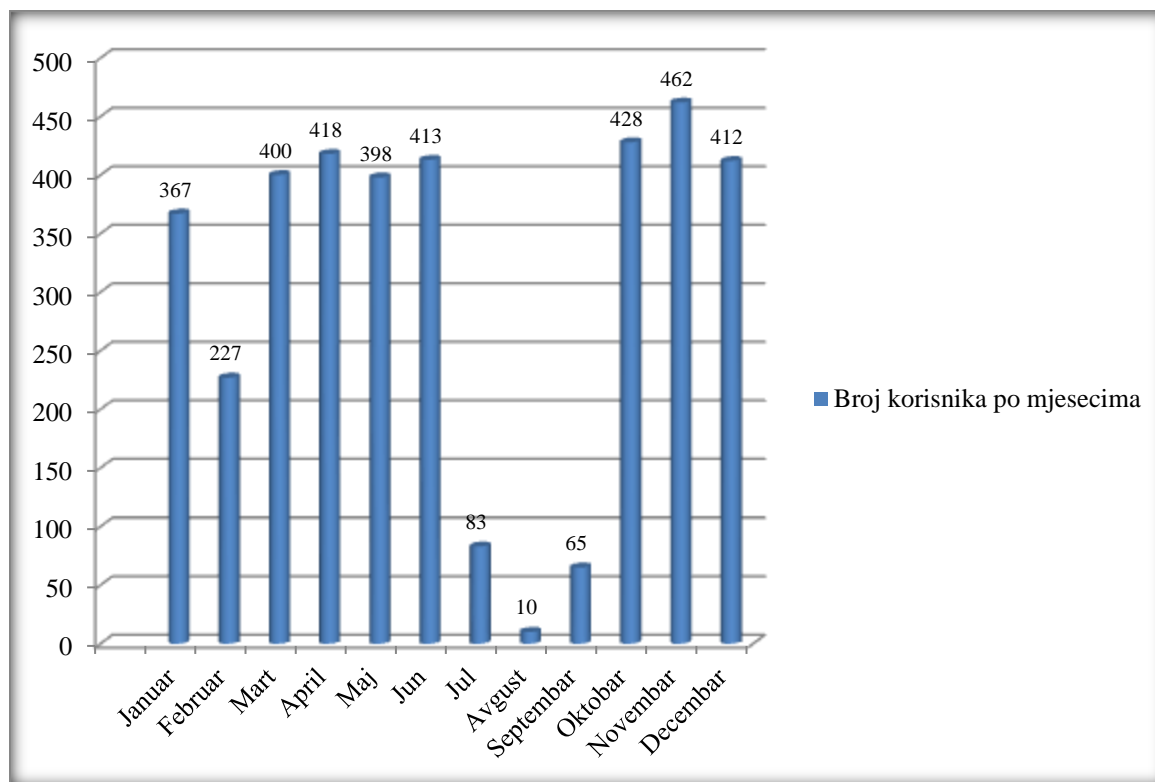
Djeci i mladima sa posebnim obrazovnim potrebama obezbjeđuju se troškovi prevoza za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, a ako su smještena u ustanovu obezbjeđuju se i troškovi prevoza za vrijeme zimskog i ljetnjeg školskog raspusta, državnih, vjerskih i drugih praznika ako

putuju u mjesto stanovanja, kao i za povratak u mjesto školovanja, ukoliko ovo pravo nije ostvareno po drugom osnovu. Pravo na obezbjeđenje troškova prevoza ima i pratilac djeteta, odnosno mlade osobe. Visina troškova prevoza utvrđuje se u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju (član 49 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

U 2019. godini pravom na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama bilo je obuhvaćeno ukupno 3,683 korisnika, odnosno ovo pravo je u prosjeku koristilo 307 korisnika.

U grafikonu broj 40 prikazano je kretanje broja korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama (POP) po mjesecima u 2019. godini prema rekapitularima Ministarstva rada i socijalnog staranja.

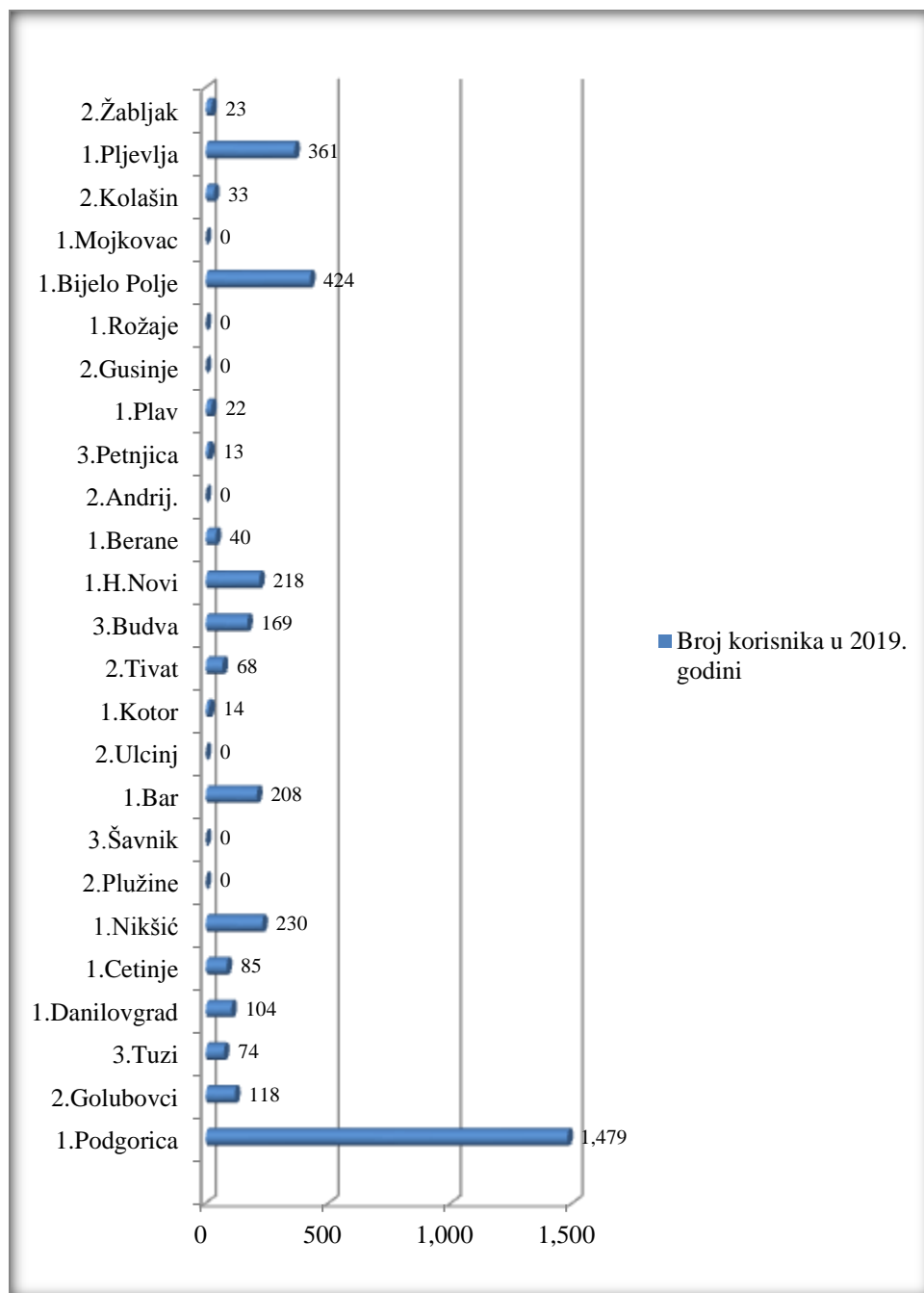
Grafikon br. 40: Kretanje broja korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama po mjesecima u 2019. godini

Iz grafikona se uočava da je broj korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama po mjesecima tokom 2019. godine varirao od 10 korisnika u avgustu (minimum) do 462 korisnika u novembru (maksimum).

U grafikonu koji slijedi prikazana je distribucija korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama u 2019. godini po opštinama.

Grafikon br. 41: Distribucija korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona se uočava da je korišćenje prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama veoma neravnomjerno zastupljeno po opštinama, te da **u čak 7 opština uopšte nema korisnika ovog prava** (opština Šavnik, opština Plužine, opština Mojkovac, opština Rožaje, opština Gusinje, opština Andrijeвица i opština Ulcinj). Najveći broj korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama evidentiran je na teritoriji opštine Glavnog grada Podgorica, koji korisnici čine oko 40% od ukupnog broja korisnika ovog

prava u izvještajnom periodu. Udio korisnika iz ostalih opština u ukupnom broju korisnika kreće se u rasponu od 0,3% u opštini Kotor i u opštini Petnjica do 11,4% u opštini Bijelo Polje. Kao opštine u kojima je nešto izraženije korišćenje ovog prava izdvajaju se još opština Pljevlja, opština Nikšić, opština Herceg Novi i opština Bar.

Detaljniji podaci o kretanju broja korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini nalaze se u prilogu ovog izvještaja (prilog broj 14).

Refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo

Poslodavac ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo. Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti određeni su limitirani iznosi preko kojih se refundacija ne može vršiti, a koji su za izvještajnu godinu iznosili maksimalno 1,542,00 eura, odnosno dvije prosječne bruto zarade prema podacima Zavoda za statistiku Crne Gore.

Lice koje se bavi preduzetničkom djelatnošću kao jedini zaposleni, naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo ostvaruje kod centra za socijalni rad, pri čemu je visina naknade zarade utvrđena u skladu sa članom 51 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

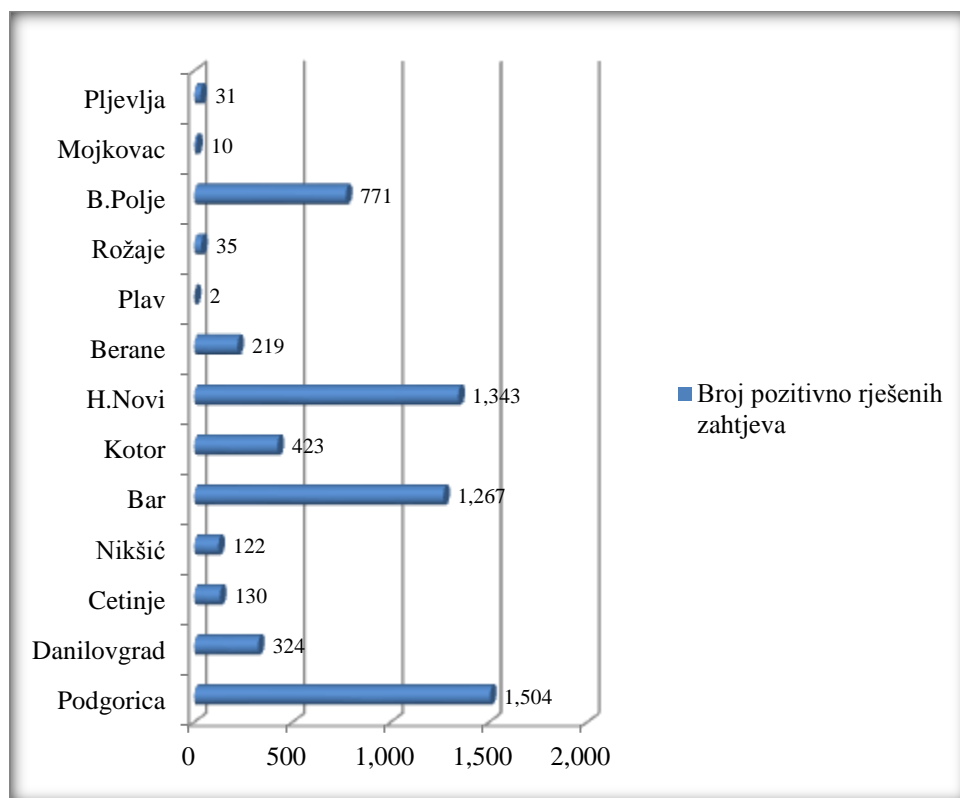
Ako je zahtjev za refundaciju naknade zarade, odnosno zahtjev za naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo podnjet u roku od 30 dana od dana početka korišćenja prava isplata teče od toga dana, a ako je zahtjev podnjet poslije toga roka, isplata teče od dana podnošenja zahtjeva.

Refundacija naknade zarade, odnosno naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo se ne može ostvariti, ukoliko je zahtjev podnjet po isteku vremena koje je zaposleni koristio za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad u 2019. godini podnijeto je ukupno 6,210 zahtjeva za ostvarivanje ovog prava, od kojih je pozitivno riješeno 6,181 ili 99,5%, a negativno je riješeno 29 ili 0,5% zahtjeva.

U grafikonu broj 42 prikazana je distribucija pozitivno riješenih zahtjeva za refundaciju naknade zarade i naknada zarada za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo u 2019. godini prema sjedištima centara za socijalni rad.

Grafikon br. 42: Distribucija pozitivno rješениh zahtjeva za refundaciju naknade zarade i naknada zarada za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo u 2019. godini prema sjedištima centara za socijalni rad

Iz grafikona se uočava da se po broju korisnika refundacija naknade zarade i naknada zarada za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo u 2019. godini ističu Centar za socijalni rad za Glavni grad Podgorica, gradsku opštinu Golubovci i opštinu Tuzi; Centar za socijalni rad za opštinu Herceg Novi i Centar za socijalni rad za opštine Bar i Ulcinj. U nadležnosti navedena 3 centra za socijalni rad je preko 2/3 korisnika od ukupnog broja korisnika koji su ostvarili ovo pravo u izvještajnom periodu. Mali broj refundacija naknade zarade i naknada zarada za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo imaju Centar za socijalni rad za opštine Plav i Gusinje, Centar za socijalni rad za opštine Mojkovac i Kolašin, Centar za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak i Centar za socijalni rad za opštinu Rožaje.

Naknada po osnovu rođenja djeteta

Jedan od roditelja koji je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i student može ostvariti pravo na mjesečnu naknadu po osnovu rođenja djeteta, do navršene jedne godine života djeteta (član 54 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti).

Visina naknade po osnovu rođenja djeteta za lice koje je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i redovnog studenta **iznosi mjesečno 81,62 eura** (“Službeni list Crne Gore”, br.046/19 od 07.08.2019. godine).

Ukoliko je zahtjev za naknadu po osnovu rođenja djeteta podnijet u roku od 30 dana od dana porođaja, isplata teče od dana porođaja, a ako je zahtjev podnijet poslije toga roka naknada se isplaćuje od dana podnošenja zahtjeva.

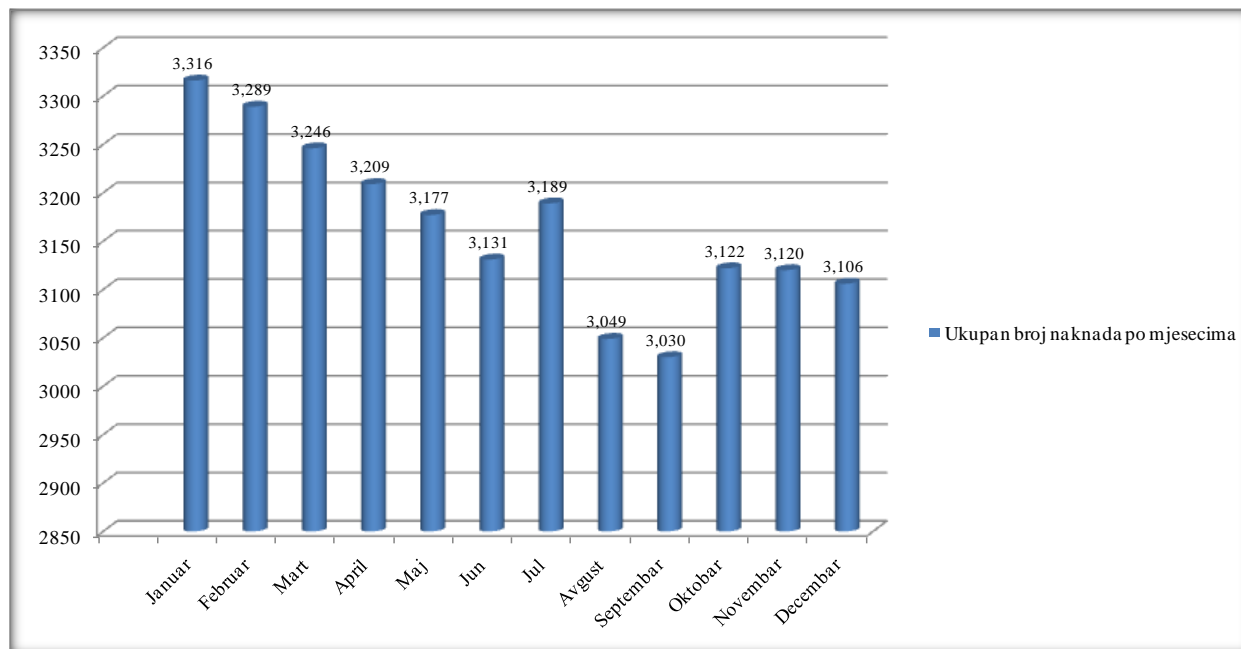
Lice ne može ostvariti pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta ukoliko podnese zahtjev po isteku vremena za koje bi mu pripadalo pravo na naknadu.

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad u 2019. godini podnijeto je ukupno 4,531 zahtjeva za ostvarivanje ovog prava, od kojih je 4,526 ili 99,9% riješeno pozitivno, a 5 ili 0,1% zahtjeva riješeni su negativno.

U 2019. godini ovo pravo u prosjeku je koristilo 3,165 porodilja.

U grafikonu broj 43 prikazano je kretanje ukupnog broja korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta po mjesecima u 2019. godini, a prema podacima iz rekapitulara Ministarstva rada i socijalnog staranja.

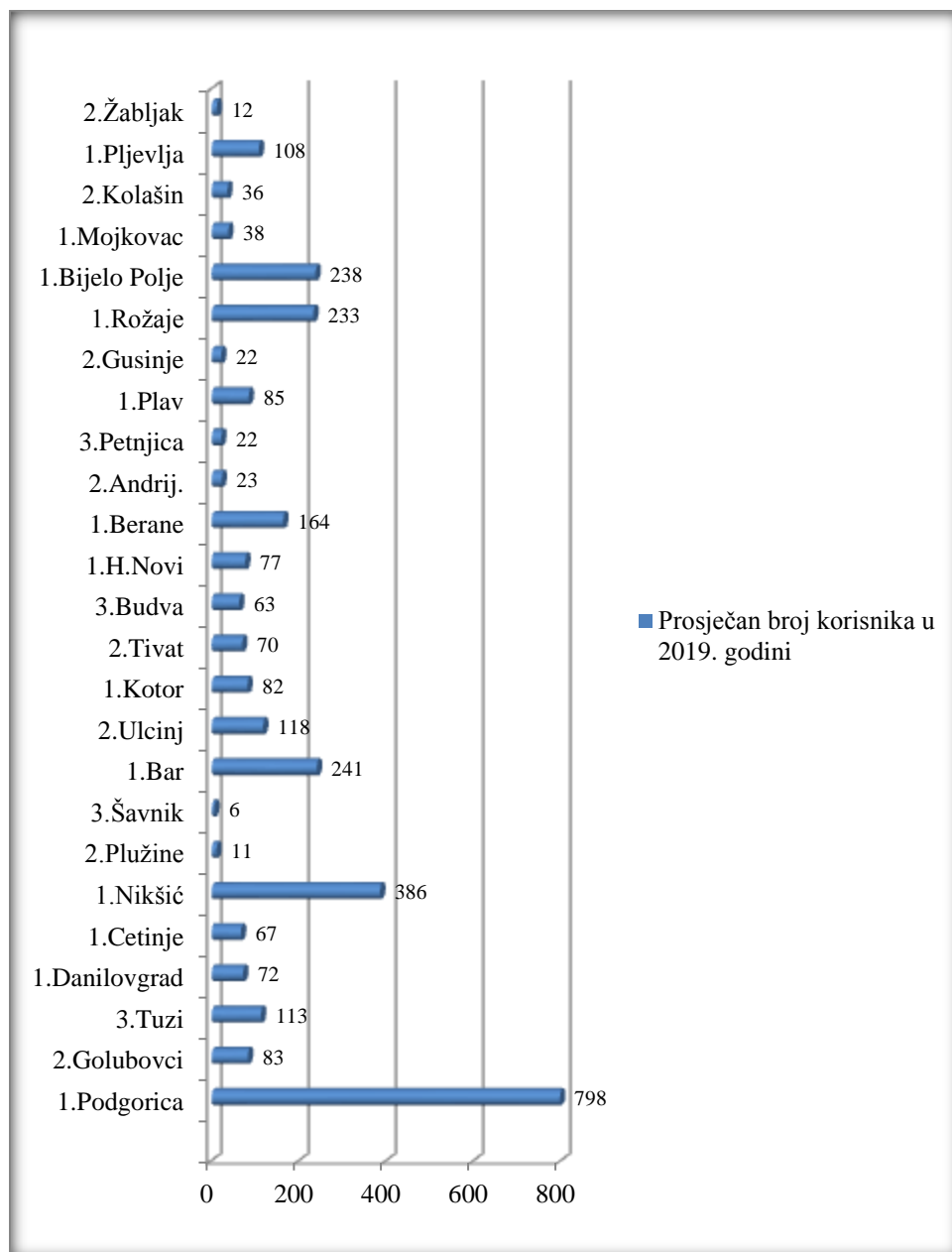
Grafikon br. 43: Kretanje broja korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta po mjesecima u 2019. godini

Iz grafikona se uočava da se broj porodilja koje su koristile pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta tokom 2019. godine kretao u rasponu od 3,030 korisnica u septembru (minimum) do 3,316 korisnica u januaru (maksimum).

U grafikonu koji slijedi prikazana je distribucija prosječnog broja korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta u 2019. godini po opštinama (grafikon broj 44).

Grafikon br. 44: Prosječan broj korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta u 2019. godini po opštinama

Iz grafikona vidimo da se prosječan broj korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta u 2019. godini po opštinama kretao u rasponu od 6 korisnika u opštini Šavnik do 798 korisnika u opštini Glavni grad Podgorica. Korisnici sa teritorije opštine Glavnog grada Podgorica, čine preko 1/4 korisnika u cjelokupnom uzorku korisnika ovog prava. Pored Glavnog grada Podgorice, osjetniji udio u strukturi korisnika naknada po osnovu rođenja djeteta ima opština Nikšić (12,2% od ukupnog broja korisnika), a zatim opština Bar (7,6% od ukupnog broja korisnika), opština Bijelo Polje (7,5% od ukupnog broja korisnika) i opština Rožaje (7,3% od ukupnog broja korisnika). Pored opštine Šavnik, po malom broju korisnika ovog prava izdvajaju

se i opštine Plužine, Žabljak, Gusinje, Petnjica i Andrijevisa, a potom i opštine Mojkovac i Kolašin.

Detaljniji podaci o kretanju broja korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta u svim opštinama po mjesecima u 2019. godini, sadržani su u prilogu ovog izvještaja (prilog broj 15).

Refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena

Poslodavac ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za rad sa polovinom punog radnog vremena, u iznosu od 50% zarade zaposlenog.

Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu za zaposlenog za rad sa polovinom punog radnog vremena, definisana je članom 55 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti na načina da: za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu najmanje 12 mjeseci neprekidno, iznos je 50% prosječne zarade za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena; za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu do 12 mjeseci neprekidno, iznos je 50% prosječne zarade za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena.

Lice koje se bavi preduzetničkom djelatnošću kao jedini zaposleni naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena ostvaruje kod centra za socijalni rad, pri čemu se visina naknade zarade utvrđuje u skladu sa članom 55 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

Poslodavcu kojem se isplata naknade zarade obezbjeđuje iz sektora javne potrošnje (budžet države, budžet opštine i vanbudžetski fondovi) ne refundiraju se sredstva po osnovu naknade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

Prema statističkim izvještajima centara za socijalni rad u 2019. godini podnijeto je ukupno 109 zahtjeva za ostvarivanje prava na refundaciju naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena, od kojih je pozitivno riješeno 108 ili 99,1%, a negativno je riješen 1 zahtjev, odnosno 0,9%.

Mjesečna naknada po osnovu Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore

Pravo na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece ukinuto je Odlukom Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine ("Službeni list Crne Gore", br.31/17).

Nakon 30.06.2017. godine, Zakonom o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 od 19. aprila 2017. godine ("Službeni list Crne Gore", br. 42/17), utvrđeno je ko ima pravo na dalje korišćenje prava, odnosno na mjesečnu naknadu i pod kojim uslovima.

U 2019.godini novčanu naknadu koristilo je u prosjeku 2,346 žena.

U prilogu izvještaja sadržani su podaci o zaostalim primanjima naknada po osnovu rođenja troje ili više djece, ukupan broj isplata ovih naknada po opštinama, kao i broj uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje po opštinama u 2019. godini, sistematizovani prema rekapitularima Ministarstva rada i socijalnog staranja (prilog broj 16).

Odmor i rekreacija učenika

Djeca korisnici materijalnog obezbjeđenja, djeca bez roditeljskog staranja, kao i djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, korisnici usluge dnevnog boravka uz pratnju roditelja, imaju pravo na besplatno ljetovanje, odnosno zimovanje u JU “Lovćen-Bečići”. Podaci o broju djece koja su koristila ovo pravo u izvještajnom periodu prikazani su u tabeli broj 23, a u skladu sa podacima koje su dostavili centri za socijalni rad u statističkim izvještajima.

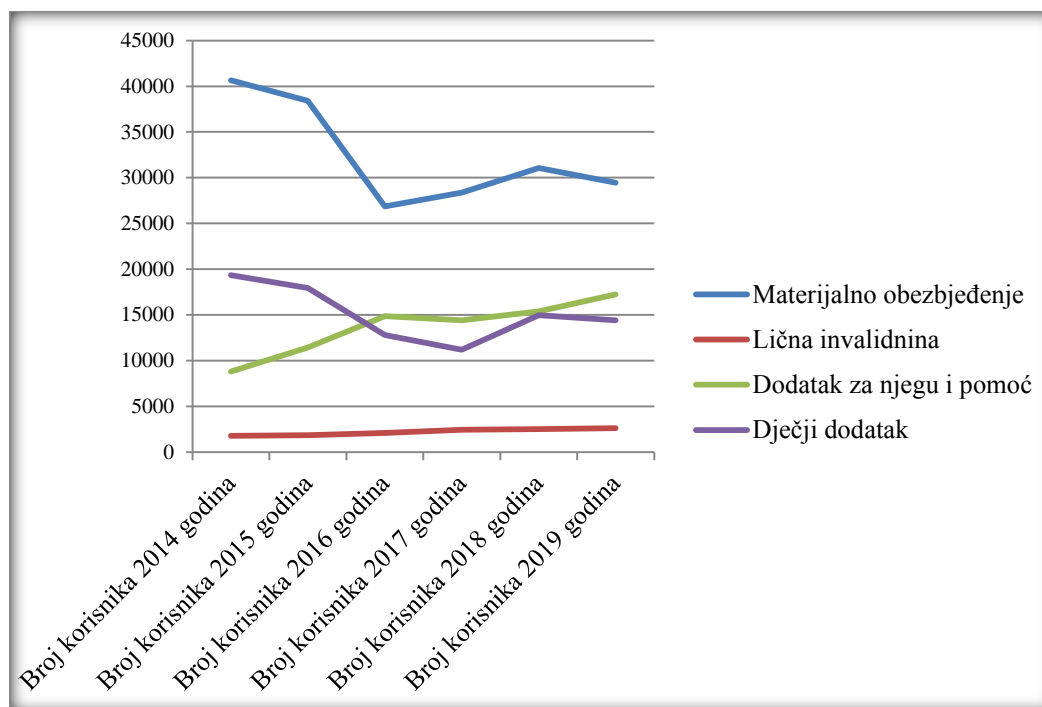
Tabela br. 23: Korišćenje prava na odmor i rekreaciju učenika u 2019. godini

Boravak djece u ustanovama za odmor i rekreaciju u 2019. godini	Broj djece
Zimovanje	366
Ljetovanje	2.149
Ukupno	2.515

Iz podataka u tabeli vidimo da je pravo na besplatan odmor i rekreaciju u JU “Lovćen-Bečići” u izvještajnom periodu koristilo ukupno 2,515 djece. Djeca koja su koristila ovo pravo čine 24,4% djece u odnosu na broj djece obuhvaćene pravom na materijalno obezbjeđenje u decembru 2019. godine (10,291 dijete), odnosno 17,4% u odnosu na prosječan broj djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu u 2019. godini.

Prije završnih razmatranja, radi potpunijeg uvida u dinamiku ostvarivanja prava na materijalna davanja dajemo uporedni pregled kretanja broja korisnika u periodu od 2014. godine do 2019. godine za osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite, odnosno za četiri najobimnija prava u ovoj oblasti, kojima je obuhvaćen najveći broj korisnika.

Grafikon br. 45: Fluktuacija korisnika obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje, dodatak za njegu i pomoć, ličnu invalidninu i dodatak za djecu u period od 2014 do 2019 godine

Iz grafikona je vidljivo da je broj korisnika obuhvaćenih pravom na ličnu invalidninu veoma malo varirao tokom godina. S druge strane, kod korišćenja prava na dodatak za njegu i pomoć evidentan je trend okomitog porasta broja korisnika u periodu od 2014. godine do 2016. godine, nakon čega se broj korisnika, uz manje varijacije (blagi pad u 2017. godini), uglavnom održavao na nivou dostignutom 2016. godine, uz određen skok u 2019. godini. Najveće promjene uočavaju se u kretanju broja korisnika obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje i pravom na dodatak za djecu tokom posmatranog vremenskog intervala. U periodu od 2014. do 2016. godine broj korisnika materijalnog obezbjeđenja kontinuirano opada, s tim što se okomit pad broja korisnika registruje u 2016. godini, nakon čega se, u intervalu od 2016. do 2018. godine zapaža lagani uzlazni trend, uz ponovno, relativno diskretno, opadanje broja korisnika u 2019. godini. Broj korisnika obuhvaćenih pravom na dodatak za djecu je kontinuirano i relativno postepeno opadao u periodu od 2014. do 2017. godine, dok se u 2018. godini zapaža osjetniji porast broja korisnika, a u 2019. godini dolazi do blagog smanjenja broja korisnika. Takođe, uočava se da kretanje broja korisnika dodatka za djecu ne prati sasvim fluktuacije korisnika materijalnog obezbjeđenja, u smislu da u intervalu od 2016. godine do 2017. godine broj korisnika dodatka za djecu nastavlja trend opadanja, dok se istovremeno uvećava broj korisnika materijalnog obezbjeđenja.

U cilju sagledavanja obima poslova oko materijalnih davanja u centrima za socijalni rad u tabeli koja slijedi prikazan je broj rješenja donijetih tokom 2019. godine u postupcima ostvarivanja i

preispitivanja prava na osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite, a u skladu sa podacima koje su dostavili centri za socijalni rad u statističkim izvještajima (tabela broj 24).

Tabela br. 24: Broj rješenja donijetih u 2019. godini u postupcima ostvarivanja i preispitivanja prava na osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite

Postupci ostvarivanja i preispitivanja prava na materijalna davanja u 2019. godini	Broj rješenja
Materijalno obezbjeđenje (novi zahtjevi i rješenja donijeta u postupku revizije)	4,248
Lična invalidnina	909
Dodatak za njegu i pomoć	15,178
Zdravstvena zaštita	1,385
Troškovi sahrane	608
Jednokratna novčana pomoć	6,648
Naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu	458
Pravo na povlastice na putovanje lica sa invaliditetom (PPPLI)	2,886
Povlastice na putovanje lica sa invaliditetom (PPLI)	20,741
Naknada za novorođeno dijete	6,551
Dodatak za djecu	2,719
Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama	2,215
Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama	4,150
Refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo	6,210
Naknada po osnovu rođenja djeteta	4,531
Refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena	109
Ukupno	79,546

Iz podataka u tabeli broj 23 proizilazi da je na mjesečnom nivou u prosjeku donijeto 6,629 rješenja u vezi sa navedenim pravima iz materijalnih davanja. Najveći broj rješenja donijet je povodom realizacije povlastica na putovanje lica sa invaliditetom (PPLI), koja rješenja čine oko 1/4 u ukupnom broju rješenja donijetih tokom izvještajnog perioda.

S obzirom da je u većini centara u sklopu službe za materijalna davanja i pravne poslove organizovana i prijemna kancelarija, dodatni indikator obima poslova stručnih radnika na materijalnim davanjima predstavlja podatak o broju realizovanih prijema tokom 2019. godine, evidentiranih kroz ISSS, kao i podatak o aktivnostima koje su realizovane prema licima koja nijesu korisnici u izvještajnom periodu, a imajući u vidu različita ishodišta prijema.

Prema podacima koje su dostavili centri za socijalni rad u statističkim izvještajima, kroz ISSS je u 2019. godini evidentirano **69,837 prijema**.

U tabeli broj 25 prikazani su podaci o broju aktivnosti realizovanih prema licima koja nijesu korisnici u izvještajnom periodu, odnosno o situacijama gdje prijem nije rezultirao odlukom o otvaranju slučaja.

Tabela br. 25: Broj realizovanih aktivnosti prema licima koja nijesu korisnici tokom 2019. godine

Vrsta aktivnosti	Broj aktivnosti
Informisanje	4,922
Upućivanje na druge pružaoce usluga	1,351
Izdavanje uvjerenja	8,193

Iz podataka prikazanih u tabeli broj 25 proizilazi da u **14,536 situacija prijem nije rezultirao odlukom o otvaranju slučaja**, već je završen na jedan od navedenih načina: informisanjem potencijalnih korisnika, upućivanjem na druge pružaoce usluga ili izdavanjem uvjerenja.

U odnosu na prethodno dati broj prijema evidentiranih kroz ISSS socijalnog staranja, može se konstatovati da 20,8% ili oko 1/5 realizovanih prijema nijesu za ishodište imali otvaranje slučaja.

Još jednom napominjemo da imajući u vidu nedovoljnu preciznost i uočene nedosljednosti u statističkim izvještajima centara za socijalni rad, prikazane podatke treba posmatrati više kao ilustraciju.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Izvještaj o ostvarivanju osnovnih prava iz materijalnih davanja predstavlja jedan od značajnih segmenata izvještavanja o radu centara za socijalni rad, s obzirom da centri za socijalni rad imaju ključnu ulogu u ostvarivanju ovih prava, te da korisnici obuhvaćeni osnovnim pravima iz materijalnih davanja čine najbrojniju korisničku grupu u sistemu socijalne i dječje zaštite prema pokazateljima iz dosadašnjih izvještaja, istraživanja i analiza.

Širok spektar prava iz materijalnih davanja i širok obuhvat korisnika ovim pravima utiču na znatno usmjeravanje stručnih resursa u centrima za socijalni rad na stručne postupke i procedure u vezi sa ostvarivanjem prava iz materijalnih davanja. Takođe, u većini centara za socijalni rad u sklopu službe za materijalna davanja i pravne poslove funkcioniše i prijemna kancelarija, što potencira značaj i kompleksnost uloge stručnih radnika na materijalnim davanjima i potrebu da se više investira u njihov profesionalni razvoj.

Prijem je prva faza u radu s korisnicima, koja nerijetko uključuje donošenje odluka o bezbjednosti korisnika, rizicima i načinu na koji je potrebno odgovoriti na situaciju korisnika i porodice. Takođe, prijemni radnik ima ključnu ulogu u uspostavljanju i održavanju odnosa s javnošću, jer je potrebno da profesionalno i prigodno odgovori na potrebe, situacije i pojave koje izazivaju zabrinutost kod građana i saradnika iz zajednice, te da razjasni ulogu i mandat centra za socijalni rad svim zainteresovanim akterima. **U literaturi je prepoznato da je posao prijemnog radnika zahtjevan, nepredvidljiv i veoma značajan za uspješnost daljeg toka rada.** Prijem zahtjeva razvijene sposobnosti uspostavljanja kontakta i odnosa saradnje, pri čemu je neophodno da stručni radnik na prijemu prepozna i razumije teškoće traženja pomoći; da koristi empatiju i vještine aktivnog slušanja kako bi detektovao problem i njegove dimenzije (vrsta, izraženost, trajanje, ko je sve uključen i sl.); da se potencijalnom korisniku ili podnosiocu prijave obraća sa iskrenim prihvatanjem i uvažavanjem. Ponekad potencijalni korisnici ili članovi njihovih porodica podnose zahtjev za ostvarivanje određenog prava iz materijalnih davanja, jer im je tako jednostavnije, a prilikom prijemne procjene ili kasnije otvore priču o drugim aspektima ličnog i porodičnog funkcionisanja, otkrivajući dodatne i nerijetko suštinske teškoće sa kojima se suočavaju. Potrebno je olakšati potencijalnom korisniku da podnese zahtjev za ostvarivanjem prava iz socijalne i dječje zaštite, uz istovremeno ukazivanje na to da osoba može dobiti pomoć da pronade bolja i cjelovitija rješenja ukoliko stručni radnik prilikom prijema, ali i kasnije, stekne bolji uvid u okolnosti, teškoće i snage korisnika. Uloga stručnog radnika na prijemu je mnogo šira i kompleksnija od naizgled prostog ispunjavanja prijemnog formulara i traži veliko znanje, iskustvo i različite vještine.

Brojne studije su potvrdile da postoji snažna povezanost između siromaštva i nepovoljnih materijalnih uslova života, s jedne strane i nepovoljnih ishoda u razvoju djece, s druge strane, posebno u oblasti zdravlja i obrazovanja. Dostupnost finansijskih resursa je povezana sa nizom faktora čija kombinacija ima veliki uticaj na sposobnost roditelja da odgovore na potrebe djece,

ali i direktan uticaj na svakodnevni život i šanse djece u budućnosti. Sve to potencira značaj obezbjeđivanja sveobuhvatne, materijalne i psihosocijalne, pomoći i podrške porodicama koje se suočavaju sa materijalnom deprivacijom, koja je svakako određena i sveukupnim resursima opština za koje su centri osnovani, kao i kvalitetom saradnje između relevantnih aktera u lokalnoj zajednici.

Lokalne samouprave, u skladu sa mogućnostima, izdvajaju značajna sredstva za finansiranje različitih oblika socijalne i dječje zaštite kao što su: jednokratna novčana pomoć, pomoć u kući starijim licima, besplatni dnevni obrok, poklon paketi za novorođenčad, odmor i rekreacija djece, pomoć za nabavku školskog pribora i drugo, tako da direktno doprinose smanjenju siromaštva na svojim teritorijama. Pri tome, centri za socijalni rad mogu preuzeti ulogu inicijatora, organizatora i koordinatora socijalnih akcija i dati veliki doprinos kreiranju socijalne politike na nivou svojih opština. Razvoj centara za socijalni rad projektovan je tako da postanu centri iz kojih će zračiti, a ne u kojima će se akumulirati stručni socijalni rad.

Mišljenje mnogih stručnjaka je da je rad na materijalnim davanjima, u kontekstu rada na slučaju, tako organizovan da se vodi računa i o drugim potrebama korisnika, a ne samo onim koje su u neposrednoj vezi sa konkretnim pravom, odnosno da se kroz stručni socijalni rad prilikom priznavanja prava na materijalna davanja (npr. materijalno obezbjeđenje ili jednokratnu novčanu pomoć i dr), ne utvrđuje samo ispunjenost uslova za određeno pravo, već i druge potrebe, kao i rizici pojedinaca i porodica. Tako, kada stručni radnik na materijalnim davanjima odlazi u porodice radi utvrđivanja uslova za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje ili jednokratnu novčanu pomoć, može utvrditi rizike po dijete i uvesti dijete i porodicu u druge procedure radi primjene mjera zaštite i ostvarivanja drugih prava, koje rizike ne bi bilo moguće identifikovati da se prava na materijalna davanja ostvaruju isključivo kroz administrativne postupke, bez isprepletanosti sa stručnim socijalnim radom u utvrđivanju činjenica o kojima se ne vodi službena evidencija. Ovako koncipiran pristup ostvarivanju prava na osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite s obzirom na širok obuhvat korisnika ovim pravima, prije svega pravom na materijalno obezbjeđenje i jednokratnu novčanu pomoć, ima potencijal da omogući detektovanje problema u ranoj fazi i obezbjedi uslove za njihovu prevenciju. Pri tome administriranje zahtjeva za ostvarivanje drugih prava iz materijalnih davanja koja ne uključuju obavezan stručni postupak trebalo bi preusmjeriti na administrativne radnike kako bi stručni radnici na materijalnim davanjima, prije svega socijalni radnici, imali više prostora za terenski rad i proaktivno djelovanje. U skladu sa tim, kao i sa preporukama iz Analize rada Centara za socijalni rad, važno je reorganizovati prijemnu procjenu na način da u što većoj mjeri uključi i izlazak na teren, što zahtjeva i obezbjeđivanje odgovarajućih tehničkih uslova, prvenstveno većeg broja vozila.

Projekat "Socijalni karton - Integrisani informacioni sistem socijalnog staranja" omogućava razmjenu relevantnih podataka između različitih institucija i na taj način obezbjeđuje precizniju i djelotvorniju materijalnu podršku, a korisnike je značajno rasteretio procedura prikupljanja brojnih dokaza.

Kako bi stručni radnici na materijalnim davanjima mogli da adekvatno ispune kompleksne zadatke prijema, kao i obezbjeđivanja sveobuhvatne podrške porodicama i pojedincima koji se

suočavaju sa materijalnom deprivacijom neophodno je uložiti dodatne napore u njihovo profesionalno osnaživanje kroz organizaciju različitih obuka i implementaciju supervizije.

PRILOZI

Prilog broj 1: Kretanje broja porodica/nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 1: Kretanje broja porodica/nosilaca prava na materijalno obezbjeđenje tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1. Podgorica	1.689	1.644	1.634	1.617	1.689	1.595	1.571	1.555	1.547	1.545	1.551	1.542	19.852	1.588
	2. Golubovci	87	88	89	89	88	87	88	87	88	90	89	88	1.056	88
	3. Tuzi	223	224	217	217	217	214	206	205	194	195	195	195	2.588	208
Danilovgrad	1. Danilovgrad	149	146	143	143	143	141	142	136	137	136	136	137	1.693	141
	2. Cetinje	198	188	189	188	181	176	174	165	162	166	166	167	2.116	176
Nikšić	1. Nikšić	1.371	1.340	1.335	1.376	1.384	1.371	1.338	1.315	1.314	1.325	1.324	1.312	16.087	1.339
	2. Plužine	28	28	29	29	29	29	27	27	27	26	26	26	339	28
	3. Šaržak	57	56	53	53	53	53	52	52	52	52	52	52	597	53
Bar	1. Bar	448	448	438	438	432	425	407	405	402	401	401	406	5.033	419
	2. Ulcinj	182	195	194	188	175	172	158	159	159	159	163	166	2.078	173
Kotor	1. Kotor	44	44	38	38	39	41	38	39	40	42	42	41	487	41
	2. Tivat	58	49	58	49	46	47	44	44	42	41	43	43	538	46
	3. Budva	43	41	39	38	38	37	38	35	33	37	38	38	455	38
H.Novi	1. H.Novi	43	43	39	38	35	33	28	28	28	28	28	28	401	33
Berane	1. Berane	738	729	722	728	763	697	683	698	682	686	697	697	8.488	763
	2. Andri	188	184	183	182	181	183	183	183	182	97	94	94	1.287	181
	3. Petnica	701	726	771	765	771	778	773	773	766	756	756	753	9.201	767
Plav	1. Plav	528	529	527	524	523	524	527	526	523	524	524	528	5.989	526
	2. Gusinje	159	158	158	161	157	154	151	151	150	151	144	144	1.838	153
Rožaje	1. Rožaje	1.344	1.376	1.365	1.371	1.399	1.394	1.374	1.379	1.374	1.393	1.377	1.398	16.534	1.378
B.Polje	1. Bišće Polje	634	635	764	782	788	776	771	768	766	768	759	756	9.321	777
Mojkovac	1. Mojkovac	143	158	148	129	129	129	124	122	123	123	123	126	1.616	125
	2. Kolatín	188	182	179	174	179	177	178	174	172	172	175	174	2.188	176
Pijetinja	1. Pijetinja	386	386	387	385	383	387	386	382	387	382	386	389	4.688	372
	2. Žabljak	43	40	40	39	39	39	38	38	38	37	37	37	463	39
Ukupno		9.883	9.839	9.863	9.825	9.913	9.834	9.675	9.625	9.578	9.595	9.588	9.593	105.327	9.777
Prosjeak za sve opštine po mjesecima		342	342	339	337	337	333	347	345	343	344	344	342	4.213	331

Prilog broj 2: Kretanje broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 2: Kretanje broja lica obuhvaćenih pravom na materijalno obezbjeđenje tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu	
Podgorica	1. Podgorica	5.434	5.441	5.433	5.398	5.394	5.388	5.279	5.257	5.231	5.236	5.243	5.233	63.937	5.328	
	2. Golubovci	233	235	268	235	231	247	249	241	243	232	247	243	2.996	238	
	3. Tuzi	738	769	746	748	749	742	717	693	662	666	663	668	8.597	716	
Danilovgrad	1. Danilovgrad	463	452	427	426	432	426	429	407	413	414	412	413	5.066	422	
	2. Cetinje	542	545	544	538	517	502	493	457	454	471	461	468	6.083	508	
Nikšić	1. Nikšić	4.238	4.287	4.326	4.383	4.373	4.334	4.169	4.118	4.118	4.138	4.137	4.121	58.794	4.233	
	2. Plužine	57	59	58	56	56	56	46	46	49	54	55	55	631	54	
	3. Šaržak	92	89	79	79	78	78	78	76	72	72	72	72	948	78	
Bar	1. Bar	1.471	1.467	1.468	1.462	1.466	1.424	1.356	1.348	1.338	1.327	1.337	1.335	16.725	1.398	
	2. Ulcinj	386	407	403	399	344	333	471	476	488	493	509	521	6.386	332	
Kotor	1. Kotor	185	185	92	94	94	96	83	84	85	87	89	87	1.181	92	
	2. Tivat	138	131	134	136	133	138	123	123	115	116	124	125	1.524	127	
	3. Budva	182	96	91	87	88	85	89	79	75	85	86	86	1.033	88	
H.Novi	1. H.Novi	96	99	81	83	82	74	57	56	59	61	63	61	876	73	
Berane	1. Berane	2.407	2.434	2.409	2.409	2.337	2.344	2.381	2.322	2.348	2.314	2.343	2.332	28.376	2.363	
	2. Andri	348	332	333	349	344	331	349	349	343	332	327	327	4.128	343	
	3. Petnica	1.887	1.884	1.819	1.821	1.858	1.824	1.831	1.851	1.818	1.867	1.875	1.861	12.118	1.818	
Plav	1. Plav	1.233	1.242	1.246	1.242	1.248	1.251	1.266	1.263	1.261	1.254	1.253	1.271	15.038	1.253	
	2. Gusinje	498	492	493	494	482	475	458	468	454	456	466	463	5.649	471	
Rožaje	1. Rožaje	5.384	5.488	5.482	5.431	5.476	5.467	5.393	5.418	5.382	5.412	5.362	5.322	64.649	5.484	
B.Polje	1. Bišće Polje	2.678	2.622	2.766	2.736	2.756	2.743	2.723	2.726	2.746	2.731	2.767	2.761	33.833	2.734	
Mojkovac	1. Mojkovac	478	456	414	388	388	394	389	386	387	389	387	389	372	4.791	389
	2. Kolatín	486	488	478	453	478	467	463	452	449	446	457	456	5.333	461	
Pijetinja	1. Pijetinja	1.882	1.181	1.187	1.183	1.183	1.034	1.038	1.038	1.037	1.048	1.024	1.028	12.821	1.086	
	2. Žabljak	97	93	93	92	92	92	47	47	47	46	46	45	597	58	
Ukupno		38.786	38.268	38.872	39.374	39.337	39.718	39.893	38.939	38.831	38.893	38.843	38.888	451.638	39.470	
Prosjeak za sve opštine po mjesecima		1.211	1.218	1.263	1.199	1.197	1.188	1.164	1.156	1.153	1.156	1.154	1.152	14.146	1.179	

Prilog broj 3: Kretanje broja korisnika prava na ličnu invalidninu tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 3: Kretanje broja korisnika prava na ličnu invalidninu tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1.Podgorica	595	594	599	604	604	608	610	611	614	622	626	634	7.525	610
	2.Golubovci	53	53	53	54	54	54	54	54	54	54	54	57	606	54
	3.Tuzi	61	62	62	61	62	63	63	64	64	64	63	63	693	63
Danilovgrad	1.Danilovgrad	76	75	75	74	75	75	72	72	72	72	71	72	877	73
	2.Platine	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	144	12
Cetinje	1.Cetinje	106	106	118	118	118	112	114	114	114	116	117	117	1.306	112
	1.Nišić	262	268	268	265	268	268	292	292	294	294	296	296	3.466	289
	2.Platine	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	144	12
Bar	3.Savnik	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	108	9
	1.Bar	146	149	149	149	149	156	155	153	153	155	155	156	1.877	152
	2.Ulcinj	67	67	65	65	65	67	67	66	66	66	62	62	785	66
Kotor	1.Kotor	56	56	56	57	66	63	63	64	64	63	76	76	750	63
	2.Tivat	24	24	24	24	24	24	27	26	26	26	26	26	297	26
	3.Budva	59	60	59	59	63	64	63	63	63	63	63	63	749	62
H Novi	1.H Novi	117	117	118	118	117	118	118	118	118	118	119	119	1.415	118
Berane	1.Berane	110	111	113	113	113	113	113	114	114	114	114	114	1.396	113
	2.Andriji	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	24	24	290	24
	3.Petnjica	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	25	25	318	26
Plav	1.Plav	55	55	55	54	54	54	54	55	55	55	55	55	654	55
	2.Gračanje	19	19	19	20	20	20	20	20	20	20	20	20	237	20
Ročaje	1.Ročaje	140	140	140	142	141	141	141	140	141	141	141	140	1.662	141
B.Polje	1.Bijelo Polje	261	260	260	261	261	261	259	259	256	256	260	259	3.117	260
Mojkovac	1.Mojkovac	43	43	43	43	43	43	43	43	46	47	47	47	539	43
	2.Kolašin	40	40	40	39	39	39	39	39	39	39	39	39	471	39
	3.Savnik	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	108	9
Rijevlja	1.Rijevlja	125	125	121	121	121	121	121	121	121	121	125	125	1.466	122
	2.Žabljak	14	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	152	13
Ukupno		2.941	2.941	2.946	2.976	2.982	2.611	2.615	2.616	2.625	2.646	2.645	2.675	31.300	2.600
Prosjeak za sve opštine po mjesecima		182	182	185	185	185	184	185	185	185	186	187	187	1.752	184

Prilog broj 4: Kretanje broja korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 4: Kretanje broja korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1.Podgorica	3.682	3.681	3.757	3.782	3.835	3.944	3.991	3.952	4.000	4.093	4.167	4.177	47.824	3.989
	2.Golubovci	570	565	580	587	583	579	583	573	585	576	568	569	6.506	576
	3.Tuzi	592	406	457	424	455	455	466	466	482	482	482	496	5.473	456
Danilovgrad	1.Danilovgrad	462	426	466	501	500	493	475	452	440	521	526	543	5.883	494
	2.Platine	69	69	66	66	67	67	67	67	67	67	67	67	798	67
Cetinje	1.Cetinje	629	623	706	734	714	763	753	751	765	800	798	800	8.768	738
	1.Nišić	1.764	1.688	1.630	1.662	1.990	1.952	2.042	2.016	2.122	2.079	2.193	2.151	23.891	1.981
	2.Platine	64	65	65	66	67	67	67	67	67	67	67	67	798	67
Bar	3.Savnik	55	52	46	46	50	52	58	59	61	60	61	58	662	55
	1.Bar	754	836	836	817	789	877	858	839	835	921	891	914	10.134	885
	2.Ulcinj	493	519	497	486	482	524	513	504	489	508	536	527	6.118	510
Kotor	1.Kotor	267	266	256	251	262	262	279	275	286	287	315	287	3.353	280
	2.Tivat	144	141	139	134	136	151	152	149	146	162	165	165	1.764	149
	3.Budva	125	120	119	115	140	136	132	132	136	149	150	150	1.596	133
H Novi	1.H Novi	572	480	480	567	573	429	421	413	596	576	497	451	4.673	486
Berane	1.Berane	1.584	1.583	1.562	1.519	1.528	1.163	1.204	1.212	1.139	1.229	1.242	1.234	15.849	1.294
	2.Andriji	194	199	205	210	206	201	219	222	212	252	233	228	2.568	214
	3.Petnjica	52	53	55	53	112	246	274	261	261	296	284	276	2.261	188
Plav	1.Plav	461	439	447	510	467	463	477	466	492	506	496	494	5.778	462
	2.Gračanje	106	107	103	120	116	116	115	112	114	112	106	106	1.341	112
Ročaje	1.Ročaje	662	631	626	624	679	657	679	667	696	1.007	936	899	11.673	923
B.Polje	1.Bijelo Polje	1.270	1.239	1.233	1.267	1.323	1.401	1.396	1.376	1.332	1.426	1.383	1.469	16.343	1.362
Mojkovac	1.Mojkovac	461	439	435	416	498	488	483	497	478	504	507	481	5.681	493
	2.Kolašin	272	263	252	260	261	277	263	261	272	296	297	267	3.233	277
	3.Savnik	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	108	9
Rijevlja	1.Rijevlja	1.518	1.267	1.424	1.366	1.466	1.477	1.423	1.362	1.396	1.559	1.633	1.596	17.249	1.467
	2.Žabljak	195	207	205	204	220	216	212	210	200	233	244	239	2.901	216
Ukupno		16.232	16.206	16.710	16.933	17.473	17.731	17.837	17.616	17.429	18.378	18.669	18.715	210.671	17.373
Prosjeak za sve opštine po mjesecima		620	600	606	606	629	709	713	705	705	743	735	749	8.433	709

Prilog broj 5: Distribucija isplata troškova sahrane u 2019. godini po opštinama

Prilog broj 5: Distribucija isplata troškova sahrane u 2019. godini po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Troškovi sahrane
		Broj isplata tokom 2019. godine
Podgorica	1. Podgorica	87
	2. Golubovci	13
	3. Tuzi	20
Danilovgrad	1. Danilovgrad	8
Cetinje	1. Cetinje	9
Nikšić	1. Nikšić	39
	2. Pločine	7
	3. Šavnik	5
Bar	1. Bar	29
	2. Učinj	25
Kotor	1. Kotor	4
	2. Trvat	5
	3. Budva	8
H. Novi	1. H. Novi	12
Berane	1. Berane	15
	2. Andriji	9
	3. Petnjica	9
Plav	1. Plav	29
	2. Gusinje	8
Rožaje	1. Rožaje	40
B. Polje	1. B. Polje	71
Mojkovac	1. Mojkovac	13
	2. Kolatin	18
Pijevlja	1. Pijevlja	71
	2. Žabljak	14
Ukupno		698

Prilog broj 6: Kretanje broja isplata jednokratnih novčanih pomoći preko MRSS u 2019. godini po opštinama

Prilog broj 6: Kretanje broja isplata jednokratnih novčanih pomoći preko MRSS u 2019. godini po opštinama

Centar za socijalni	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Podgorica	1. Podgorica		68	84		55	93	54	19	58	59	41	60	531
	2. Golubovci		9	1		1	2	2	1	5	3	1	6	33
	3. Tuzi			1		1	4	5	2	5	11	10	7	46
Danilovgrad	1. Danilovgrad		6	4		5	2	3	1	6	3	5	15	52
Cetinje	1. Cetinje		6	3		1	4	3	2	7	3	5	12	46
	2. Pločine													
	3. Šavnik											1		1
Bar	1. Bar		1	4		2	7	2		4	2	2	9	33
	2. Učinj		3					1	2	1			3	10
Kotor	1. Kotor		4	4		6	14	12	3	10	7	10	11	81
	2. Trvat					2	1			1			5	9
	3. Budva		1										3	4
H. Novi	1. H. Novi		1	3		6	2	3	3	6	2	6	3	39
Berane	1. Berane		1	3		7	4	6	2	2	5	9	6	51
	2. Andriji		1	3		1	1	1						7
	3. Petnjica		11	16		3	1	3	2	6	1	9	6	64
Plav	1. Plav		15	16		7	12	15	7	12	17	19	20	140
	2. Gusinje		1	3					1		2	1	3	11
Rožaje	1. Rožaje			23		6	7	11	2	9	15	10	22	115
B. Polje	1. Bjelo Polje		6	3		10	6	6	3	9	7	1	3	56
Mojkovac	1. Mojkovac		3	6		3	4	2		1	2	3	2	26
	2. Kolatin		7	1		2	1		1	1			1	14
Pijevlja	1. Pijevlja		1			1	1		4	1		1	1	10
	2. Žabljak													
Ukupno			182	199		130	124	164	61	161	169	157	241	1596

Prilog broj 7: Kretanje broja naknada roditelju ili starateljima korisnika prava na ličnu invalidninu tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 7: Kretanje broja naknada roditelju ili starateljima korisnika prava na ličnu invalidninu tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ukupno
Podgorica	1. Podgorica	489	489	488	486	502	508	504	507	506	506	511	514	6,022
	2. Golubovci	41	41	41	41	42	43	43	44	44	44	44	44	512
	3. Tuzi	59	59	59	58	59	58	59	59	59	59	59	59	619
Danilovgrad	1. Danilovgrad	65	66	66	66	66	65	66	64	64	65	64	64	779
	1. Cetinje	77	77	77	78	80	81	81	81	81	81	81	81	858
Nikšić	1. Nikšić	242	243	245	246	249	250	253	254	256	260	260	260	3,022
	2. Ploče	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	84
	3. Šavnik	7	7	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	90
Bar	1. Bar	122	122	125	125	125	126	128	127	127	128	128	128	1,524
	2. Ulcinj	67	68	67	67	67	69	69	69	69	69	71	71	824
Kotor	1. Kotor	47	47	47	46	47	52	53	54	54	54	60	59	620
	2. Tivat	26	26	26	26	26	25	25	25	25	25	26	25	296
	3. Budva	51	52	51	51	51	53	53	55	55	55	57	57	643
H.Novi	1. H.Novi	188	188	188	188	188	188	189	189	194	194	194	194	2,343
	1. Borac	85	85	85	85	85	87	87	87	88	88	89	89	1,049
Andri	2. Andri	25	25	25	25	25	26	26	26	26	26	26	26	287
	3. Petnjica	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	349
	1. Plav	49	49	49	48	49	49	49	49	49	49	49	48	526
Plav	2. Gatačice	37	37	37	37	38	38	38	38	38	38	38	38	452
	1. Rožaje	124	125	125	124	126	126	126	126	125	126	126	127	1,509
B. Polje	1. Bopje Polje	220	221	221	220	222	222	222	222	222	222	222	222	2,658
	1. Makovac	44	44	44	44	44	45	45	46	46	47	47	48	544
Majakovac	2. Kolacin	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	272
	1. Pivčica	184	185	185	186	187	187	185	185	185	186	186	188	2,272
Pivčica	2. Zabljak	34	33	33	33	32	32	32	32	32	32	32	32	349
	Ukupno	2,124	2,121	2,126	2,122	2,153	2,159	2,156	2,162	2,166	2,167	2,217	2,222	25,999
Prosjeck za sve opštine po mjesecima		85	85	85	85	86	87	87	87	87	88	89	89	1,049

Prilog broj 8: Pravo na povlasticu na putovanje (shodno Zakonu o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom) – kretanje broja korisnika tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 8: Pravo na povlasticu na putovanje (shodno Zakonu o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom) – kretanje broja korisnika tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1 Podgorica	236	175	219	207	226	238	290	105	382	251	188	141	2718	227
	2 Golubovci	33	31	27	22	26	22	21	10	14	23	14	21	273	23
	3 Tuzi	6	5	4	4	4	8	10	14	8	22	12	10	107	9
Danilovgrad	1 Danilovgrad	26	22	32	25	35	22	29	26	27	29	29	18	320	27
	1 Cetinje	20	20	23	26	26	28	32	27	26	33	33	20	314	26
Nišić	1 Nišić	105	95	126	142	121	110	147	108	131	168	140	109	1523	127
	2 Rušine	3	0	1	1	0	0	1	4	3	4	5	4	26	2
	3 Šavnik	2	4	0	4	0	4	1	3	2	5	5	4	34	3
Bar	1 Bar	58	46	54	51	55	54	47	43	51	67	44	52	622	52
	2 Ulcinj	11	9	11	10	10	9	9	5	11	9	17	12	123	10
Kotor	1 Kotor	13	6	11	12	12	14	19	18	19	20	15	21	183	15
	2 Tivat	12	18	12	19	14	18	18	11	17	21	20	21	201	17
	3 Budva	27	18	17	17	18	17	17	13	22	21	21	18	226	19
H.Novi	1 H.Novi	51	43	51	42	51	38	57	21	46	50	36	48	543	45
Berane	1 Berane	222	95	210	245	246	238	197	188	214	231	189	197	2505	209
	2 Andriji	22	14	28	22	29	22	28	18	21	35	29	22	290	24
	3 Petnjica	2	2	0	5	11	16	14	0	26	22	13	22	133	11
Plav	1 Plav	167	146	158	162	182	154	140	110	134	165	136	107	1761	147
	2 Gusinje	26	20	17	21	23	22	19	15	31	30	33	28	288	24
Rožaje	1 Rožaje	200	146	172	124	106	164	181	31	154	193	172	133	1776	148
B.Polje	1 Bijelo Polje	206	182	198	227	196	215	202	2	320	80	278	181	2290	191
Mojkovac	1 Mojkovac	73	67	74	68	61	64	65	45	62	62	49	47	737	61
	2 Kolašin	24	18	24	26	28	18	26	13	29	24	30	21	281	24
Pljevlja	1 Pljevlja	420	352	388	307	320	333	322	230	277	306	331	290	3936	328
	2 Žabljak	18	13	14	13	12	13	17	8	15	20	21	25	189	16
Ukupno		1996	1531	1901	1905	1895	1811	1972	1072	2042	1894	1860	1531	21402	1784
Prosjek za sve opštine po mjesecima		80	62	76	76	76	74	76	43	82	76	74	61	856	77

Prilog broj 9: Pravo na povlasticu na putovanje (shodno Zakonu o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom) – broj novčanih naknada po ostvarenom putovanju tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 9: Pravo na povlasticu na putovanje (shodno Zakonu o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom) – broj novčanih naknada po ostvarenom putovanju tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mar	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1 Podgorica	612	462	620	572	726	662	900	355	1.536	709	620	527	8.361	697
	2 Gohčtovi	126	232	148	97	90	137	146	73	103	177	92	151	1.622	135
	3 Turci	11	12	16	12	11	19	28	46	42	116	51	28	302	33
Danilov grad	1 Danilovgrad	87	49	71	52	79	58	89	80	107	61	75	43	854	71
Cetinje	1 Cetinje	54	44	44	43	46	48	58	60	53	86	98	50	679	57
Nišić	1 Nišić	375	272	366	304	418	409	577	472	424	582	481	492	5.372	448
	2 Pločine	5	0	1	1	0	0	2	7	6	22	13	20	77	6
	3 Šaržnik	4	21	0	8	0	10	5	4	5	22	14	7	100	8
Bar	1 Bar	126	115	101	104	121	116	112	101	119	151	99	149	1.420	118
	2 Učinci	39	40	30	20	15	16	11	8	16	19	49	27	290	24
Kotor	1 Kotor	71	77	39	64	43	51	109	77	118	88	112	173	909	76
	2 Tivat	17	31	16	35	23	40	31	27	41	46	35	52	400	33
	3 Budva	61	32	44	29	32	31	36	33	61	51	50	50	512	43
H.Novi	1 H.Novi	129	72	108	78	130	79	111	48	72	118	70	107	1.117	93
Berane	1 Berane	400	145	414	431	472	399	380	360	442	444	318	366	4.556	380
	2 Andriji	169	41	117	104	180	151	245	130	130	322	229	211	2.099	172
	3 Petrovica	8	3	0	22	24	51	50	0	98	88	90	189	618	52
Plav	1 Plav	362	236	272	276	329	233	244	171	264	324	286	187	3.117	260
	2 Gusinje	45	29	29	46	44	36	33	19	51	50	77	71	512	45
Rožaje	1 Rožaje	631	385	477	420	385	561	753	79	667	865	619	586	6.335	528
B.Polje	1 BijePolje	453	391	453	519	397	510	539	8	1.125	151	816	462	5.820	485
Mojkovac	1 Mojkovac	230	181	221	208	147	162	250	129	224	196	139	187	2.280	190
	2 Kolašin	53	33	46	56	70	43	61	20	66	50	61	51	613	51
Pijevlja	1 Pijevlja	1.693	1.201	1.292	1.256	1.065	1.049	1.020	781	952	898	1.106	952	13.366	1.113
	2 Žabljak	40	77	29	31	16	30	31	13	30	53	49	28	458	38
Ukupno		5867	4083	4.938	4.938	4.263	4.912	5.856	3.101	6.261	5.689	5.232	5.099	61.872	5158
Prosjek z a sve opštine po mjesecima		236	168	193	200	191	196	231	121	270	228	232	201	2.475	206

Prilog broj 10: Usporedni prikaz ukupnog broja korisnika prava na povlasticu na putovanje i ukupnog broja novčanih naknada po ostvarenom putovanju u 2019. godini po opštinama

Prilog broj 10: Usporedni prikaz ukupnog broja korisnika prava na povlasticu na putovanje i ukupnog broja novčanih naknada po ostvarenom putovanju u 2019. godini po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Pravo na povlasticu na putovanje (shodno zakonu o povastici na putovanje lica sa invaliditetom)		
		Broj korisnika	Broj putovanja	Prosječan broj putovanja po korisniku
Podgorica	1.Podgorica	2,718	8,361	3
	2.Golubovci	273	1,622	6
	3.Tuzi	107	395	4
Danilovgrad	1.Danilovgrad	320	854	3
Cetinje	1.Cetinje	314	679	2
Nikšić	1.Nikšić	1,523	5,372	4
	2.Plužine	26	77	3
	3.Šavnik	34	100	3
Bar	1.Bar	622	1,420	2
	2.Ulcinj	123	290	2
Kotor	1.Kotor	183	909	5
	2.Tivat	201	400	2
	3.Budva	226	512	2
H.Novi	1.H.Novi	543	1,117	2
Berane	1.Berane	2,505	4,556	2
	2.Andriji	290	2,069	7
	3.Petnjica	133	618	5
Plav	1.Plav	1,761	3,117	2
	2.Gusinje	288	542	2
Rožaje	1.Rožaje	1,776	6,335	4
B.Polje	1.B.Polje	2,290	5,820	3
Mojkovac	1.Mojkovac	737	2,280	3
	2.Kolašin	284	613	2
Pljevlja	1.Pljevlja	3,936	13,356	3
	2.Žabljak	189	458	2
Ukupno		21,402	61,872	3

Prilog broj 11: Kretanje broja naknada za novorođeno dijete tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 11: Kretanje broja naknada za novorođeno dijete tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1.Podgorica	240	159	156	145	145	176	201	197	215	235	213	150	2171	181
	2.Golubovci	17	14	13	15	15	5	17	14	15	20	13	17	175	15
	3.Tuzi	15	8	16	9	11	10	6	14	6	14	17	10	8	134
Danilovgrad	1.Danilovgrad	17	10	12	11	15	15	16	15	15	20	14	14	172	14
Cetinje	1.Cetinje	17	12	6	18	29	9	9	14	16	15	15	12	166	14
Nikšić	1.Nikšić	60	51	57	42	48	56	44	59	57	51	56	65	646	54
	2.Pločine	2	4	9	0	1	5	1	1	0	0	5	5	21	2
	3.Šavnik	1	0	1	1	0	1	0	2	1	0	0	2	9	1
Bar	1.Bar	40	36	35	52	54	40	57	50	40	41	33	29	432	36
	2.Ulcinj	24	10	11	15	16	17	21	11	25	19	16	15	196	16
Kotor	1.Kotor	26	19	20	22	11	29	22	20	15	37	18	17	296	22
	2.Tivat	22	18	17	9	10	10	16	12	16	14	16	8	182	14
	3.Budva	33	21	22	21	18	18	18	15	26	33	30	27	284	24
H.Novi	1.H.Novi	33	24	25	8	15	25	25	17	21	22	17	14	240	20
Berane	1.Berane	23	20	16	15	21	23	23	23	26	27	17	12	246	21
	2.Andriji	1	1	1	2	3	3	5	6	4	0	2	3	31	3
	3.Petnjica	1	0	1	1	7	1	5	0	6	4	2	9	37	3
Plav	1.Plav	10	5	15	4	8	8	9	5	8	8	11	1	92	8
	2.Gosinje	3	2	2	2	3	3	3	4	3	3	4	1	33	3
Rožaje	1.Rožaje	34	9	21	21	30	26	32	7	21	34	30	20	285	24
B.Polje	1.Bijelo Polje	69	51	26	19	34	1	71	9	39	39	60	28	428	36
Moikovac	1.Moikovac	7	7	1	5	6	3	3	3	3	3	7	5	47	4
	2.Kolašin	6	7	4	7	2	5	10	5	2	8	4	2	62	5
Pijevlja	1.Pijevlja	27	9	17	15	24	12	14	7	22	27	15	12	199	17
	2.Žabljak	2	0	2	2	1	5	2	1	0	5	1	4	21	2
Ukupno		739	472	500	451	503	501	614	425	612	600	596	476	6551	546
Prosjeck za sve opštine po mjesecima		58	19	20	17	20	20	25	17	24	27	24	19	262	22

Prilog broj 12: Kretanje broja porodica/nosilaca prava na dodatak za djecu tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 12: Kretanje broja porodica/nosilaca prava na dodatak za djecu tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1.Podgorica	1,583	1,585	1,499	1,488	1,493	1,581	1,473	1,479	1,463	1,464	1,474	1,490	17,834	1,486
	2.Golubova	85	87	88	87	87	86	86	84	84	85	85	86	1,030	86
	3.Tuzi	177	177	174	171	172	173	165	160	154	155	156	155	1,989	166
Danilovgrad	1.Danilovgrad	126	127	127	126	127	126	126	125	125	124	127	127	1,513	126
Cetinje	1.Cetinje	160	156	157	154	152	148	141	140	140	144	142	141	1,775	146
Nikšić	1.Nikšić	1,104	1,101	1,115	1,123	1,123	1,121	1,074	1,066	1,074	1,077	1,079	1,076	13,135	1,095
	2.Pločine	14	14	14	13	13	14	12	12	12	13	13	13	157	13
	3.Šavnik	18	17	15	15	15	15	15	15	14	14	14	14	181	15
Bar	1.Bar	577	575	576	575	573	561	533	549	545	545	542	540	6,389	539
	2.Ulcinj	136	141	146	140	138	135	127	126	123	124	126	135	1,603	134
Kotor	1.Kotor	50	46	49	48	48	51	52	52	53	51	51	51	604	50
	2.Tivat	44	45	46	45	45	45	45	44	41	42	43	42	527	44
	3.Budva	33	34	34	32	31	36	37	34	34	33	36	36	437	35
H.Novi	1.H.Novi	70	69	64	63	63	62	65	64	65	65	65	66	783	65
Berane	1.Berane	574	577	566	563	533	549	536	544	537	537	541	540	6,625	552
	2.Andriji	83	80	84	85	85	87	86	87	85	85	83	84	1,014	85
	3.Petnjica	216	216	216	219	220	219	219	216	216	216	206	205	2,590	216
Plav	1.Plav	270	271	274	274	271	273	272	273	276	274	276	279	3,283	274
	2.Gosinje	97	99	101	100	98	96	95	96	94	91	90	90	1,149	96
Rožaje	1.Rožaje	1,136	1,144	1,157	1,166	1,166	1,172	1,157	1,157	1,146	1,145	1,137	1,134	13,619	1,152
B.Polje	1.Bijelo Polje	651	633	633	651	637	641	616	614	633	632	629	634	7,644	637
Moikovac	1.Moikovac	109	106	104	96	92	94	92	91	92	91	93	90	1,132	96
	2.Kolašin	104	101	101	99	100	102	96	99	100	99	101	103	1,207	101
Pijevlja	1.Pijevlja	510	509	509	509	510	504	494	495	494	494	494	494	5,885	499
	2.Žabljak	13	12	12	12	11	11	10	10	10	10	10	10	131	11
Ukupno		7,492	7,406	7,383	7,474	7,442	7,434	7,266	7,257	7,226	7,221	7,229	7,260	88,296	7,350
Prosjeck za sve opštine po mjesecima		500	500	500	299	298	297	291	290	289	289	289	290	3,302	294

Prilog broj 13: Kretanje broja djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 13: Kretanje broja djece obuhvaćene pravom na dodatak za djecu tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Mjeseci												Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar		
Podgorica	1.Podgorica	2.892	2.888	2.871	2.848	2.857	2.873	2.828	2.838	2.894	2.882	2.819	2.838	34.142	2.845
	2.Golubova	158	155	158	153	152	158	158	144	146	147	146	149	1.888	158
	3.Tuzi	585	585	576	573	574	574	598	547	533	541	543	548	4.529	561
Danilovgrad	1.Danilovgrad	241	238	236	235	236	236	236	226	228	228	231	231	2.882	234
	1.Cetinje	289	279	277	271	267	261	249	242	248	244	241	248	3.188	256
Nišić	1.Nišić	2.871	2.876	2.889	2.829	2.812	2.889	2.812	2.881	2.815	2.851	2.853	2.821	34.781	2.858
	2.Plušino	25	25	25	22	22	25	18	18	18	21	22	22	255	21
	3.Šavnik	58	56	52	52	58	58	58	58	27	27	27	27	366	51
Bar	1.Bar	248	245	243	248	239	223	281	691	685	681	676	674	8.547	712
	2.Ulcinj	287	276	286	289	288	284	245	244	256	248	248	268	3.181	258
Kotor	1.Kotor	77	73	75	74	74	81	88	88	88	85	88	88	979	82
	2.Tivat	78	72	73	74	74	74	74	72	66	69	71	78	859	72
	3.Budva	75	75	72	69	67	74	75	71	71	73	76	76	822	75
H.Novi	1.H.Novi	83	81	84	83	83	82	85	82	82	82	83	83	1.013	88
Berane	1.Berane	1.145	1.156	1.154	1.152	1.118	1.185	1.882	1.896	1.875	1.888	1.878	1.895	19.276	1.886
	2.Andrij	181	175	181	183	182	184	182	182	181	177	175	175	2.154	188
	3.Petnjica	488	488	488	487	488	488	489	489	478	485	496	451	5.733	478
Plav	1.Plav	593	597	682	685	599	688	599	682	611	684	687	618	7.229	682
	2.Gusinje	195	199	281	282	197	197	191	194	189	185	188	179	2.589	192
Rošaje	1.Rošaje	2.424	2.441	2.468	2.488	2.489	2.489	2.459	2.455	2.425	2.416	2.489	2.486	29.383	2.447
B.Polje	1.Bijelo Polje	1.513	1.518	1.528	1.517	1.287	1.385	1.233	1.227	1.222	1.278	1.287	1.275	15.884	1.284
Moikovac	1.Moikovac	218	216	285	189	181	186	183	179	177	176	188	178	2.288	188
	2.Kolašin	282	194	194	192	193	197	191	193	194	193	197	199	2.339	193
Pijevlja	1.Pijevlja	526	521	519	519	528	581	489	492	492	485	477	483	6.824	582
	2.Žabljak	17	16	16	16	15	15	12	12	12	12	12	12	167	14
Ukupno		14.714	14.721	14.721	14.688	14.616	14.625	14.249	14.287	14.145	14.122	14.142	14.174	173.134	14.687
Prosjeak za sveopštine po mjesecima		589	589	589	588	585	585	578	588	586	585	586	587	6.925	577

Prilog broj 14: Kretanje broja korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 14: Kretanje broja korisnika prava na troškove prevoza djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mar	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1.Podgorica	158	40	138	129	124	177	30	2	3	126	188	178	1428	123
	2.Golubovci	11	7	11	14	11	12	3	1	0	16	15	17	118	10
	3.Tuzi	8	4	6	11	5	9	10	3	0	2	8	8	74	6
Danilovgrad	1.Danilovgrad	12	12	7	13	7	13	1	0	0	17	17	5	104	9
Cetinje	1.Cetinje	10	8	10	11	11	9	0	0	1	10	9	6	85	7
Nišić	1.Nišić	28	18	26	27	23	27	1	0	0	30	36	14	230	19
	2.Pričina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Šavnik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bar	1.Bar	28	20	27	22	21	21	9	0	3	20	22	20	208	17
	2.Ulcinj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kotor	1.Kotor	2	2	1	1	2	2	1	0	0	1	1	1	14	1
	2.Tivat	8	7	5	7	7	8	2	0	0	8	9	7	68	6
	3.Budva	18	17	13	20	15	21	0	0	1	20	19	22	169	14
H.Novi	1.H.Novi	19	16	19	19	21	19	14	0	1	29	31	30	218	18
Berane	1.Berane	5	0	6	6	6	5	0	0	1	3	4	4	40	3
	2.Andriji	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.Petnjica	1	1	1	2	2	2	0	0	0	2	2	2	13	1
Plav	1.Plav	6	0	1	1	1	2	1	0	2	2	4	2	22	2
	2.Gusinje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rožaje	1.Rožaje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.Polje	1.Bijelo Polje	17	42	44	39	50	38	0	0	43	50	50	51	424	35
	2.Kolašin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mojkovac	1.Mojkovac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.Kolašin	1	0	1	3	4	4	3	2	2	3	5	5	33	3
Pljevlja	1.Pljevlja	42	30	41	41	36	41	8	2	6	37	30	38	361	30
	2.Žabljak	3	3	3	2	2	2	0	0	2	2	2	2	28	2
Ukupno		367	227	400	418	398	413	83	10	65	428	462	412	3688	307
Prosjek za sve opštine po mjesecima		15	9	16	17	16	17	3	0	3	17	18	16	147	12

Prilog broj 15: Kretanje broja korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta tokom 2019. godine po opštinama

Prilog br. 15: Kretanje broja korisnika prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta tokom 2019. godine po opštinama

Centar za socijalni rad	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ukupao	Godišnji prosjek za opštinu
Podgorica	1.Podgorica	856	831	814	818	766	881	797	766	768	783	798	765	9,579	798
	2.Golubovci	79	79	82	85	83	76	88	76	84	85	87	93	991	83
	3.Tuzi	126	124	127	124	123	114	111	99	182	185	99	188	1,354	119
Danilovgrad	1.Danilovgrad	88	79	76	76	76	72	71	85	82	68	85	66	856	72
Cetinje	1.Cetinje	87	87	87	86	73	87	88	84	88	88	87	88	882	87
Nikšić	1.Nikšić	484	488	396	399	396	387	388	358	365	375	374	374	4,658	386
	2.Plužine	18	12	11	9	11	11	12	11	18	11	12	12	132	11
	3.Šavnik	6	7	6	6	7	6	7	6	4	4	5	6	78	6
Bar	1.Bar	234	248	252	244	245	247	245	233	226	236	234	244	2,888	241
	2.Urošaj	171	173	178	114	117	114	116	116	116	119	178	116	1,416	116
	3.Kotor	71	76	76	78	68	72	84	82	82	99	188	98	976	82
Tivat	1.Tivat	78	88	73	89	72	78	74	74	87	88	87	86	858	78
	2.Budva	66	89	66	58	56	57	62	61	62	64	67	71	758	63
	3.H.Novi	81	81	73	77	72	79	77	71	78	79	76	77	923	77
Berane	1.Berane	177	174	182	158	158	156	165	161	168	163	169	172	1,967	164
	2.Andriji	78	74	75	74	74	18	22	25	24	25	24	21	288	25
	3.Petnjica	23	21	21	21	23	21	21	21	19	22	22	32	287	22
Plav	1.Plav	88	84	93	91	89	87	87	85	88	79	81	73	1,025	85
	2.Gosinje	22	19	18	18	19	28	23	23	23	26	27	23	263	22
Kolašine	1.Kolašine	256	244	248	248	245	242	248	223	212	212	213	211	2,798	233
B. Polje	1.Bijelo Polje	268	259	251	247	236	214	235	233	221	233	231	232	2,852	238
Mokrovo	1.Mokrovo	41	42	38	38	41	48	38	39	37	37	32	38	433	38
	2.Kolašin	33	35	35	38	36	34	37	36	34	38	37	36	429	36
Prijevlje	1.Prijevlje	188	188	182	185	113	113	114	187	182	114	111	118	1,291	188
	2.Zabljak	17	15	14	14	14	13	13	12	18	11	8	8	149	12
Ukupno		5,316	5,289	5,246	5,289	5,177	5,131	5,189	5,049	5,038	5,122	5,178	5,186	67,984	6,165
Prosjek za sve opštine po mjesecima		193	192	198	178	177	175	178	172	171	175	175	174	1,519	177

Prilog broj 16: Statistički aneks za mjesečne naknada po osnovu Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore i uplate doprinosa

Prilog br. 16: Statistički aneks za mjesečne naknade po osnovu Zakona o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore i uplate doprinosa

Centar za socijalni rad	Opština	Naknade po osnovu rođenja troje ili više djece-zaostala primanja		Ustavni sud - naknade ženama		Uplata doprinosa - naknade ženama	
		Broj	Mjesec	Broj isplata	Prosječan broj korisnica	Broj uplata	Prosječan broj korisnica
Podgorica	1.Podgorica			7,745	645	7,754	646
	2.Golubovci			630	53	618	52
	3.Tuzi			381	32	381	32
Danilovgrad	1.Danilovgrad			1,173	98	1,174	98
Cetinje	2.Cetinje	1	januar	1,279	107	1,282	107
Nikšić	1.Nikšić			2,975	248	2,947	246
	2.Pluzine			108	9	111	9
	3.Šavnik			196	16	196	16
Bar	1.Bar			1,562	130	1,563	130
	2.Ulcinj			600	50	518	43
Kotor	1.Kotor			1,209	101	1,209	101
	2.Tivat			755	63	755	63
	3.Budva			948	79	951	79
H.Novi	1.H.Novi			1,669	139	1,667	139
Berane	1.Berane			1,227	102	1,203	100
	2.Andrij.			108	9	97	8
	3.Petnjica			3		0	0
Plav	1.Plav			300	25	299	25
	2.Gusinje			84	7	80	7
Rožaje	1.Rožaje	4	septembar	972	81	972	81
B.Polje	1.B.Polje			2,274	190	2,187	182
Mojkovac	1.Mojkovac			487	41	426	36
	2.Kolašin			357	30	358	30
Pljevlja	1.Pljevlja			767	64	779	65
	2.Žabljak			348	29	348	29
Ukupno		5		28,157	2,346	27,875	2,323

